

Projekt

z dnia 20 września 2023 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .../LXX/2023
RADY GMINY CZERWONAK**

z dnia 21 września 2023 r.

w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572 i 1463) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 oraz z 2023 r. poz. 28) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czerwonak.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY CZERWONAK NA LATA 2022-2029

Zamawiający:

Gmina Czerwonak
Urząd Gminy Czerwonak
ul. Źródłana 39
62-004 Czerwonak

Wykonawca:

Pracowania Projektowa Wojciech Zabawa
ul. Błażeja 11A/18
61-608 Poznań

Zespół autorski:

Łukasz Gińko
Wojciech Zabawa

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	5
1.1.	WSTĘP	5
1.2.	PODSTAWA PRAWNA.....	5
2.	METODA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	6
3.	DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	9
3.1.	METODA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	9
3.2.	PODZIAŁ NA JEDNOSTKI ANALITYCZNE	10
3.3.	DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	13
3.3.1.	SFERA SPOŁECZNA	13
3.3.2.	SFERA ŚRODOWISKOWA	25
3.3.3.	SFERA GOSPODARCZA.....	31
3.3.4.	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA.....	38
3.3.5.	PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ.....	42
3.3.6.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	45
4.	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	49
4.1.	WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO.....	49
4.2.	CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI - OWIŃSKA	54
4.3.	CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI - CZERWONAK.....	63
5.	POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	73
5.1.	POZIOM REGIONALNY	73
5.2.	POZIOM LOKALNY	75
6.	WIZJA	77
7.	CELE REWITALIZACJI	78
8.	PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE.....	78
8.1.	GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE	79
8.2.	CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ UZUPEŁNIAJĄCYCH	101
9.	MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	105
9.1.	MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI.....	105

9.1.1.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	106
9.1.2.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA	106
9.1.3.	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA.....	108
9.1.4.	KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA	108
9.1.5.	KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....	109
9.2.	MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	110
10.	FINANSOWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ	112
11.	OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI.....	116
12.	SYSTEM OCENY I MONITORINGU PROGRAMU REWITALIZACJI.....	119
13.	OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH	123
14.	WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI.....	123
15.	WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	123
15.1.	ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	123
15.2.	MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I MIEJSCOWE PLANY REWITALIZACJI KONIECZNE DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY	124
16.	PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	124
	SPIS RYCIN	127
	SPIS TABEL	128
	ZAŁĄCZNIKI	129

1. WPROWADZENIE

1.1. WSTĘP

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 485, ze zm.) „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

We wcześniejszych latach Gmina Czerwonak posiadała Lokalny Program Rewitalizacji. Był to pierwszy tego typu dokument strategiczny dla niniejszej jednostki, który obowiązywał na lata 2016-2023. Perspektywa czasowa tego dokumentu dobiegła końca, zmieniły się również uwarunkowania prowadzenia rewitalizacji i wystąpiła potrzeba opracowania nowego dokumentu, dostosowanego do współczesnych realiów. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 powstał przy współudziale interesariuszy. Odnosi się do wskazanego w części diagnostycznej obszaru rewitalizacji, który tworzą miejscowości: Owińska i Czerwonak. Został on wyznaczony za pomocą odpowiednio dobranych wskaźników. GPR stanowi podstawę do prowadzenia i inicjowania działań na rzecz obszaru rewitalizacji i jego mieszkańców, które w sposób kompleksowy podpowiadają zbadanym problemom i potrzebom interesariuszy.

Program jest narzędziem, przy pomocy którego możliwe będzie osiągnięcie założonych celów poprzez efektywną realizację wskazanych w programie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Nadrzędnym celem każdej rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego i dążenie do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

1.2. PODSTAWA PRAWNA

Podstawą prawną opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 jest Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 485, ze zm.).

Gmina Czerwonak podjęła się opracowania GPR wobec czego pierwszym etapem w procesie rewitalizacji było sporządzenie analiz i wyznaczenie obszarów znajdujących się w stanie kryzysowym. Wynikiem przeprowadzonych prac jest diagnoza, w której wskazano proponowany obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Czerwonak. Następnie przeprowadzono konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, które dodatkowo potwierdziły zasadność wyznaczenia danych jednostek jako terenów predysponowanych do objęcia rewitalizacją. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został przyjęty Uchwałą Nr 679/LXV/2023 Rady Gminy Czerwonak z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie

wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Czerwonak.

GPR został również opracowany zgodnie z *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce*. Omówiono w nich przepisy dotyczące instrumentów terytorialnych w ramach perspektywy finansowej 2021-2027, w szczególności tych wynikających z ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2022 poz. 1079), oraz przedstawiono rekomendację oparte na doświadczeniach z wdrażania instrumentów terytorialnych w perspektywie 2014-2020 mające na celu optymalne ich wykorzystanie. Wskazano także nowe narzędzie - inne instrumenty terytorialne (IIT). Dedykowanym IIT obszarem tematycznym jest rewitalizacja, która będzie mogła być wdrażana wyłącznie poprzez gminne programy rewitalizacji pełniące funkcję strategii IIT.

GPR jest również podstawą ubiegania się o dofinansowanie dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych, dlatego podczas prac nad programem rewitalizacji szczególnie istotne było uwzględnienie:

- Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, który jest głównym źródłem współfinansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy UE w województwie wielkopolskim;
- innych krajowych programów operacyjnych w ramach Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 oraz Krajowego Planu Odbudowy.

2. METODA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Podstawą dla opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 było wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, poprzedzone diagnozą, która wskazała obszary o największej koncentracji negatywnych zjawisk.

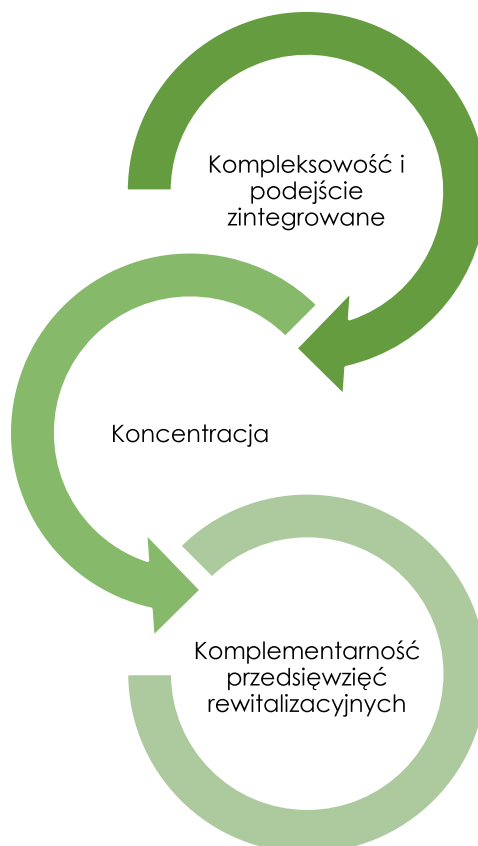
Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, lub środowiskowych, lub funkcjonalno-przestrzennych, lub technicznych. Obszar zdegradowany może zostać podzielony na podobszary, w tym takie nieposiadające wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Obszar rewitalizacji natomiast stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Wójt Gminy Czerwonak sporządził Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029, który zawiera określone w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2021. poz. 485, ze zm.) elementy:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji;
- opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy;
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk;
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- mechanizmy integrowania działań;
- szacunkowe ramy finansowe;
- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji;
- system monitorowania i oceny;
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z opisem komplementarności oraz opisem partycypacji społecznej;
- określenie niezbędnych zmian w uchwatach;
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji;
- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno--przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak został opracowany w zgodzie z wszelkimi wytycznymi i spełnia wszystkie cechy, jakimi powinien charakteryzować się program rewitalizacji. Cechy GPR wyrażają sposób pracy nad dokumentem. Zaplanowane w ramach danego programu działania muszą być jednocześnie kompleksowe, zintegrowane, skoncentrowane i komplementarne. Każda z cech jest konsekwencją i uzupełnieniem kolejnej.

RYC. 1. CECHY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce

KOMPLEKSOWOŚĆ I PODEJŚCIE ZINTEGROWANE w rewitalizacji wymaga od decydentów stworzenia GPR, który odpowiada na autentyczne potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wymaga to określania celów w oparciu o analizę wyzwań i potencjałów, przed jakimi stoi obszar rewitalizacji. Tym samym GPR zawiera działania uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny oraz środowiskowy obszaru rewitalizacji, zgodnie z przeprowadzoną diagnozą. Jednocześnie podejście zintegrowane ma zabezpieczyć przed realizacją pojedynczych, niepowiązanych ze sobą przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wobec czego oczekuje się wzajemnego ich powiązania oraz synergii, co oznacza synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

KONCENTRACJA w przypadku rewitalizacji to nie tylko ustawowo narzucone ograniczenia na obszar rewitalizacji. Koncentracja interwencji i konieczność hierarchizacji potrzeb powodują, że GPR dotyczy obszaru o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmującego całość lub część obszaru zdegradowanego dotkniętego szczególnie koncentracją negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH dotyczy komplementarności pod względem:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Komplementarność została opisana szerzej w podrozdziale 9.1. Mechanizmy zapewniania komplementarności.

3. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

3.1. METODA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W diagnozie określono szereg potencjalnych wskaźników, których celem jest przedstawienie przestrzennego zróżnicowania Gminy Czerwonak pod względem cech wskazujących na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.

Podstawą określenia na danym obszarze stanu kryzysowego jest występowanie problemów o charakterze społecznym. Jeśli negatywne procesy społeczne współwystępują z innymi problemami o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym to stanowi to podstawę podjęcia działań naprawczych.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają wybrane wskaźniki rozwoju opisujące wybrane sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości referencyjnej, którą jest średnia wartość danego zjawiska dla Gminy Czerwonak.

W diagnozie określono wskaźniki, które najlepiej oddają zróżnicowanie poszczególnych obszarów Gminy Czerwonak oraz te, które można obliczyć dla wyznaczonych jednostek analitycznych.

Celem rzetelnego przeanalizowania negatywnych zjawisk występujących w Gminie Czerwonak pozyskano szereg danych o problemach zaliczanych do sfery społecznej dotyczących bezrobocia, przestępczości czy zależności od pomocy społecznej. Pozyskano również dane odnoszące się do sfery środowiskowej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej. Otrzymane informacje od Gminy Czerwonak i jednostek administracji publicznej zostały zagregowane do wyznaczonych jednostek analitycznych,

co pozwoliło zbadać zróżnicowanie przestrzenne danych zjawisk na terenie gminy. Latami bazowymi dla badanych zjawisk był rok 2021 i 2022 w zależności od rodzaju danych oraz lata wcześniejsze o ile celem było wskazanie dynamiki zmian.

3.2. PODZIAŁ NA JEDNOSTKI ANALITYCZNE

Porównywalność wyników diagnozy wymaga analizy danych w ramach porównywalnych jednostek analitycznych. Powinny one stanowić całość pod względem przestrzenno-funkcyjnym, charakteryzując się również pewną spójnością społeczną.

W przedmiotowym opracowaniu dążono starań, aby przeprowadzona analiza w sposób możliwie trafny odzwierciedlała znane i powszechnie dostrzegane zróżnicowanie w przestrzeni społeczno-gospodarczej i infrastrukturalnej Gminy Czerwonak.

Gmina Czerwonak jest gminą wiejską o powierzchni 8248 ha, zamieszkałą przez 26137 osób (stan na koniec 2021 r.). Siedzibą Urzędu Gminy jest Czerwonak liczący 5545 mieszkańców. Zlokalizowanych jest tutaj łącznie 16 wsi i jedna osada leśna: Ludwikowo. Średnia gęstość zaludnienia gminy to 256 osób/km². Najliczniej zamieszkałą miejscowością w gminie są Koziegłowy – 11003 osób (42,10% ogółu mieszkańców gminy), najmniej liczne jest Ludwikowo z 10 mieszkańcami.

TABELA 1. PODZIAŁ NA MIEJSCOWOŚCI W GMINIE CZERWONAK

Miejscowość	Liczba ludności w 2021 roku
Annowo	115
Bolechow	315
Bolechow-Osiedle	1240
Bolechówko	695
Czerwonak	5545
Dębogóra	232
Kicin	1874
Kliny	321
Koziegłowy	11003
Ludwikowo	10
Mielno	267
Miękowo	797
Owińska	2040
Potasze	581
Promnice	995
Szlachęcin	26
Trzaskowo	81
Gmina Czerwonak	26137

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wyraźnie wskazują, że wydzielony obszar rewitalizacji nie może zajmować ponad 20% powierzchni całkowitej gminy oraz nie może koncentrować ponad 30% mieszkańców, a zatem istnieje uzasadniona potrzeba podziału gminy na jednostki analityczne.

W wyniku podziału Gminy Czerwonak na porównywalne jednostki analityczne zostało wyznaczonych 12 jednostek. Podstawą podziału były miejscowości. 4 jednostki analityczne stanowią pojedyncze miejscowości, 6 jednostek to grupy miejscowości, które są spójne przestrzennie i funkcjonalnie. Wyjątkiem są Koziegłowy, gdzie liczba ludności przekracza próg 30% mieszkańców gminy, przez co dokonano podziału na dwie jednostki analityczne: Koziegłowy I i Koziegłowy II. Pierwsza z nich obejmuje Osiedle Leśne, stanowiąc odrębną i spójną pod względem przestrzennym i funkcjonalnym jednostkę w porównaniu do pozostałej części miejscowości.

Podział na jednostki analityczne przedstawiono w poniższej tabeli.

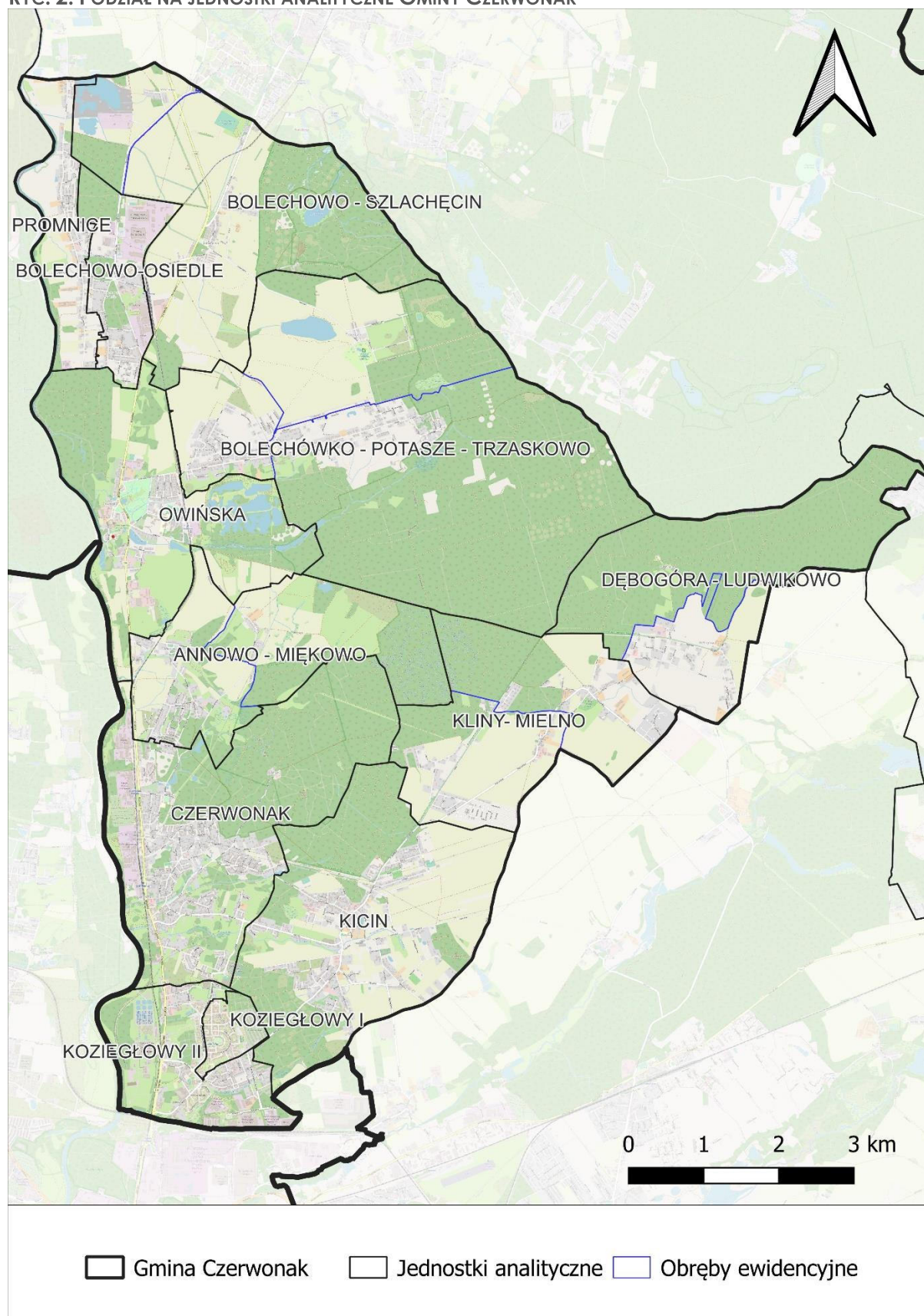
TABELA 2. PODZIAŁ NA JEDNOSTKI ANALITYCZNE GMINY CZERWONAK

Jednostki analityczne		Liczba ludności 2021	Udział ludności w gminie	Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni gminy
1	Annowo - Miękowo	912	3,49 %	619,49	7,51 %
2	Bolechowo - Szlachęcin	341	1,30 %	969,01	11,75 %
3	Bolechowo-Osiedle	1240	4,74 %	208,99	2,53 %
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	1357	5,19 %	1858,21	22,53 %
5	Czerwonak	5545	21,22 %	940,05	11,40 %
6	Dębogóra - Ludwikowo	242	0,93 %	765,60	9,28 %
7	Kicin	1874	7,17 %	906,29	10,99 %
8	Kliny- Mielno	588	2,25 %	672,96	8,16 %
9	Koziegłowy I	7299	27,93 %	62,72	0,76 %
10	Koziegłowy II	3704	14,17 %	314,09	3,81 %
11	Owińska	2040	7,81 %	698,31	8,47 %
12	Promnice	995	3,81 %	232,07	2,81 %
Gmina Czerwonak		26137	100 %	8247,79	100 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

RYC. 2. PODZIAŁ NA JEDNOSTKI ANALITYCZNE GMINY CZERWONAK

Źródło: opracowanie własne

3.3. DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

3.3.1. SFERA SPOŁECZNA

W diagnozie w ramach sfery społecznej przeanalizowano zjawiska: dynamikę zmian liczby ludności, poziom bezrobocia, samowystarczalność ekonomiczną ludności.

Celem przedstawienia ogólnych danych sfery społecznej i zestawienia ich z danymi jednostek samorządu powiatowego i samorządu województwa odniesiono się do oficjalnych danych GUS, pomimo różnic w porównaniu do statystyki prowadzonej przez Urząd Gminy Czerwonak.

Zgodnie z danymi GUS, na koniec roku 2021 w Gminie Czerwonak zamieszkiwało 27 863 osób. w porównaniu do roku 2019 liczba ludności zwiększyła się nieznacznie, wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności wyniósł 100,18 (2019 = 100). Wskaźnik ten jest większy niż w województwie wielkopolskim – 100,04 i mniejszy niż w powiecie poznańskim 109,32. Powiat poznański jest powiatem o największej dodatniej dynamice zmian liczby ludności w województwie i 4 w kraju w latach 2019-2021. Gmina Czerwonak jest jedną z gmin z najmniejszym przyrostem liczby mieszkańców wśród gmin powiatu poznańskiego zajmując 15 miejsce na 17 gmin powiatu. Dlatego zdecydowano o zbadaniu dynamiki zmian liczby ludności w ujęciu wewnątrzgminnym, które pokazuje pewne zróżnicowane i miejsca, gdzie liczba mieszkańców zmniejsza się.

Drugim aspektem społecznym poruszonym w diagnozie jest bezrobocie. Województwo wielkopolskie, a szczególnie powiat poznański cechuje się bardzo niskim poziomem bezrobocia na tle całego kraju. Według danych GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w 2021 roku wyniosła 1,6% w powiecie poznańskim, 3,2% w województwie i 5,8% w kraju. Jednak ostatnie lata wskazują na wzrost liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych, na co wpływ miała niewątpliwie pandemia. w powiecie poznańskim w ostatnim roku przed pandemią stopa bezrobocia wyniosła 1,1% a w województwie 2,8%. Obecna sytuacja społeczno-gospodarcza w Polsce spowodowana czynnikami zewnętrznymi (m.in. wojna w Ukrainie, wysokie ceny surowców energetycznych) oraz wewnętrznymi (wysoka inflacja) będzie miała długotrwały i negatywny wpływ na sytuację gospodarczą oraz rynek pracy. Dlatego należy spodziewać się, że liczba osób bezrobotnych może wzrosnąć w ciągu najbliższych lat. Istnieje zatem potrzeba monitorowania problemu bezrobocia również na obszarach ze stosunkowo dobrą sytuacją rynku pracy.

Przedostatnim aspektem badanym w ramach sfery społecznej jest samowystarczalność ekonomiczna ludności, która analizowana jest na podstawie zależności mieszkańców i rodzin od zewnętrznej pomocy świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Natomiast ostatnim ze zjawisk badanych w ramach opisywanej sfery był poziom bezpieczeństwa publicznego, określony przez natężenie i liczbę przestępstw popełnionych w poszczególnych obszarach gminy.

3.3.1.1. Dynamika zmian liczby ludności

Gmina Czerwonak jest położona w powiecie poznańskim w bezpośrednim sąsiedztwie Poznania, gdzie procesy demograficzne przebiegają bardzo dynamicznie. w celu wskazania, gdzie przyrost liczby mieszkańców jest najmniejszy lub gdzie nastąpił spadek, zbadano jak zmienia się liczba ludności w latach 2019-2021.

TABELA 3. WSKAŹNIK 1. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2019-2021

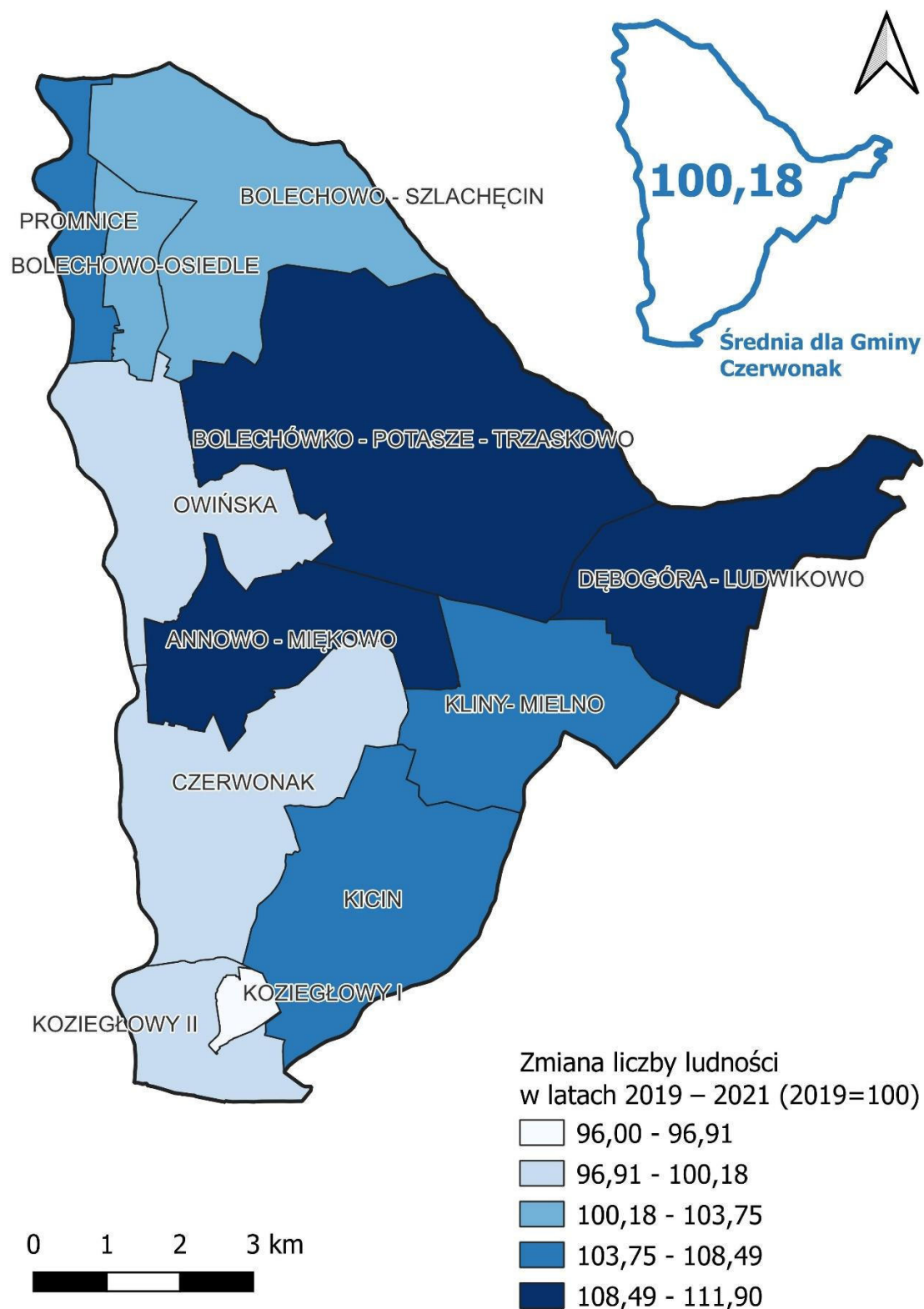
Jednostki analityczne		Liczba ludności 2019	Liczba ludności 2021	Zmiana liczby ludności w latach 2019 – 2021 (2019=100)
1	Annowo - Miękowo	815	912	111,90
2	Bolechowo - Szlachęcin	329	341	103,65
3	Bolechowo-Osiedle	1223	1240	101,39
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	1225	1357	110,78
5	Czerwonak	5589	5545	99,21
6	Dębogóra - Ludwikowo	220	242	110,00
7	Kicin	1759	1874	106,54
8	Kliny- Mielno	542	588	108,49
9	Koziegłowy I	7603	7299	96,00
10	Koziegłowy II	3720	3704	99,57
11	Owińska	2105	2040	96,91
12	Promnice	959	995	103,75
Gmina Czerwonak		26089	26137	100,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

Spośród jednostek analitycznych Gminy Czerwonak wartość niższą od średniej dla gminy, która wyniosła 100,18, odnotowano w czterech jednostkach, a zdecydowanie najniższe wartości wykazano w Koziegłowach I i Owińskich. Zauważalna jest zależność, że spadek liczby ludności w analizowanym okresie nastąpił w 3 największych miejscowościach.

RYC. 3. WSKAŹNIK 1. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

3.3.1.2. Poziom bezrobocie

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu na terenie Gminy Czerwonak w 2021 roku zarejestrowanych było 222 bezrobotnych. Szczegółowe dane wewnątrzgminne przedstawiono w poniższym zestawieniu.

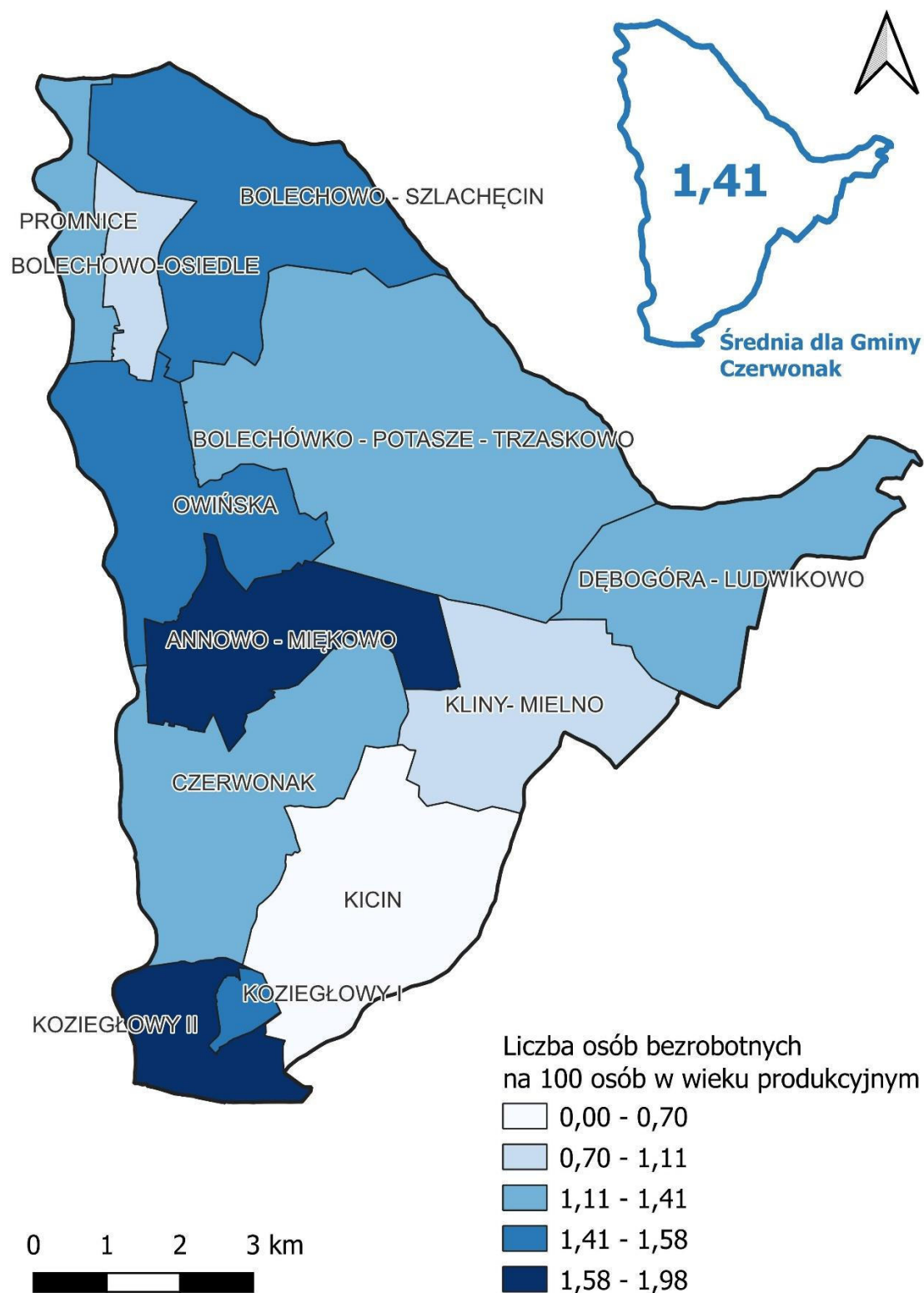
TABELA 4. WSKAŹNIK 2. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

Jednostki analityczne		Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym
1	Annowo - Miękowo	10	1,80
2	Bolechowo - Szlachęcin	3	1,55
3	Bolechowo-Osiedle	7	0,91
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	11	1,27
5	Czerwonak	43	1,35
6	Dębogóra - Ludwikowo	2	1,37
7	Kicin	8	0,70
8	Kliny- Mielno	4	1,11
9	Koziegłowy I	74	1,48
10	Koziegłowy II	33	1,98
11	Owińska	19	1,58
12	Promnice	8	1,23
Gmina Czerwonak		222	1,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

Wartość niższą niż średnia dla Gminy Czerwonak odnotowano w 5 jednostkach analitycznych: Annowo – Miękowo, Bolechowo – Szlachęcin, Koziegłowy I, Koziegłowy II, Owińska. Są to jednostki, w których problem bezrobocia jest największy w porównaniu do pozostałych jednostek. Te jednostki, które osiągnęły wartość wskaźnika gorszą od średniej dla gminy oznaczono kolorem czerwonym w tabeli.

RYC. 4. WSKAŹNIK 2. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

3.3.1.3. Samowystarczalność ekonomiczna ludności

W celu określenia samowystarczalności ekonomicznej ludności pozyskano dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku, który jest jednostką budżetową

Gminy Czerwonak. Realizuje on zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

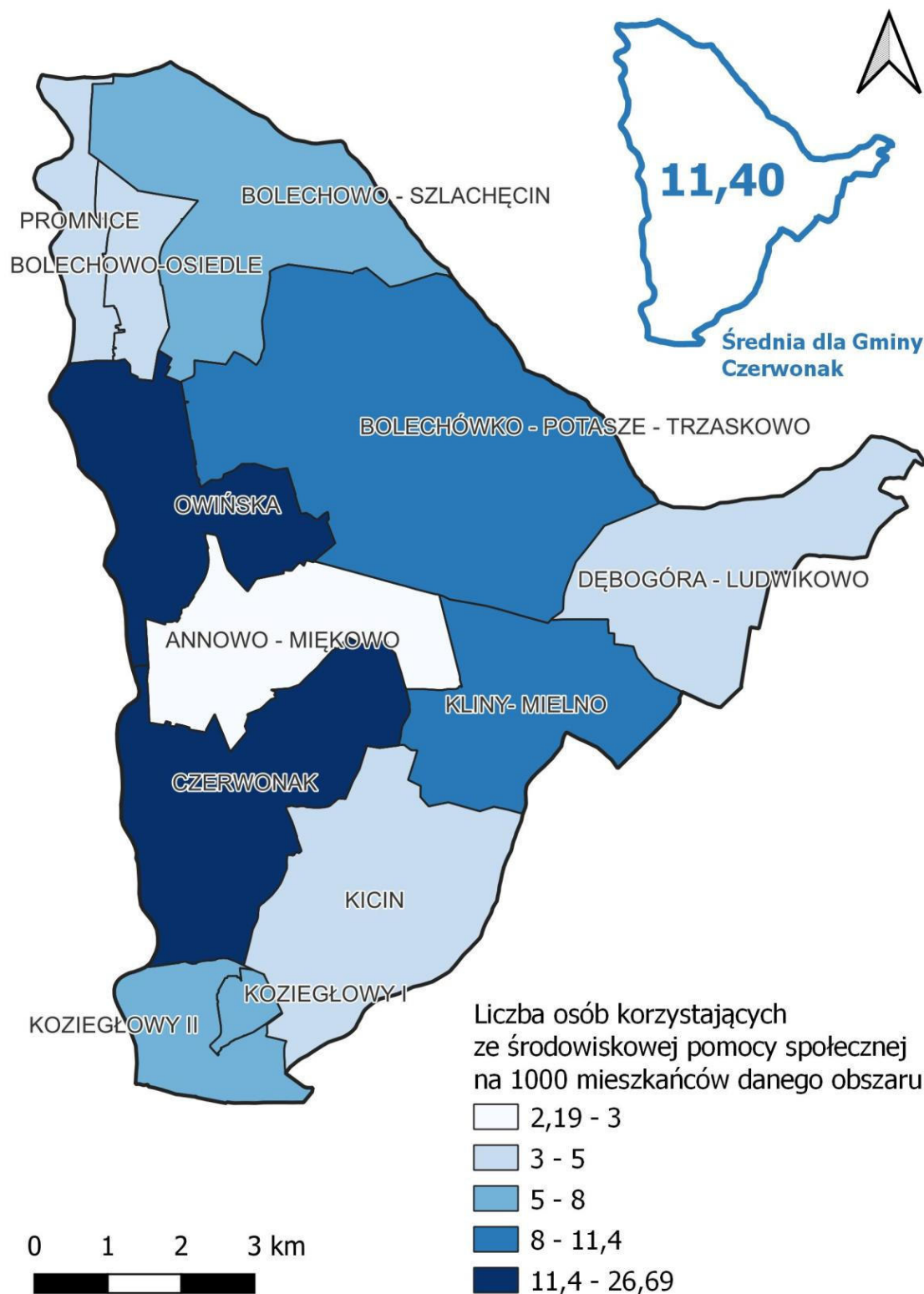
Według pozyskanych od GOPS w Czerwonaku danych, liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w całej gminie wyniosła 298, co stanowi 1,14 % wszystkich mieszkańców. Dane przeanalizowano za pomocą wskaźnika ukazującego, ile osób korzysta z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danego obszaru.

TABELA 5. WSKAŹNIK 3. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEGO OBSZARU

Jednostki analityczne		Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Liczba ludności 2021	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców danego obszaru
1	Annowo - Miękowo	2	912	2,19
2	Bolechowo - Szlachęcin	2	341	5,87
3	Bolechowo-Osiedle	6	1240	4,84
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	12	1357	8,84
5	Czerwonak	148	5545	26,69
6	Dębogóra - Ludwikowo	1	242	4,13
7	Kicin	8	1874	4,27
8	Kliny- Mielno	5	588	8,50
9	Koziegłowy I	53	7299	7,26
10	Koziegłowy II	29	3704	7,83
11	Owińska	29	2040	14,22
12	Promnice	3	995	3,02
Gmina Czerwonak		298	26137	11,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku

RYC. 5. WSKAŹNIK 3. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEGO OBSZARU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Analizowany wskaźnik osiągnął wartość dla Gminy Czerwonak 11,40. Wyższą wartość od średniej dla gminy osiągnęły tylko dwie jednostki: Owińska i Czerwonak, gdzie skumulowane są problemy związane z dużą ilością mieszkańców zależnych od pomocy społecznej.

Drugim wskaźnikiem obrazującym zależność mieszkańców od pomocy społecznej jest liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru. Dodatek mieszkaniowy jest przyznawany osobom, które mają trudności z wnoszeniem bieżących opłat mieszkaniowych, jeśli spełnią odpowiednie warunki (posiadają tytuł prawny do lokalu, zamieszkują lokale mieszkalne spełniające kryterium metrażowe, spełniają kryterium dochodowe).

Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy w Gminie Czerwonak w 2021 roku wyniosła 226 i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 6,1%, co świadczy o pogorszeniu sytuacji ekonomicznej poszczególnych rodzin.

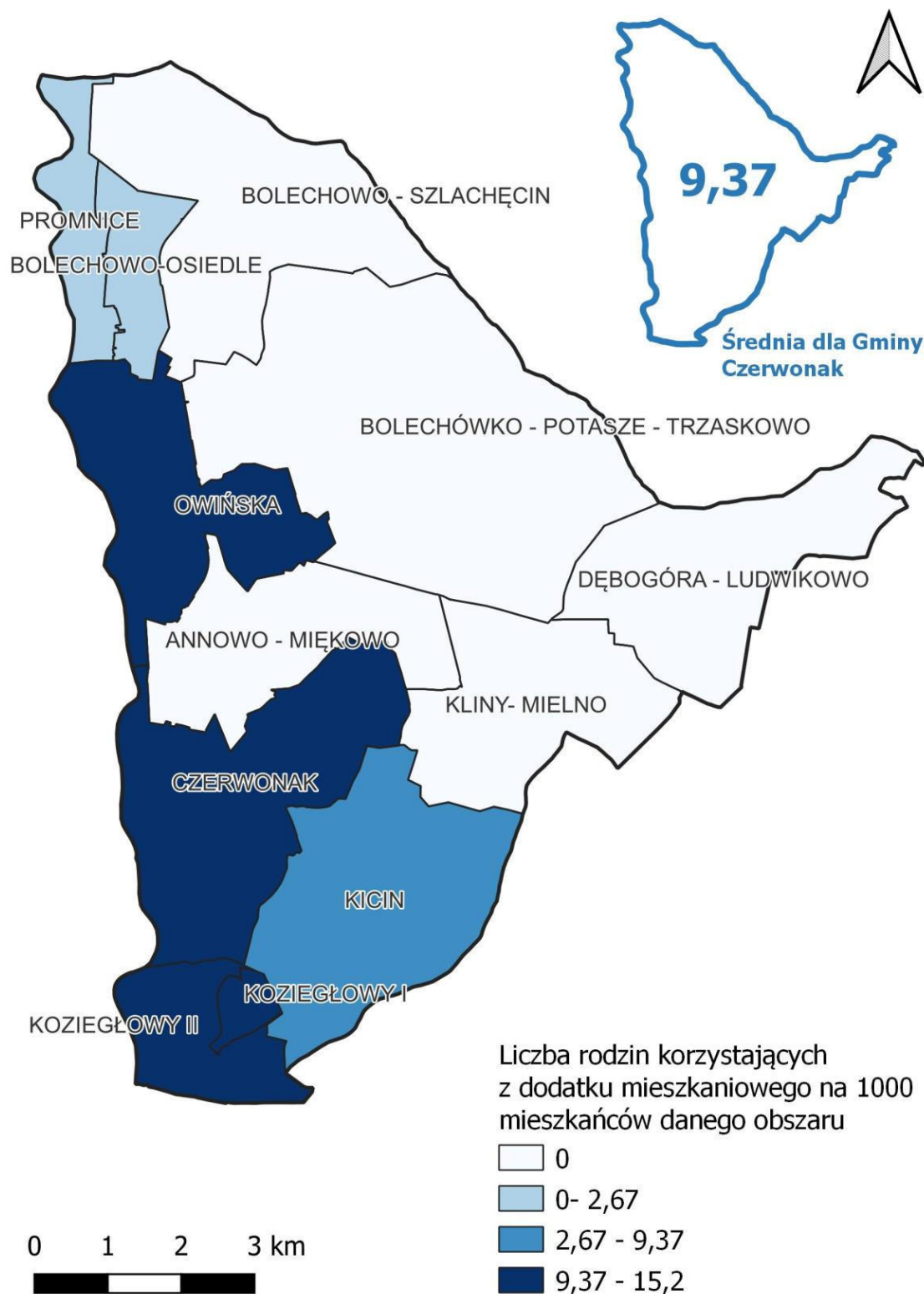
TABELA 6. WSKAŹNIK 4. LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z DODATKU MIESZKANIOWEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEGO OBSZARU

Jednostki analityczne		Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	Liczba ludności 2021	Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru
1	Annowo - Miękowo	0	912	0,00
2	Bolechowo - Szlachęcin	3	341	0,00
3	Bolechowo-Osiedle	1	1240	1,61
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	0	1357	0,00
5	Czerwonak	57	5545	11,54
6	Dębogóra - Ludwikowo	0	242	0,00
7	Kicin	2	1874	2,67
8	Kliny- Mielno	0	588	0,00
9	Koziegłowy I	99	7299	14,66
10	Koziegłowy II	35	3704	9,45
11	Owińska	26	2040	15,20
12	Promnice	3	995	1,01
Gmina Czerwonak		226	26137	9,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku

Liczbę rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego wyższą od średniej dla Gminy Czerwonak wykazano w 4 jednostkach analitycznych. Najwyższe wartości wskaźnik osiągnął dla jednostek Koziegłowy I i Owińska.

RYC. 6. WSKAŹNIK 4. LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z DODATKU MIESZKANIOWEGO NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEGO OBSZARU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku

3.3.1.4. Poziom bezpieczeństwa publicznego

Jednym z czynników wpływających na poziom życia mieszkańców Gminy Czerwonak jest poziom bezpieczeństwa publicznego, za które odpowiedzialny jest samorząd oraz policja i straż gminna. Celem szerszego opisanie aspektu bezpieczeństwa w gminie pozyskano dane z Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu oraz Straży Gminnej w Czerwonaku, które dotyczą liczby interwencji z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego oraz liczby przestępstw o charakterze kryminalnym. Obszary, na których występuje dużo interwencji z powodu zakłócania miru i porządku domowego, czy wysokiej liczba odnotowanych przestępstw kryminalnych może świadczyć o problemach natury społecznej na danym obszarze oraz na koncentracji negatywnych zjawisk.

Według danych policji liczba interwencji z powodu zakłócania miru i porządku domowego w Gminie Czerwonak w roku 2021 wyniosła 174 i w porównaniu do roku 2019 spadła o blisko 9,4%. Natomiast liczba przestępstw kryminalnych odnotowanych na terenie Gminy Czerwonak wyniosła 301 w 2021 roku i jest wyższa o blisko 13,2% niż w roku 2019, co świadczy o pogorszeniu się poziomu bezpieczeństwa publicznego. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Czerwonak liczba stwierdzonych przestępstw kryminalnych wyniosła 10,18, co jest wartością niższą od wartości wskaźnika dla województwa – 12,44 i wyższą od wartości dla powiatu poznańskiego – 9,84.

Wskaźnikiem obrazującym poziom bezpieczeństwa publicznego mieszkańców Gminy Czerwonak jest liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców. Wysoka wartość wskaźnika może świadczyć o niskim poziomie bezpieczeństwa w danej jednostce analitycznej, co negatywnie odbija się na jakości i atrakcyjności życia mieszkańców.

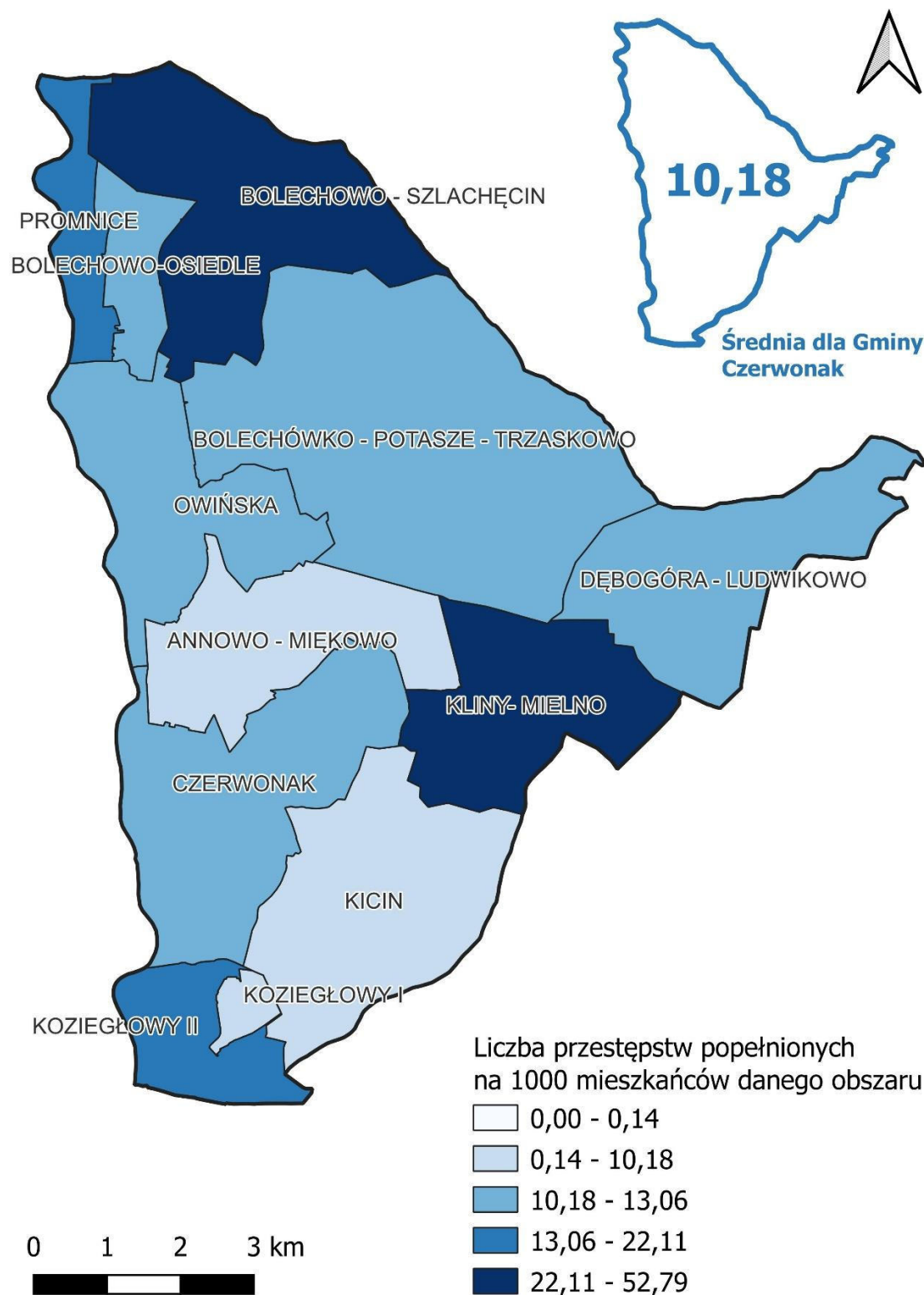
TABELA 7. WSKAŹNIK 5. LICZBA PRZESTĘPSTW KRYMINALNYCH POPEŁNIONYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEGO OBSZARU

Jednostki analityczne		Liczba przestępstw popełnionych na danym obszarze	Liczba ludności 2021	Liczba przestępstw popełnionych na 1000 mieszkańców danego obszaru
1	Annowo - Miękowo	12	912	9,87
2	Bolechowo - Szlachęcin	23	341	52,79
3	Bolechowo-Osiedle	20	1240	10,48
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	11	1357	11,05
5	Czerwonak	63	5545	10,82
6	Dębogóra - Ludwikowo	3	242	12,40
7	Kicin	23	1874	10,14
8	Kliny- Mielno	9	588	22,11
9	Koziegłowy I	1	7299	0,14
10	Koziegłowy II	88	3704	21,60
11	Owińska	36	2040	10,78
12	Promnice	12	995	13,07
Gmina Czerwonak		301	26137	10,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku oraz Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu

Średnia wartość wskaźnika dla Gminy Czerwonak wyniosła 10,18. Wartość wyższą od średniej gminnej osiągnęło aż 9 jednostek analitycznych. Największą wartość wskaźnik osiągnął w jednostce Bolechowo-Szlachęcin, a najmniejszą w jednostce Koziegłowy I.

RYC. 7. WSKAŹNIK 5. LICZBA PRZESTĘPSTW KRYMINALNYCH POPEŁNIONYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEGO OBSZARU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku oraz Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu

3.3.2. SFERA ŚRODOWISKOWA

3.3.2.1. Występowanie źródeł niskiej emisji

Problemem występującym na terenie nie tylko Gminy Czerwonak, ale również całego regionu jest zanieczyszczenie powietrza. Problem ten jest znacznie nasilony w obszarach o zwartej zabudowie, gdzie głównym źródłem ciepła są piece na paliwa stałe.

Należy podkreślić, że indywidualne źródła ogrzewania budynków są głównym źródłem niskiej emisji. Przyczyniają się do występowania stężeń zanieczyszczeń powyżej dopuszczalnych norm. Niska emisja to zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego szkodliwe dla zdrowia i środowiska substancjami powstałymi w wyniku procesów spalania paliw i innych procesów związanych z bytowaniem człowieka, m.in.: zaopatrzeniem w energię ciepłą budynków. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Problem ten może szczególnie nasilać się w związku z czasowym zniesieniem norm dotyczących wykorzystywanych paliw w piecach w gospodarstwach domowych i dopuszczeniem takich paliw, jak węgiel brunatny, którego spalanie jest zdecydowanie bardziej szkodliwe niż węgla kamiennego.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Poznaniu corocznie dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach województwa wielkopolskiego. Wynikiem oceny jest zaliczenie strefy wielkopolskiej, do której należy Gmina Czerwonak, do jednej z klas oceny.

Zaliczenie strefy wielkopolskiej do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i może się wiązać z wymaganiami podjęcia działań na rzecz poprawy lub utrzymania jakości powietrza. Roczna ocena jakości powietrza za rok 2022, wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin, wykazała występowanie stężeń benzo(a)pirenu, pyłu PM₁₀ i pyłu PM_{2,5} przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy wielkopolskiej. W tabeli przedstawiono wyniki ocen jakości powietrza w strefie wielkopolskiej w 2022 roku w celu ochrony ludzi.

TABELA 8. WYNIKI OCEN JAKOŚCI POWIETRZA W STREFIE WIELKOPOLSKIEJ W 2022 ROKU Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA LUDZI

Nazwa strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarach strefy											
	SO ₂	NO ₂	CO	PM 10	PM 2,5 ²⁾	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ ¹⁾
Strefa wielkopolska_2	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

Źródło: GIOŚ, 2023

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

2) Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa wielkopolska uzyskała klasę A.

Na terenie Gminy Czerwonak istnieją lokalne sieci ciepłownicze zarządzane przez Veolia Energia Poznań S.A. Miejscowość Koziegłowy zasilana jest w ciepło z Elektrociepłowni Karolin. Mimo to, poważnym problemem w sferze środowiskowej w Gminie Czerwonak jest nadal niska emisja pochodząca ze spalania paliw stałych w tradycyjnych piecach domowych, z których korzysta 12,27% wszystkich nieruchomości w Gminie Czerwonak.

W tabeli przedstawiono wyniki analizy, gdzie jednostki analityczne, dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna od średniej wartości dla gminy, oznaczono tłem czerwonym.

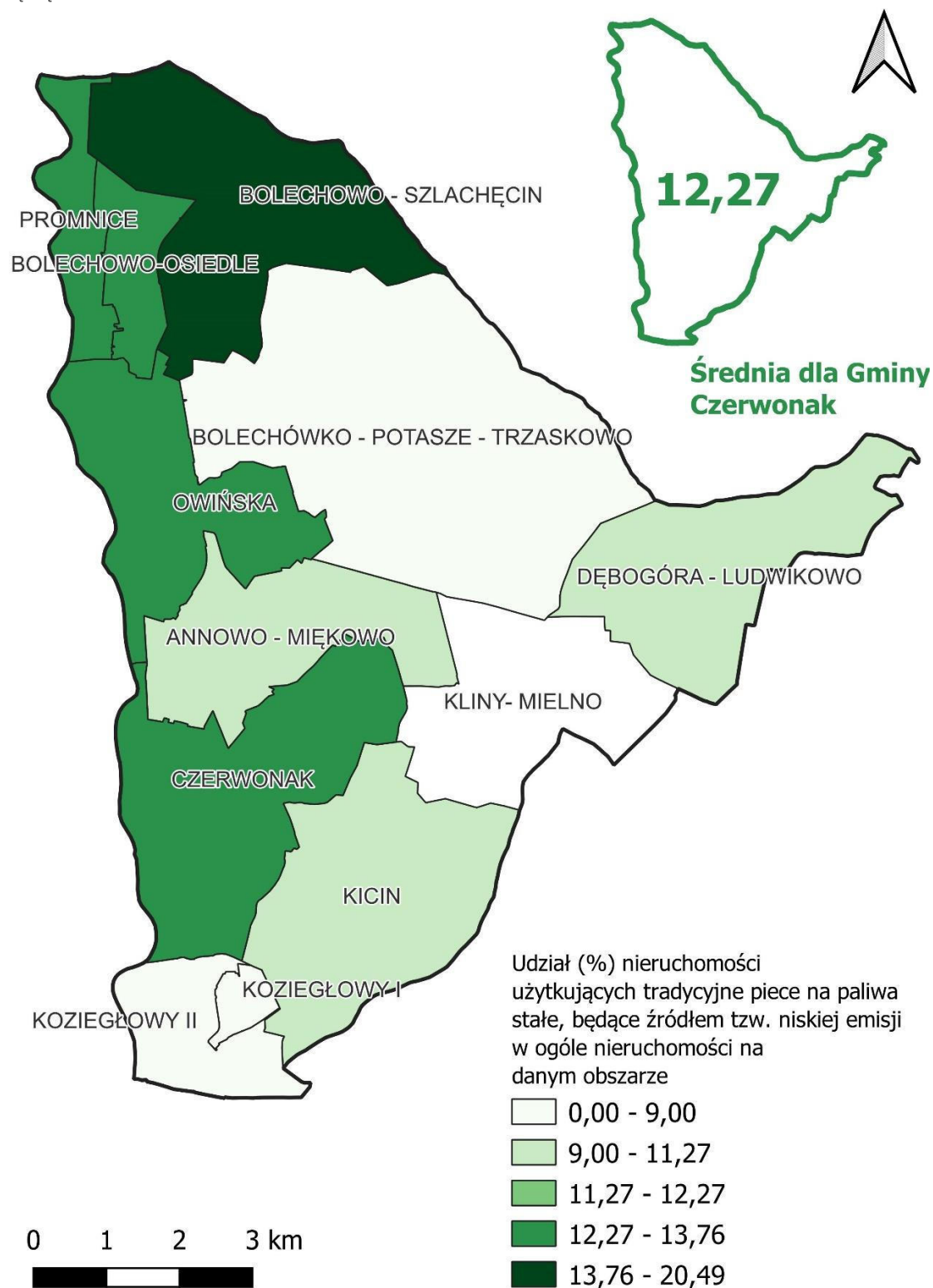
TABELA 9. WSKAŹNIK 6 UDZIAŁ (%) NIERUCHOMOŚCI UŻYTKUJĄCYCH TRADYCYJNE PIECE NA PALIWA STAŁE, BĘDĄCE ŹRÓDŁEM TZW. NISKIEJ EMISJI W OGÓLE NIERUCHOMOŚCI NA DANYM OBSZARZE

Jednostki analityczne		Liczba nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji	Liczba nieruchomości ogółem	Udział (%) nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w ogóle nieruchomości na danym obszarze
1	Annowo - Miękowo	54	482	11,20
2	Bolechowo - Szlachęcín	60	313	19,17
3	Bolechowo-Osiedle	100	796	12,56
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	80	901	8,88
5	Czerwonak	408	2965	13,76
6	Dębogóra - Ludwikowo	13	137	9,49
7	Kicin	136	1207	11,27
8	Kliny- Mielno	75	366	20,49
9	Koziegłowy I	0	150	0,00
10	Koziegłowy II	102	1168	8,73
11	Owińska	133	1007	13,21
12	Promnice	88	687	12,81
Gmina Czerwonak		1249	10179	12,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

Łącznie 6 jednostek osiągnęło wartość wyższą od średniej gminnej, co świadczy o wysokim udziale nieruchomości korzystających z pieców na paliwa stałe. Udział tych nieruchomości jest zdecydowanie najwyższy w jednostkach: Bolechowo – Szlachęcín i Klíny – Mielno.

RYC. 8. Wskaźnik 6 Udział (%) NIERUCHOMOŚCI UŻYTKUJĄCYCH TRADYCYJNE PIECE NA PALIWA STAŁE, BĘDĄCE ŹRÓDŁEM TZW. NISKIEJ EMISJI W OGÓLE NIERUCHOMOŚCI NA DANYM OBSZARZE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

3.3.2.2. Występowanie odpadów stwarzających zagrożenie dla życia - azbest

Jednym z rodzajów odpadów szczególnie szkodliwych dla zdrowia i życia ludności jest azbest, który w latach 60 i 70 XX w. był powszechnie stosowany w budownictwie, najczęściej w postaci płyt włóknowo – cementowych, nazywanych potocznie eternitem, które zawierały w sobie ok. 11-13% rakotwórczego azbestu. Sam azbest to włókniste minerały krzemianowe występujące w przyrodzie w postaci wiązek włókien cechujących się nadzwyczajną wytrzymałością na rozciąganie, elastycznością i odpornością na działania czynników chemicznych i fizycznych.

Azbest jest groźny dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających minerały. Wówczas uwalniane są do powietrza włókna, które mogą zostać przeniesione podczas oddychania do płuc. Szkodliwość pyłu azbestowego jest zależna m. in. od średnic tych włókien, ich stężenia w środowisku oraz czasu trwania narażenia. Najgroźniejsze dla zdrowia człowieka są włókna, których średnica jest mniejsza od 3 mikrometrów. Takie włókna są łatwo wdychane wraz z powietrzem do płuc, docierając do końcowych odcinków dróg oddechowych i pozostają tam na stałe. Może to powodować chorobę zwaną azbestozą, a także być pośrednią przyczyną rozwoju choroby nowotworowej.

Na mocy ustawy z dnia 19.06.1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1680), w roku 1998 w Polsce zakończono produkcję wyrobów zawierających azbest. Na posiadaczy wyrobów zawierających azbest nałożono obowiązek ich inwentaryzowania i przestrzegania specjalnych procedur w trakcie usuwania, transportu i ich składowania. Od 2009 roku funkcjonuje Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (Uchwała Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.). Długi okres obowiązywania programu wynika z trwałości płyt azbestowo – cementowych i innych wyrobów zawierających azbest stosowanych w budownictwie, szacowany na około 30 lat oraz ich znaczne rozproszenie na terenie kraju. Dodatkowym czynnikiem jeszcze bardziej wydłużającym czas realizacji programu jest konieczność ponoszenia przez właścicieli nieruchomości kosztów demontażu oraz transportu i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych, a także kosztów związanych z zakupem nowych wyrobów, które je zastąpią.

Dlatego wobec zagrożeń środowiskowych i zdrowotnych, wynikających z nagromadzenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Czerwonak, zbadano masę odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia w przeliczeniu na 1 mieszkańca danej jednostki analitycznej.

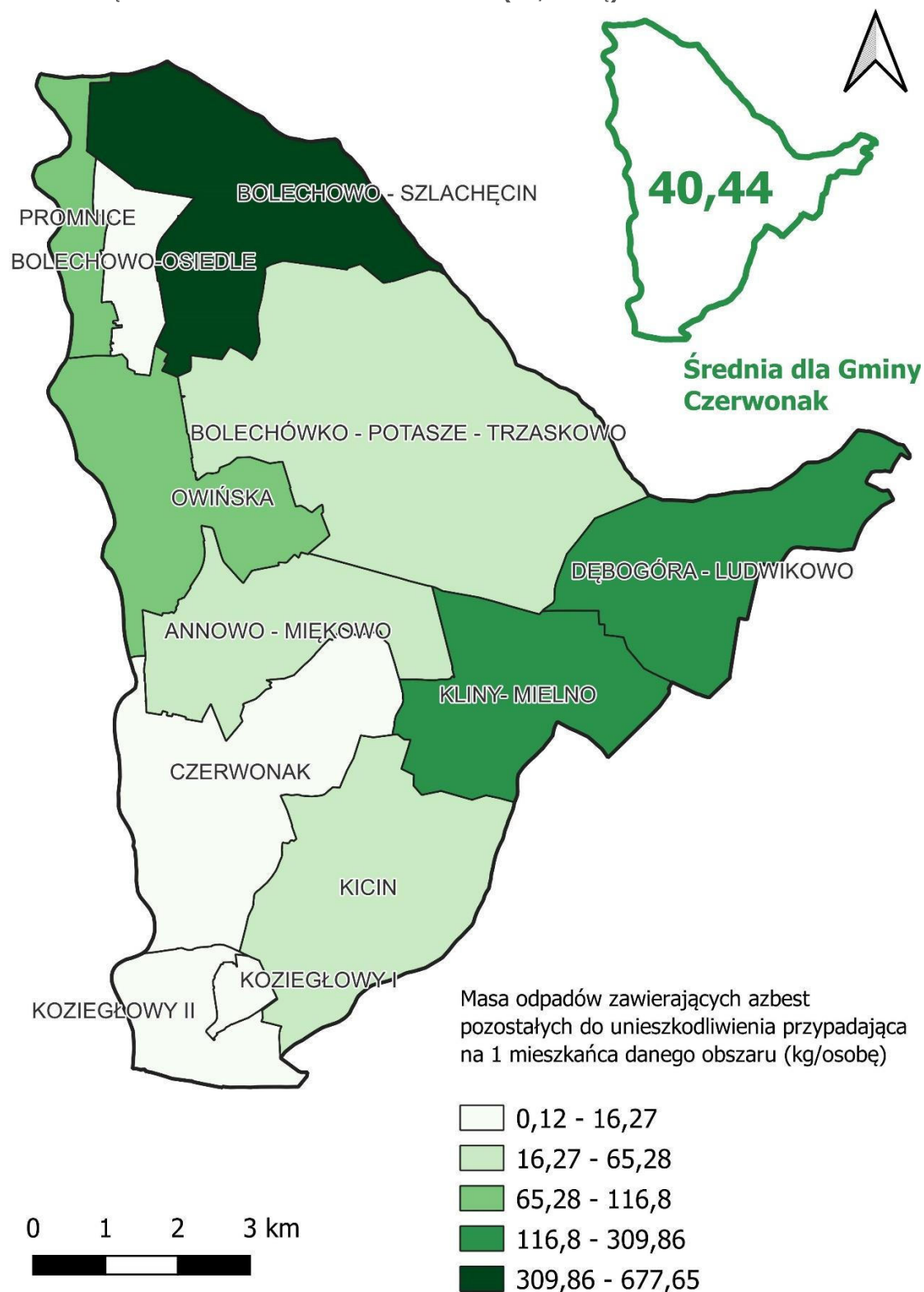
TABELA 10. WSKAŹNIK 7 MASA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST POZOSTAŁYCH DO UNIESZKODLIWIENIA PRZYPADAJĄCA NA 1 MIESZKAŃCA DANEGO OBSZARU (KG/OSOBE)

Jednostki analityczne		Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia	Liczba ludności ogółem	Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na 1 mieszkańca danego obszaru (kg/osobę)
1	Annowo - Miękowo	59535	912	65,28
2	Bolechowo - Szlachęcin	231080	341	677,65
3	Bolechowo-Osiedle	20175	1240	16,27
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	39885	1357	29,39
5	Czerwonak	63435	5545	11,44
6	Dębogóra - Ludwikowo	37950	242	156,82
7	Kicin	91500	1874	48,83
8	Kliny- Mielno	182200	588	309,86
9	Koziegłowy I	855	7299	0,12
10	Koziegłowy II	19875	3704	5,37
11	Owińska	194285	2040	95,24
12	Promnice	116220	995	116,80
Gmina Czerwonak		1056995	26137	40,44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

Wartość referencyjna dla powyższego wskaźnika wyniosła 40,44. Wartości gorsze od średniej gminnej odnotowano w 7 jednostkach analitycznych, z czego największa masa odpadów azbestowych do unieszkodliwienia w przeliczeniu na 1 mieszkańca pozostała w jednostce Bolechowo – Szlachęcin.

RYC. 9. WSKAŹNIK 7 MASA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST POZOSTAŁYCH DO UNIESZKODLIWIENIA PRZYPADAJĄCA NA 1 MIESZKAŃCA DANEGO OBSZARU (KG/OSOBĘ)

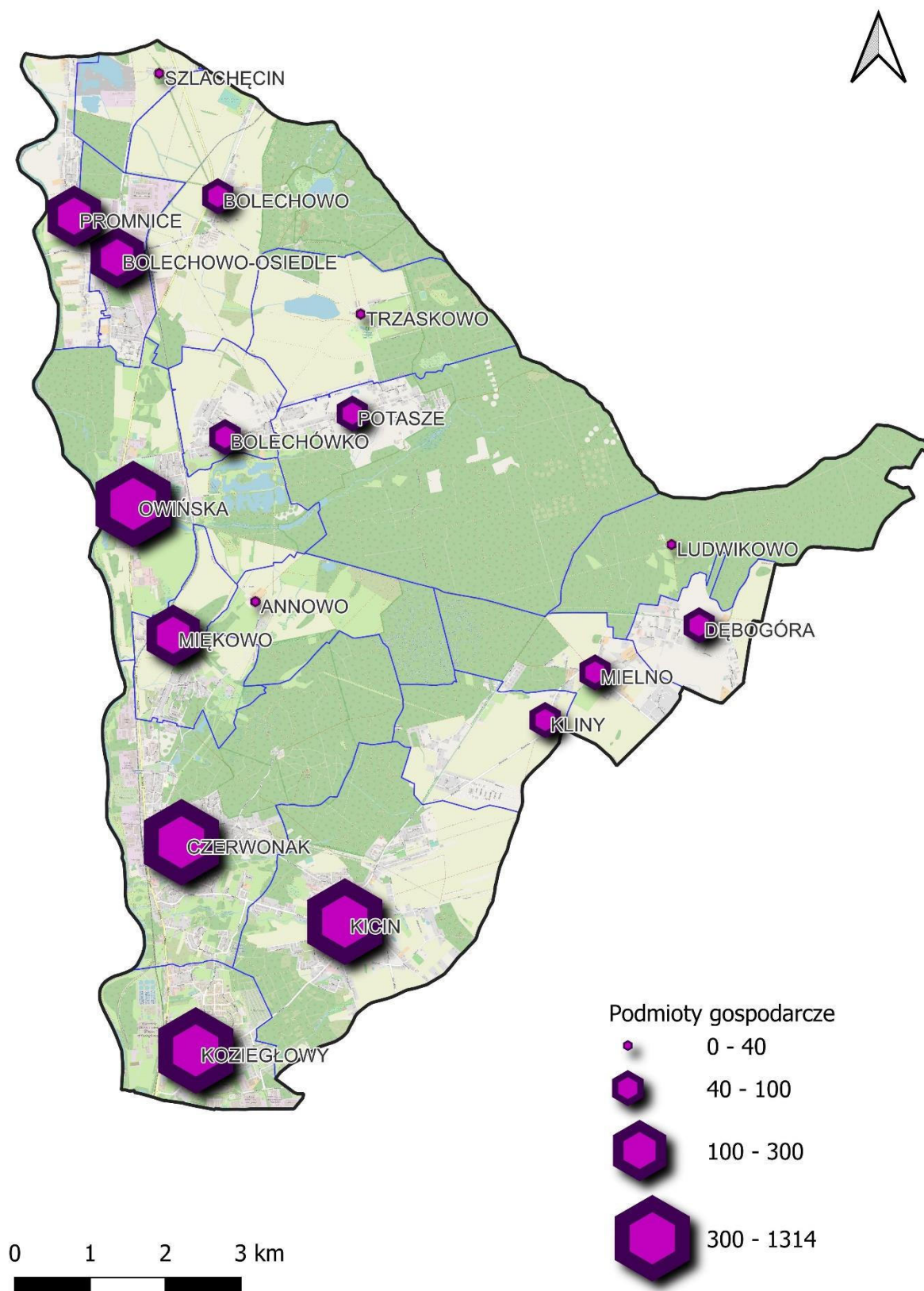
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

3.3.3. SFERA GOSPODARCZA

Gmina Czerwonak, położona jest w centralnej części województwa, w sąsiedztwie Poznania. Atrakcyjna lokalizacja względem stolicy regionu ma swoje odzwierciedlenia we wskaźnikach obrazujących sytuację gospodarczą gminy. w 2021 roku poziom przedsiębiorczości w gminie wyrażony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarki na 1000 mieszkańców wynosił 140,0 firm, co stanowiło wartość wyższą od średniej wojewódzkiej (136,4 firm na 1000 mieszkańców), ale niższą od średniej dla powiatu poznańskiego (163,8 firm na 1000 mieszkańców). Wskazane jest podejmowanie działań w kierunku zwiększania przedsiębiorczości w gminie, co będzie skutkowało poprawą sytuacji na rynku pracy, tzn. wzrostu wskaźnika zatrudnienia, spadku bezrobocia, ale także może wpłynąć na grupę osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W Gminie Czerwonak zlokalizowanych jest 3 901 podmiotów gospodarczych ogółem, z czego 78,0% z nich to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. w porównaniu do całego powiatu poznańskiego liczba podmiotów ogółem w gminie to zaledwie 5,5% podmiotów powiatu, natomiast udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy jest nieznacznie wyższy od średniej powiatowej, która wynosi 76,8%. w ostatnich 5-ciu latach liczba podmiotów gospodarczych w gminie wzrosła o 14,0%. Dynamika wzrostu podmiotów w gminie jest wyższa niż średnia dla województwa (13,1%), ale niższa niż średnia dla powiatu (20,9%).

RYC. 10. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W GMINIE CZERWONAK

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

Zdecydowana większość, bo aż 97,6% podmiotów to mikropodmioty zatrudniające do 9 pracowników. Wśród pozostałych 73 firmy to małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 osób (1,9% ogółu); 14 firm to podmioty średnie zatrudniające od 50 do 249 osób (0,4% ogółu); 5 firm to przedsiębiorstwa duże zatrudniające od 250 do 999 osób (0,13% ogółu) oraz 1 przedsiębiorstwo, w którym pracuje ponad 1 tysiąc pracowników (0,03% ogółu).

Szczegółowa analiza podmiotów gospodarczych w podziale na sekcje PKD wykazała, że najwięcej jest podmiotów z sekcji G (21,0% ogółu): handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Duży udział przypada również na podmioty sklasyfikowane w sekcji F – budownictwo (13,9% ogółu) oraz sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (12,4% ogółu).

Na podstawie danych otrzymanych z Gminy Czerwonak wynika, że ogólna liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych zwiększyła się i widoczny jest stały trend wzrostowy. Jednak występują pewne zróżnicowanie wewnątrzgminne, które wskazują, że klimat aktywności gospodarczej i atrakcyjność inwestycyjna są różne w poszczególnych jednostkach analitycznych.

Wskaźnikiem obrazującym dynamikę zmian w sferze gospodarczej jest zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019-2021. Wartość średnia dla gminy wyniosła 111,93 co świadczy o stosunkowo dużym wzroście liczby podmiotów. Zestawienie dla jednostek analitycznych przedstawiono w poniższej tabeli, a jednostki z wartościami gorszą niż średnia gminna, oznaczono kolorem czerwonym.

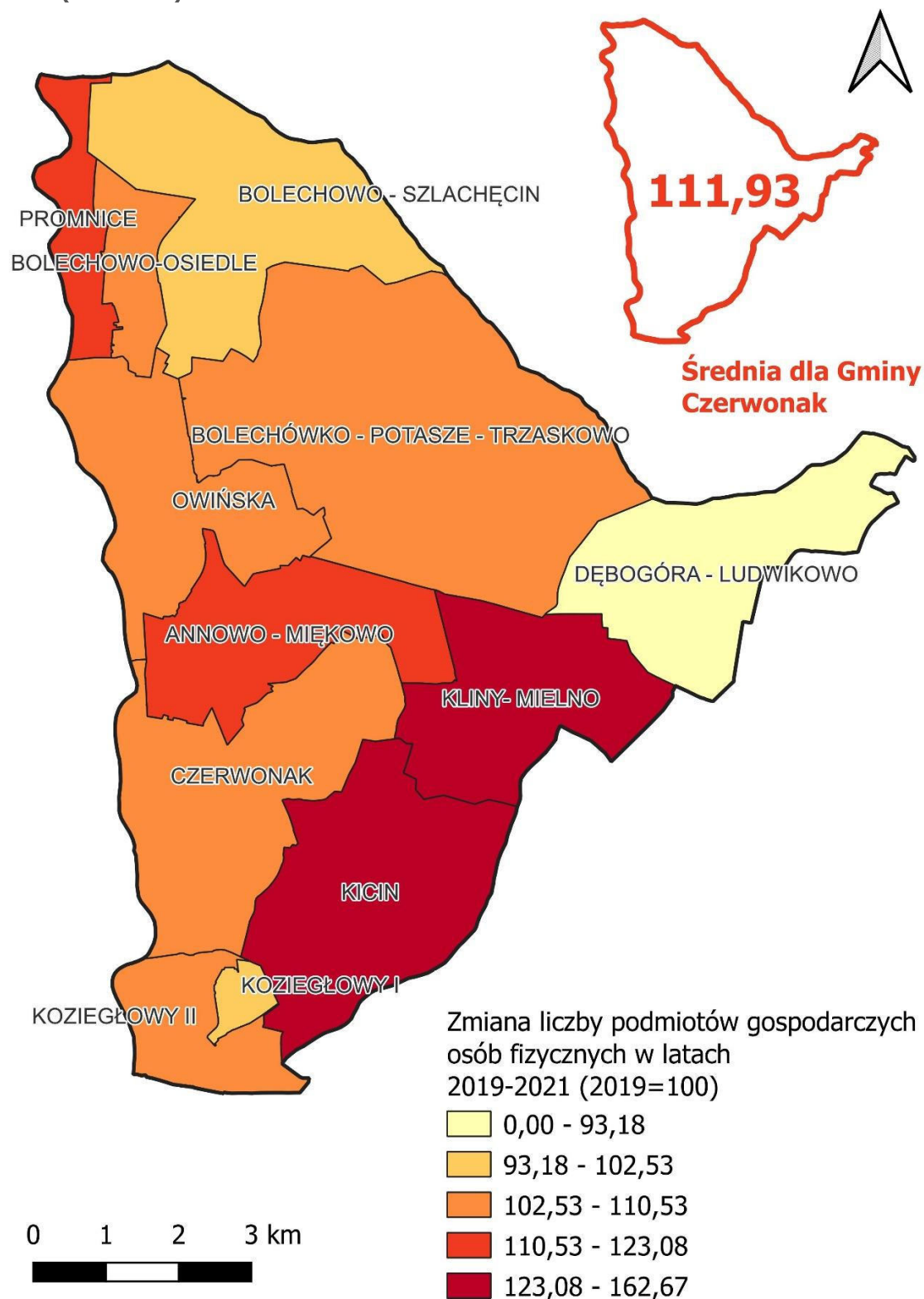
TABELA 11. WSKAŹNIK 8. ZMIANA LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH OSÓB FIZYCZNYCH W LATACH 2019-2021 (2019=100)

Jednostki analityczne		Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2019 roku	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2021 roku	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019-2021 (2019=100)
1	Annowo - Miękowo	104	128	123,08
2	Bolechowo - Szlachęcin	79	81	102,53
3	Bolechowo-Osiedle	150	164	109,33
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	171	184	107,60
5	Czerwonak	950	1050	110,53
6	Dębogóra - Ludwikowo	44	41	93,18
7	Kicin	222	356	160,36
8	Kliny- Mielno	75	122	162,67
9	Koziegłowy I	749	753	100,53
10	Koziegłowy II	526	559	106,27
11	Owińska	276	301	109,06
12	Promnice	134	156	116,42
Gmina Czerwonak		3480	3895	111,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

Wartość gorszą niż średnia dla gminy odnotowano w 8 jednostkach analitycznych: Bolechowo – Szlachęcin, Bolechowo–Osiedle, Bolechówko – Potasze – Trzaskowo, Czerwonak, Dębogóra – Ludwikowo.

RYC. 11. WSKAŹNIK 8. ZMIANA LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH OSÓB FIZYCZNYCH W LATACH 2019-2021 (2019=100)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

Drugim wskaźnikiem obrazującym aktywność gospodarczą mieszkańców Gminy Czerwonak jest liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców

danego obszaru. Średnia wartość wskaźnika dla gminy wyniosła 149,02. Jednostki analityczne, które osiągnęły wartość niższą oznaczono kolorem czerwonym.

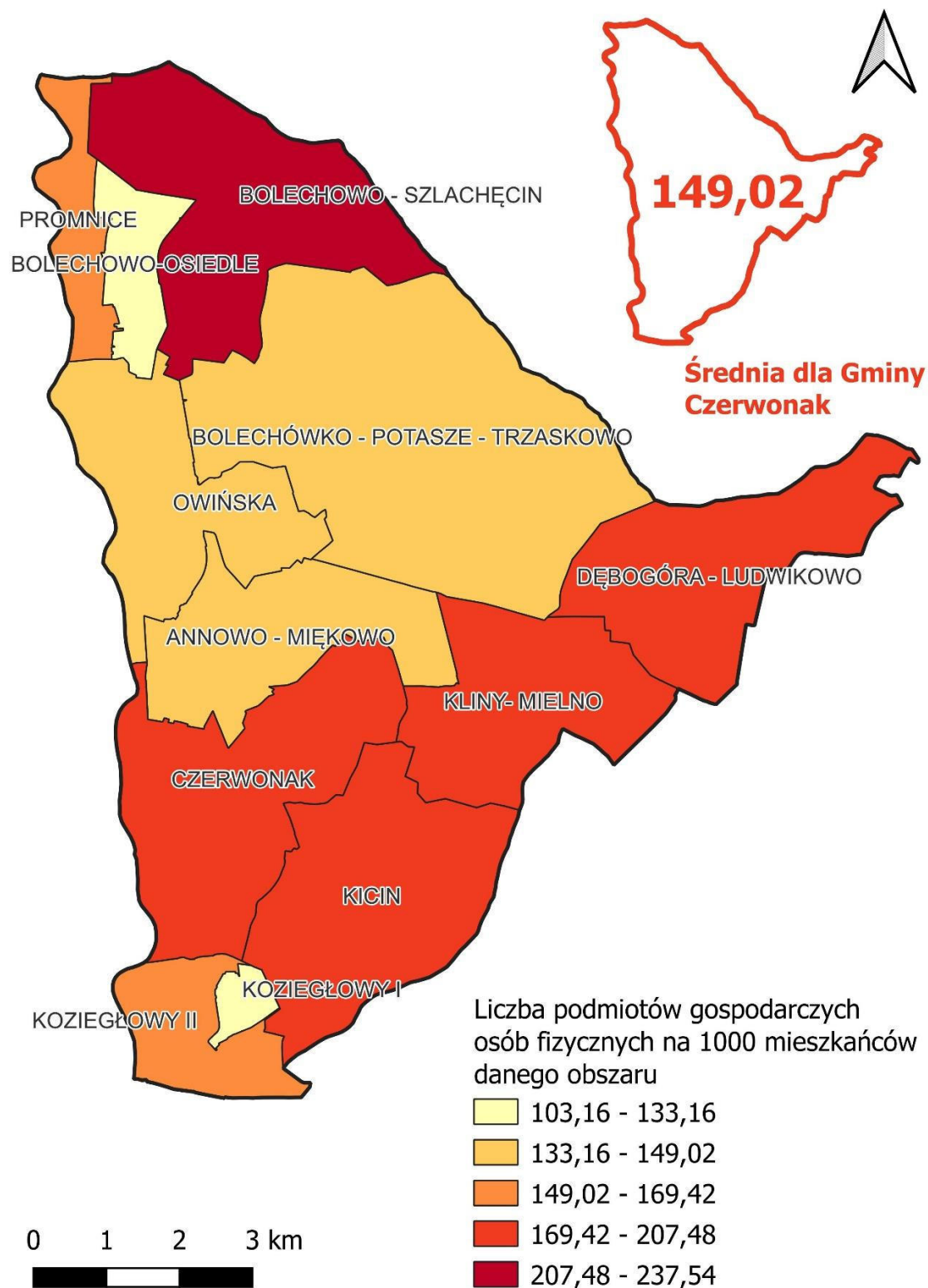
TABELA 12. WSKAŹNIK 9. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH OSÓB FIZYCZNYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEGO OBSZARU

Jednostki analityczne		Liczba ludności 2021	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych w 2021 roku	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców danego obszaru
1	Annowo - Miękowo	912	128	140,35
2	Bolechowo - Szlachęcin	341	81	237,54
3	Bolechowo-Osiedle	1240	164	132,26
4	Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	1357	184	135,59
5	Czerwonak	5545	1050	189,36
6	Dębogóra - Ludwikowo	242	41	169,42
7	Kicin	1874	356	189,97
8	Kliny - Mielno	588	122	207,48
9	Koziegłowy I	7299	753	103,16
10	Koziegłowy II	3704	559	150,92
11	Owińska	2040	301	147,55
12	Promnice	995	156	156,78
Gmina Czerwonak		26137	3895	149,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

Wartość niższą niż średnia dla całej gminy odnotowały 4 jednostki analityczne: Annowo – Miękowo, Bolechowo-Osiedle, Bolechówko - Potasze – Trzaskowo, Koziegłowy I, Owińska.

RYC. 12. WSKAŹNIK 9. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH OSÓB FIZYCZNYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEGO OBSZARU

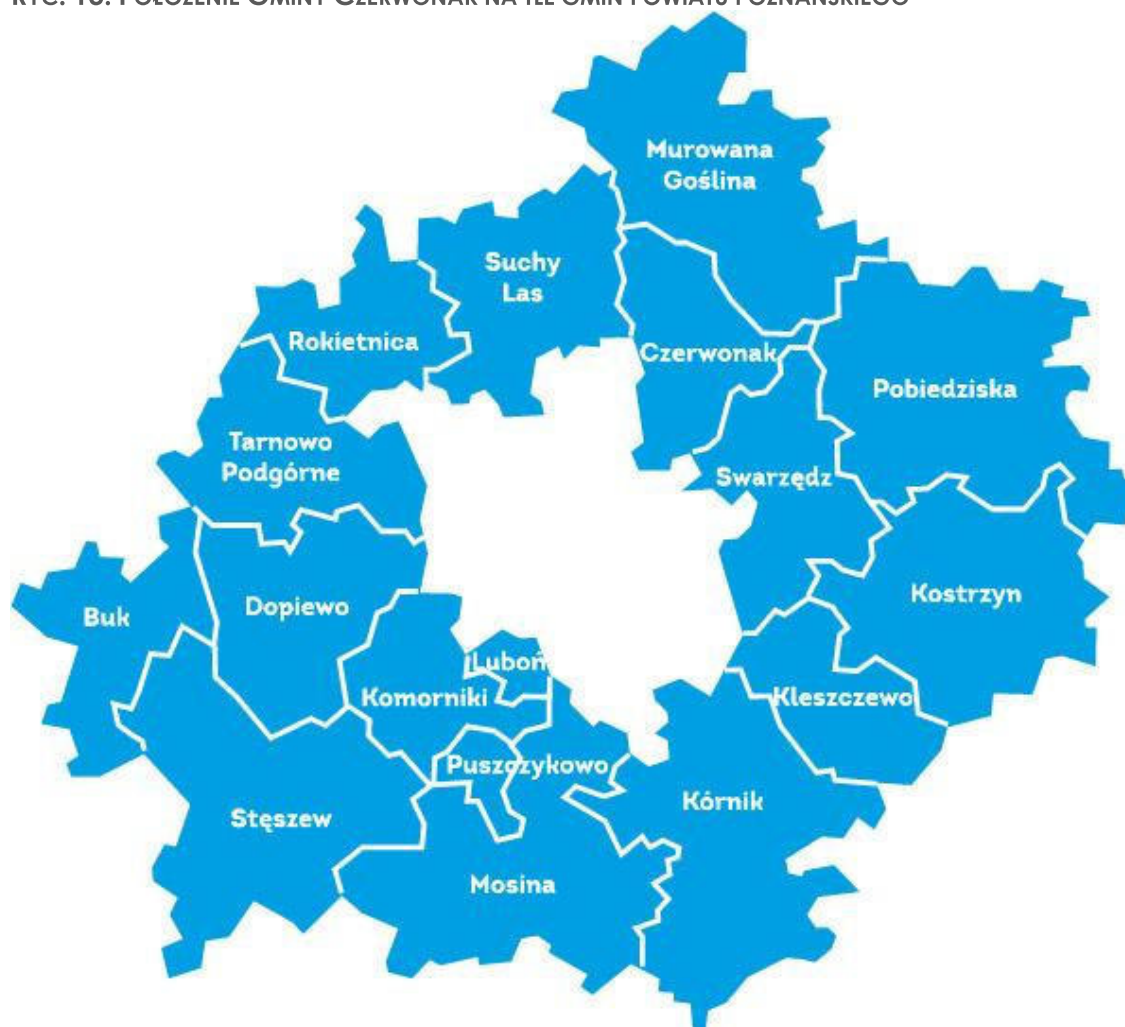
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku

3.3.4. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Istotnym elementem kształtującym powiązania przestrzenno-funkcjonalne gminy jest położenie w przestrzeni województwa. Gmina Czerwonak zlokalizowana jest w centralnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie poznańskim. Od południowego zachodu sąsiaduje z Poznaniem, od północnego zachodu z gminą Suchy Las, od północnego wschodu z gminą Murowana Goślina, od wschodu z gminą Pobiedziska, od południowego wschodu z gminą Swarzędz. Gmina zajmuje powierzchnię 82 km² (8 248 ha), tj. 4,3% powierzchni powiatu.

Sąsiedztwo ze stolicą województwa wpływa na silne powiązanie funkcjonalno-przestrzenne gminy.

RYC. 13. POŁOŻENIE GMINY CZERWONAK NA TLE GMIN POWIATU POZNAŃSKIEGO

Źródło: www.powiat.poznan.pl

Struktura użytkowa gruntów¹ wskazuje, że większość terenów zajmują użytki rolne – 45,4%, z czego 77,7% to grunty orne. w gminie jest również bardzo dużo lasów, które zajmują 41,1%

¹ Stan na dzień 01.01.2020 r.

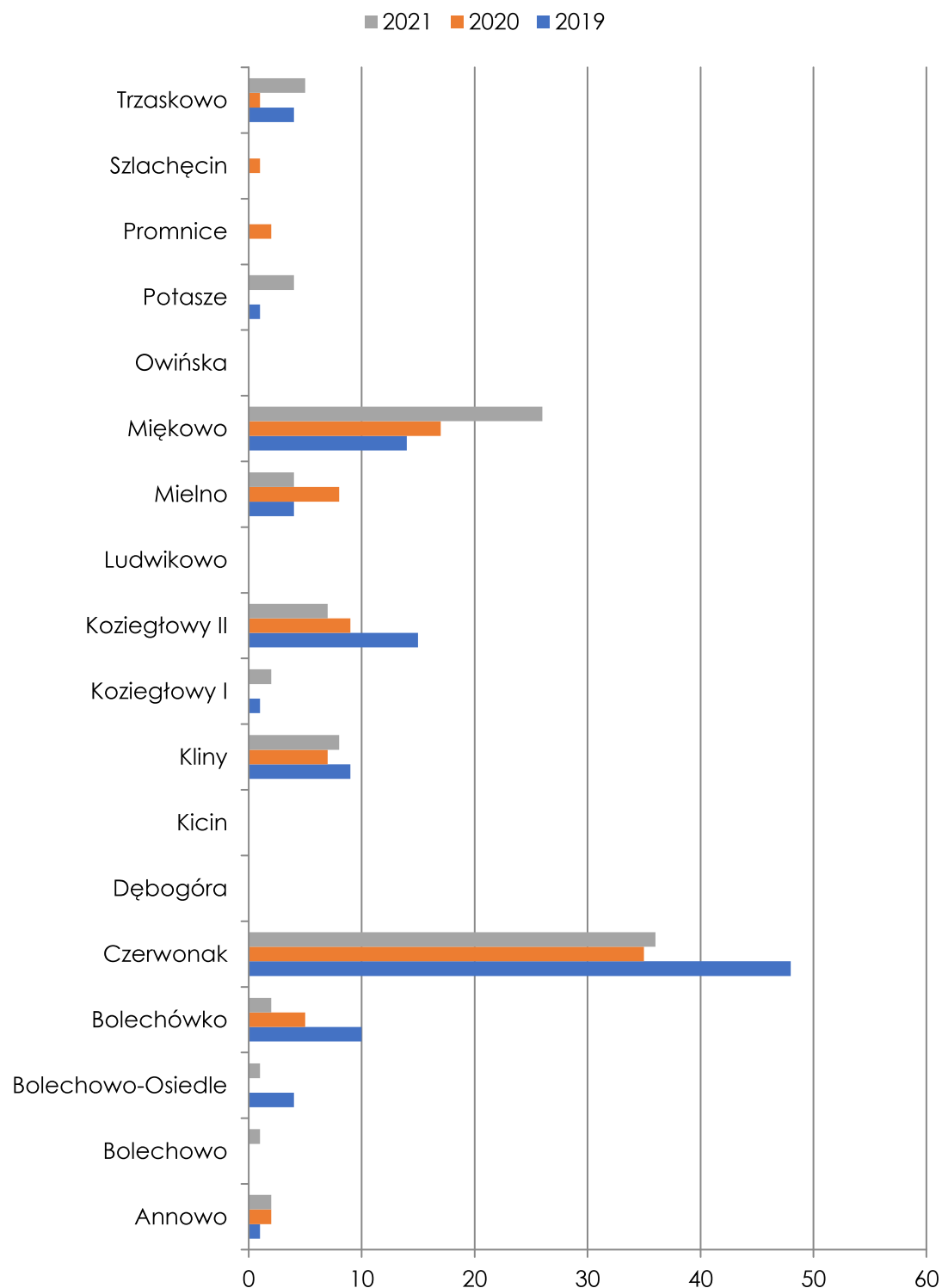
powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują jedynie 12,3% powierzchni, a pozostałe 1,1% to grunty pod wodami.

W 2021 roku na terenie gminy obowiązywało 78 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które łącznie obejmowały zasięgiem obszar 3522 ha, tj. 43,0% ogółu powierzchni.

Przeanalizowano również ilości wydanych decyzji o warunkach zabudowy. w latach 2017-2021 wydanych zostało 485 decyzji, czyli 4,0% wszystkich decyzji w powiecie. Ilość decyzji na poziomie 97 to zdecydowanie poniżej średniej powiatowej, która wynosi 141 decyzji. Zdecydowanie najwięcej decyzji – 70,9% dotyczyła zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 9,7% dotyczyła zabudowy usługowej, 1,6% dotyczyła zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, a 17,7% dotyczyła innej zabudowy.

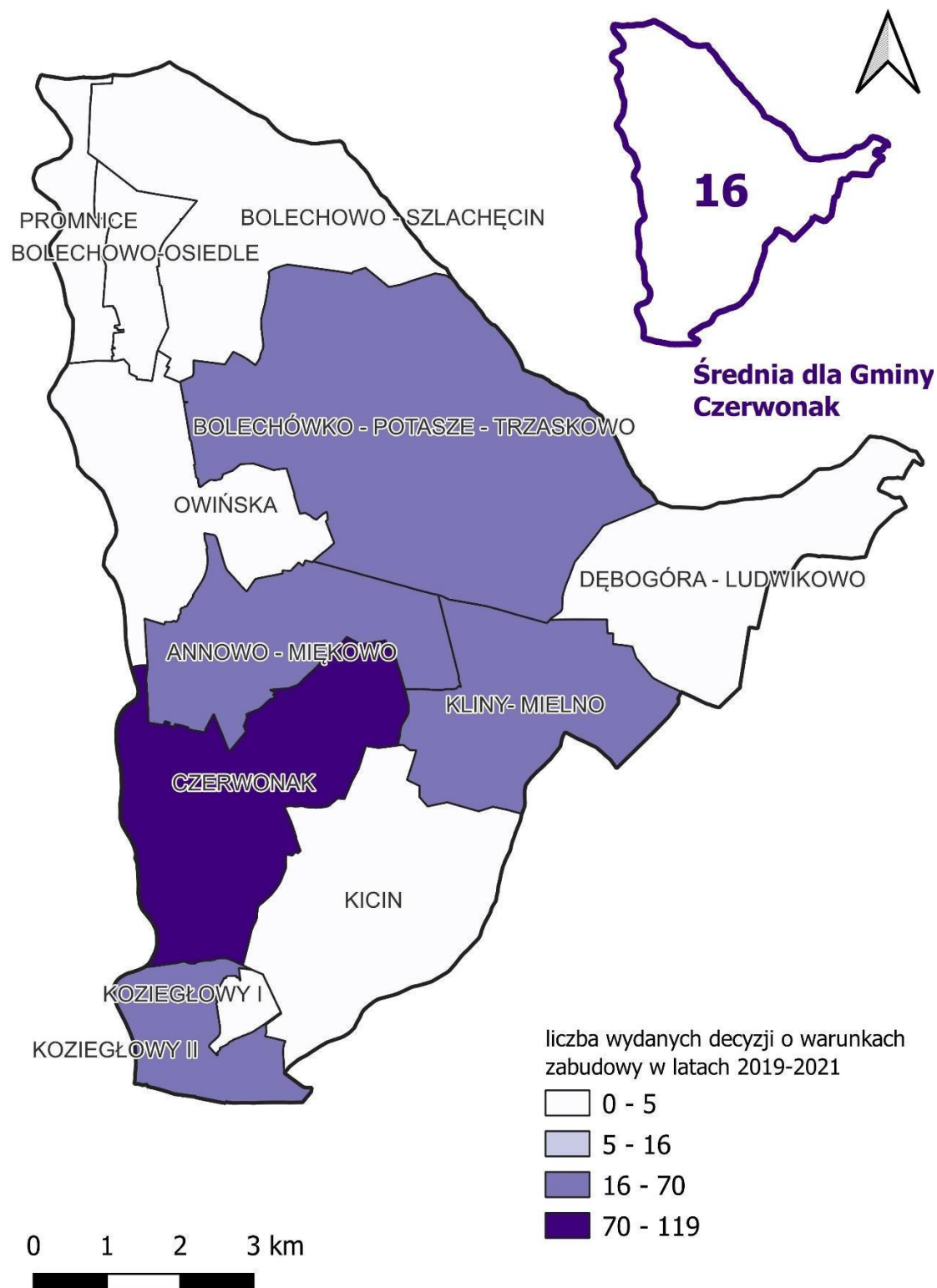
Rozszerzona analiza zjawiska dla jednostek analitycznych na lata 2019-2021 zaprezentowana została poniżej.

RYC. 14. ILOŚĆ WYDANYCH DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY W LATACH 2019-2021 Z WYSZCZEGÓLNIENIEM MIEJSCOWOŚCI GMINY CZERWONAK

Źródło: dane Urzędu Gminy Czerwonak

RYC. 15. ILOŚĆ WYDANYCH DECYZJI O WARUNKACH ZABUDOWY W LATACH 2019-2021 JEDNOSTKACH ANALITYCZNYCH

Źródło: dane Urzędu Gminy Czerwonak

Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w miejscowościach koreluje z obszarami, gdzie brakuje obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Może być to sygnał o niedostosowaniu rozwiązań urbanistycznych do zmieniającej się funkcji obszarów gminy i poszczególnych jej jednostek.

3.3.5. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ

Na bazie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej, podsumowano zebrane wyniki. w diagnozie przedstawiono stan rozwoju Gminy Czerwonak w sferach:

- **Społecznej**, za pomocą wskaźników:
  - Wskaźnik 1. Zmiana liczby ludności w latach 2019-2021;
  - Wskaźnik 2. Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym;
  - Wskaźnik 3. Liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców danego obszaru;
  - Wskaźnik 4. Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru;
  - Wskaźnik 5. Liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na 1000 mieszkańców danego obszaru;
- **Środowiskowej**, za pomocą wskaźników:
  - Wskaźnik 6. Udział (%) nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w ogóle nieruchomości na danym obszarze;
  - Wskaźnik 7. Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na 1 mieszkańca danego obszaru (kg/osobę);
- **Gospodarczej**, za pomocą wskaźników:
  - Wskaźnik 8. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019-2021 (2019=100);
  - Wskaźnik 9. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców danego obszaru.

W tabeli przedstawiono podsumowanie analizy wskaźnikowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Czerwonak. Kolorem czerwonym oznaczono wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla gminy, wskazujące na potrzebę włączenia do obszaru zdegradowanego.

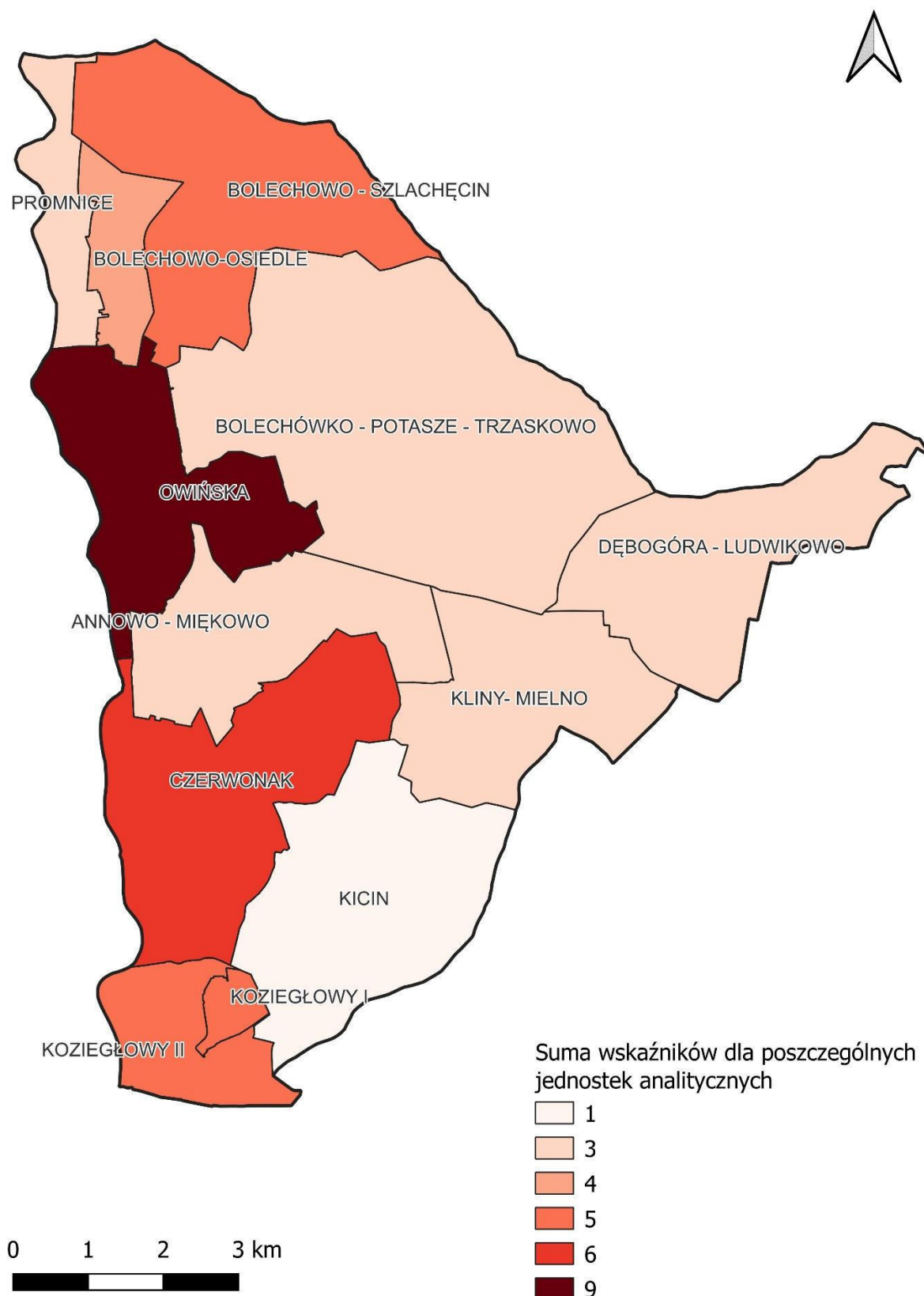
TABELA 13. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ DLA GMINY CZERWONAK

Jednostki analityczne	SPOŁECZNA						ŚRODOWISKOWA		GOSPODARCZA	
	Zmiana liczby ludności w latach 2019 – 2021 (2019 = 100)	Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców danego obszaru	Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru	Liczba przestępstw popełnionych na 1000 mieszkańców danego obszaru	Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na 1 mieszkańca danego obszaru (kg/osobę)	Udział (%) nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w ogóle nieruchomości na danym obszarze	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019-2021 (2019=100)	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców danego obszaru	
1 Annowo - Miękowo	111,90	1,80	2,19	0,00	9,87	65,28	11,20	123,08	140,35	
2 Bolechowo - Szlachecin	103,65	1,55	5,87	0,00	52,79	677,65	19,17	102,53	237,54	
3 Bolechowo- Osiedle	101,39	0,91	4,84	1,61	10,48	16,27	12,56	109,33	132,26	
4 Bolechówko - Potasze - Trzaskowo	110,78	1,27	8,84	0,00	11,05	29,39	8,88	107,60	135,59	
5 Czerwonak	99,21	1,35	26,69	11,54	10,82	11,44	13,76	110,53	189,36	
6 Dębogóra - Ludwikowo	110,00	1,37	4,13	0,00	12,40	156,82	9,49	93,18	169,42	
7 Kicin	106,54	0,70	4,27	2,67	10,14	48,83	11,27	160,36	189,97	
8 Kliny- Mielno	108,49	1,11	8,50	0,00	22,11	309,86	20,49	162,67	207,48	
9 Koziegłowy I	96,00	1,48	7,26	14,66	0,14	0,12	0,00	100,53	103,16	
10 Koziegłowy II	99,57	1,98	7,83	9,45	21,60	5,37	8,73	106,27	150,92	
11 Owieńska	96,91	1,58	14,22	15,20	10,78	95,24	13,21	109,06	147,55	
12 Promnice	103,75	1,23	3,02	1,01	13,07	116,80	12,81	116,42	156,78	
Gmina Czerwonak	100,18	1,41	11,40	9,37	10,18	40,44	12,27	111,93	149,02	

Źródło: opracowanie własne

RYC. 16. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ DLA GMINY CZERWONAK

Źródło: opracowanie własne

3.3.6. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar gminy, znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto również negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych może także nastąpić na podstawie dokumentów strategicznych i planistycznych gminy (przyjętych uchwałą Rady Gminy, w tym strategii rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), jeśli kwestie te są w nich w wystarczający sposób określone.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść dodatkowo obszary występowania problemów przestrzennych, takie jak tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, jeżeli występują na nich negatywne zjawiska właściwe dla obszaru zdegradowanego, inne niż zjawiska społeczne. Uznanie ich za element obszaru rewitalizacji jest jednak możliwe wyłącznie w przypadku, gdy już na wczesnym etapie rewitalizacji można stwierdzić, że planowane tam działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze rewitalizacji. Gmina musi zatem udowodnić możliwość ścisłego powiązania funkcjonalnego tych terenów z zasadniczą częścią obszaru rewitalizacji tak, aby działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach dały się powiązać z celami społecznymi rewitalizacji.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym

z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

W celu opracowania charakterystyki wszystkich jednostek analitycznych położonych na terenie Gminy Czerwonak zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru. Analizie poddano kwestie związane z koncentracją negatywnych zjawisk, w szczególności dynamiki zmian liczby ludności, bezrobocia, problemów ekonomicznych ludności.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się poszczególnymi kwestiami społecznymi: m.in.: Urzędu Gminy w Czerwonaku, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku, Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Czerwonak została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Dokonano analizy wskaźnikowej wszystkich jednostek analitycznych, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane dotyczące sfery społecznej, mając na uwadze, że jest ona podstawą do wskazania stanu kryzysowego. Z dalszej analizy wykluczono jednostkę analityczną Kicin, w której nie wykazano występowania żadnego negatywnego zjawiska ze sfery społecznej. w pozostałych jednostkach wykazano co najmniej jeden wskaźnik ze sfery społecznej z wartością gorszą od wartości referencyjnej. Najwięcej negatywnych zjawisk ze sfery społecznej wykazano w: Owińskach (5 przekroczeń wskaźników na 5 możliwych), Czerwonaku i Koziegłowych (4 przekroczenia wskaźników na 5 możliwych);
- 2) W wyniku dalszej analizy w pozostałych sferach określono 4 wskaźniki, po 2 dwa ze sfery środowiskowej i 2 ze sfery gospodarczej. Najwięcej negatywnych zjawisk ze sfer pozaspołecznych odnotowano w Owińskach (4 na 4 możliwe) oraz w jednostkach Bolechowo – Szlachęcin i Bolechowo-Osiedle (3 na 4 możliwe);
- 3) Z 9 wybranych wskaźników dotyczących sfery społecznej, środowiskowej i gospodarczej wartości mniej korzystne, niż średnia wartość dla Gminy Czerwonak stwierdzono wobec wszystkich wskaźników dla jednostki analitycznej – Owińska. Inne jednostki wykazały zdecydowanie mniejszą kumulację negatywnych zjawisk. Spośród nich najwięcej, bo aż 6 przekroczonych wskaźników osiągnął Czerwonak, 5 wskaźników z przekroczeniami osiągnęły jednostki Koziegłowy I, Koziegłowy II oraz Bolechowo – Szlachęcin. Co ważne jednostka Owińska jako jedyna uzyskała gorsze wartości od średniej gminnej dla wszystkich wskaźników ze sfery społecznej;

- 4) Przeprowadzona analiza pozwoliła stwierdzić miejsca, gdzie kumulacja negatywnych zjawisk jest największa, wobec czego za obszar zdegradowany uznano jednostki analityczne **Owińska i Czerwonak**. Są to dwie jednostki, które osiągnęły największą sumaryczną liczbę wskaźników z przekroczeniami. w sferze społecznej w obydwu jednostkach wykazano najwięcej negatywnych zjawisk. w pozostałych badanych przy pomocy wskaźników sferach odnotowano także co najmniej jeden wskaźnik o wartości gorszej od średniej gminnej. Skala niektórych z badanych zjawisk w wybranych jednostkach była największa w gminie. w Owińskich odnotowano najwyższą wartość wskaźnika liczby rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców, natomiast w Czerwonak odnotowano najwyższą wartość dla Liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.

Łączna ilość mieszkańców jednostek analitycznych: Czerwonak i Owińska wynosi 7585 osób. Liczba ludności całej Gminy Czerwonak wynosi 26137 osób. Liczba osób zamieszkających na terenie obszaru zdegradowanego wynosi 29,02 % ogólnej liczby ludności gminy.

Powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 1638,36 ha, przy całkowitej powierzchni gminy wynoszącej 8247,81 ha, co oznacza, że powierzchnia proponowanego obszaru zdegradowanego stanowi 19,86% powierzchni gminy.

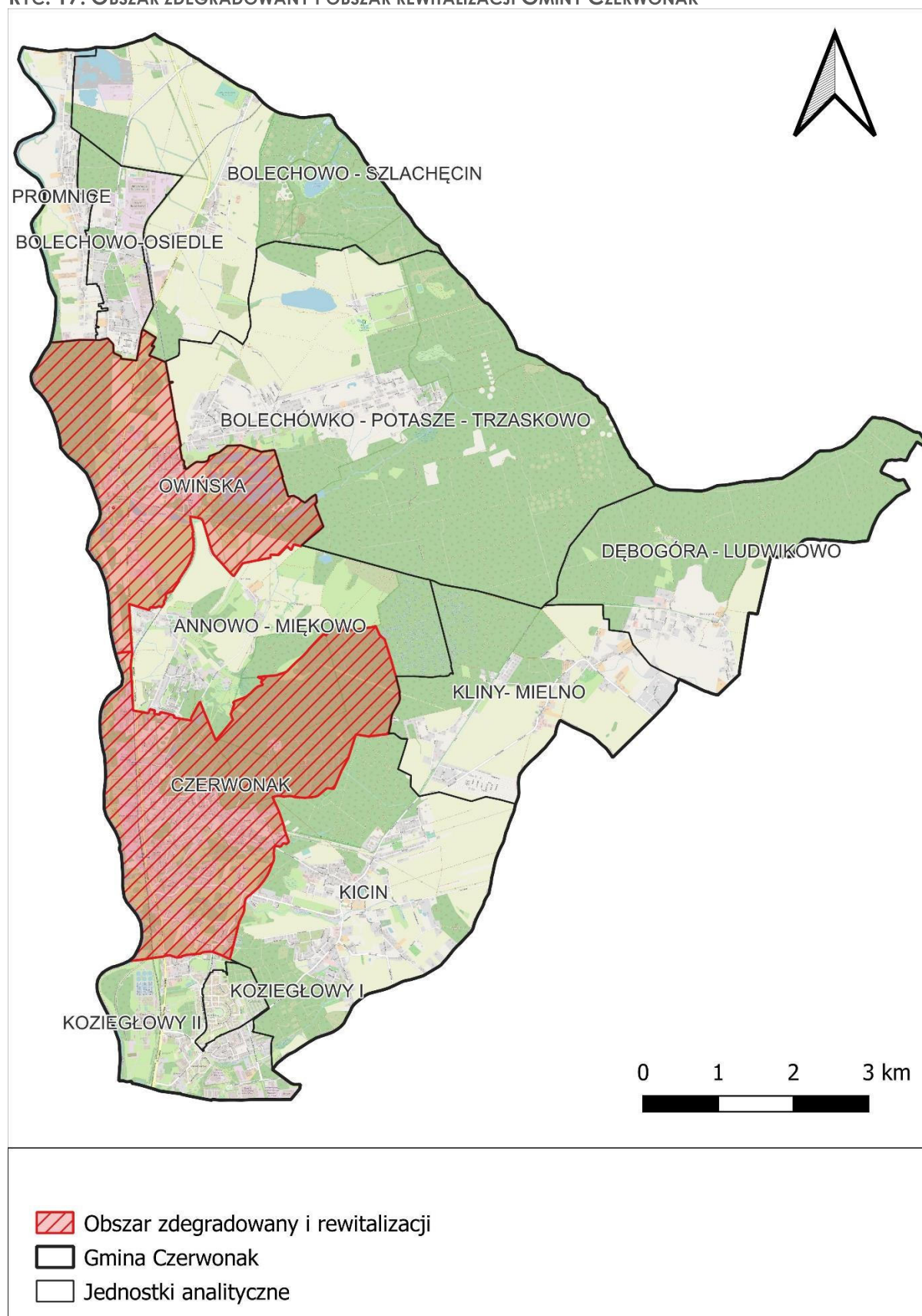
Procedura wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Czerwonak została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczyć nie więcej 30% ludności, stwierdzono, że wyznaczony obszar zdegradowany Gminy Czerwonak obejmuje teren wymagający najpilniejszej interwencji spełniający wymagane progi;
- 2) wobec powyższego wskazano, że obszar rewitalizacji Gminy Czerwonak w pełni pokrywa się z obszarem zdegradowanym wcześniej wyznaczonym.

Tak wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymagane ustawowo kryteria.

RYC. 17. OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI GMINY CZERWONAK

Źródło: opracowanie własne

4. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Przeprowadzona diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji doprowadziła do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w skład którego wchodzi jednostki: Owińska i Czerwonak.

W pogłębionej diagnozie przedstawiono w szerszym kontekście problemy występujące na obszarze rewitalizacji, osobno dla każdej jednostki analitycznej. Ujęto również opis występujących lokalnie potrzeb i potencjałów. Dodatkowo przeprowadzono badanie ankietowe mające na celu zgłębienie wiedzy na temat problemów występujących na obszarze rewitalizacji Gminy Czerwonak.

4.1. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

Niniejsze badanie ankietowe pozwoliło mieszkańcom na wypowiedzenie się na temat problemów występujących na obszarze rewitalizacji oraz wskazanie potencjałów rozwoju.

Badanie zostało przeprowadzone w terminie od 14.06. do 30.06.2023 r. w badaniu wzięty udział 63 osoby, z których większość zamieszkała jest na obszarze rewitalizacji. Poniżej przedstawiono strukturę wiekową, poziom wykształcenia, miejsce zamieszkania, długość zamieszkania, status społecznych osób które wzięły udział w ankiecie.

TABELA 14. DANE RESPONDENTÓW

Płeć	
Kobieta	74,60%
Mężczyzna	25,40%
Wiek	
poniżej 18 lat	0%
19-29	7,94%
30-44	36,51%
45-54	11,11%
55-64	3,17%
65 lat i więcej	41,27%
Wykształcenie	
podstawowe lub gimnazjalne	3,17%
zawodowe	12,70%
średnie	39,68%
wyższe	44,44%
Miejsce zamieszkania	
Mieszkańcy obszaru rewitalizacji	71,43%
Mieszkańcy pozostałej części Gminy Czerwonak	26,98%
Osoby spoza Gminy Czerwonak	1,59%
Liczba lat zamieszkania w Gminie Czerwonak	
Poniżej 3 lat	7,94%
4-10 lat	12,70%
Powyżej 10 lat	77,78%

Nie dotyczy	1,59%
Status społeczny	
Uczeń/student	0,00%
Osoba pracująca	52,38%
Emeryt/rencista	42,86%
Bezrobotny	1,59%
Nieaktywny zawodowo	3,17%

Źródło: opracowanie własne

Pierwszym pytaniem, na które musieli odpowiedzieć ankietowani, było wskazanie, które miejscowości będą dotyczyć ich odpowiedzi na kolejne pytanie. Przeszło 57 % osób wskazało Owińska, pozostała część ankietowanych wskazała Czerwonak.

Na pytanie: *Jakie wg Pana/Pani problemy natury społecznej występują na obszarze rewitalizacji oraz jakie jest ich natężenie* respondenci musieli wskazać w skali od 1-5, jak wg ich opinii, dane zjawisko społeczne, jest istotnym problemem we wskazanej miejscowości z obszaru rewitalizacji.

TABELA 15. PYTANIE 2. ODPOWIEDZI

Jakie wg Pana/Pani problemy natury społecznej występują na obszarze rewitalizacji oraz jakie jest ich natężenie?	Czerwonak	Owińska	Obszar rewitalizacji razem
Bezrobocie	2,11	2,92	2,57
Ubóstwo	2,44	2,92	2,71
Przestępczość	2,74	2,78	2,76
Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym	3,04	3,14	3,10
Emigracja ludzi młodych i wykształconych	2,74	3,42	3,13
Bezdomność	1,78	1,89	1,84
Alkoholizm	2,96	3,39	3,21
Przemoc w rodzinie	2,48	2,64	2,57
Problemy opiekuńczo wychowawcze	2,78	3,08	2,95
Niski poziom integracji lokalnej społeczności	2,59	3,28	2,98
Wandalizm	3,15	3,25	3,21
Starzenie się społeczeństwa	3,81	3,67	3,73
Wyludnianie się miejscowości	2,15	2,61	2,41

Źródło: opracowanie własne

Wartość powyżej 3 wskazuje (podkreślone kolorem pomarańczowym), że dany problem jest istotny dla ankietowanych. Najważniejszym problemem natury społecznej wskazanym na całym obszarze rewitalizacji jest starzenie się społeczeństwa (wskaźnik o wartości 3,73). Kolejne problemy, których natężenie na obszarze rewitalizacji jest wysokie to alkoholizm, wandalizm, emigracja ludzi młodych i wykształconych, niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym. Te same problemy powtarzają się, z równie wysokim natężeniem w obu miejscowościach. Dodatkowym problemem o dużym znaczeniu wskazanym w Owińskich jest niski poziom integracji lokalnej społeczności.

W kolejnym pytaniu: *Jak ocenia Pan/Pani wybrane aspekty życia na obszarze rewitalizacji?* (gdzie 1 to ocena najniższa, a 5 najwyższa) respondenci odpowiedzieli jak według nich wygląda poziom i jakość życia w obszarze rewitalizacji.

TABELA 16. PYTANIE 3. ODPOWIEDZI

Jak ocenia Pan/Pani wybrane aspekty życia na obszarze rewitalizacji? (1 ocena najniższa - 5 najwyższa)	Czerwonak	Owińska	Obszar rewitalizacji razem
Dostępność i jakość usług opieki nad małymi dziećmi do lat 3	2,00	2,03	2,02
Dostępność i jakość usług edukacyjnych	2,78	3,08	2,95
Dostępność i jakość usług ochrony zdrowia	2,15	2,03	2,08
Dostępność i jakość usług dla osób starszych	2,74	2,75	2,75
Dostępność i jakość usług w zakresie pomocy społecznej	2,74	2,78	2,76
Dostępność i jakość oferty kulturalnej	3,67	2,94	3,25
Dostępność i jakość oferty rekreacyjno-sportowej	3,89	3,53	3,68
Dostępność i jakość obiektów usługowo-handlowych	3,33	3,00	3,14
Warunki do aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych	2,89	2,94	2,92
Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni	2,48	2,67	2,59
Dostępność i jakość przestrzeni publicznych do wypoczynku i rekreacji	3,30	3,25	3,27
Dostępność i jakość terenów zielonych	3,67	3,78	3,73
Stan techniczny obiektów zabytkowych	2,89	1,83	2,29
Stan techniczny obiektów użyteczności publicznej	3,44	2,97	3,17
Stan techniczny budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media	3,56	3,17	3,33
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	3,11	2,72	2,89
Wsparcie osób bezrobotnych	2,59	2,75	2,68
Stan środowiska naturalnego (np. jakość powietrza, wody)	2,89	2,94	2,92
Samoorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi	3,30	2,53	2,86
Poziom bezpieczeństwa publicznego	3,15	3,03	3,08

Źródło: opracowanie własne

Wartość powyżej 3 wskazuje, że dany aspekt życia na obszarze rewitalizacji jest według ankietowanych na wysokim poziomie. Najniższe wartości oscylują poniżej 2,5, z których ankietowani wskazali: dostępność i jakość usług opieki nad małymi dziećmi do lat 3, dostępność i jakość usług ochrony zdrowia, stan techniczny obiektów zabytkowych. Wyniki w poszczególnych miejscowościach nieznacznie się różnią. w Czerwonaku ankietowani wskazali, że najtrudniejsza sytuacja jest z dostępnością i jakością usług opieki nad małymi dziećmi do lat 3, dostępnością i jakością usług ochrony zdrowia, estetyką i zagospodarowaniem przestrzeni. Natomiast w Owińskach najniższą wartość wskaźniki

osiągnięty dla stanu technicznego obiektów zabytkowych, dostępności i jakości usług opieki nad małymi dziećmi do lat 3, dostępności i jakości usług ochrony zdrowia, samoorganizacji społecznej i współpracy między mieszkańcami a władzami.

W następnym pytaniu mieszkańcy gminy Czerwonak wskazali *Jakie grupy społeczne z obszaru rewitalizacji, w pierwszej kolejności powinny otrzymać wsparcie?* Do wyboru było 5 grup społecznych: Osoby starsze, Dzieci i Młodzież, Osoby bezrobotne, Rodziny z dziećmi, Rodziny w trudnej sytuacji materialnej. Dla całego obszaru rewitalizacji najczęściej bo aż 36,11% osób wskazało osoby starsze, następnie 22,22% dzieci i młodzież jako pierwsze grupy, które powinny zostać uwzględnione w działaniach rewitalizacyjnych. w obydwu miejscowościach obszaru rewitalizacji największa liczba ankietowanych wskazała osoby starsze.

TABELA 17. PYTANIE 4. ODPOWIEDZI

Jakie grupy społeczne z obszaru rewitalizacji, w pierwszej kolejności powinny otrzymać wsparcie	Czerwonak	Owińska	Obszar rewitalizacji razem
Osoby starsze	42,55%	31,15%	36,11%
Dzieci i Młodzież	23,40%	21,31%	22,22%
Osoby bezrobotne	0,00%	6,56%	3,70%
Rodziny z dziećmi	19,15%	16,39%	17,59%
Rodziny w trudnej sytuacji materialnej	14,89%	24,59%	20,37%

Źródło: opracowanie własne

Pytanie 5 i 6 miały charakter otwarty. Pierwsze z nich dotyczyło wskazania największego problemu we wskazanej miejscowości, który wymaga interwencji w ramach procesu rewitalizacji. Mieszkańcy wskazali wiele problemów, które pokrywały się ze zbadanymi negatywnymi zjawiskami w diagnozie, m.in. wyludnianie się obszaru, zła jakość powietrza związana z niską emisją, niski poziom bezpieczeństwa publicznego, brak podstawowych usług, który ma związek z niższym poziomem przedsiębiorczości. Jednak najczęstszą odpowiedzią dla obu miejscowości z obszaru rewitalizacji było brak podstawowych usług publicznych i miejsc integracji dla mieszkańców. Wskazywano także na zaniedbane i niewykorzystywane obiekty zabytkowe, szczególnie w Owińskich. Najczęściej powtarzające się odpowiedzi dotyczyły Pałacu wraz z Parkiem, czy starej gorzelni. w Czerwonaku najczęściej wskazywano Plac Zielony, dawny budynek GOPS, czy plac przy restauracji Bergamotka, jako przestrzenie wymagające pilnych działań w obszarze rewitalizacji. Dodatkowo mieszkańcy podkreślali brak odpowiednich usług skierowanych do osób starszych oraz dla najmłodszych, głównie chodziło o przystosowanie odpowiednich miejsc i budynków, gdzie mogłyby się odbywać zajęcia integrujące lokalną społeczność, w tym przestrzenie międzypokoleniowe. Często odpowiedzią był brak miejsca dla lokalnego klubu seniora. Kilukrotnie wskazano również na problemy natury społecznej i braku integracji w Owińskich, gdzie miejscowość jest podzielona na zachodnią post-PGR część oraz część wschodnią, którą została rozbudowana w latach późniejszych i większość mieszkańców to ludność napływowa.

Pytanie 6 dotyczyło określenia jakie są największe potencjały do rozwoju wskazanego obszaru rewitalizacji. Chodziło przede wszystkim o obiekty i przestrzenie, które posiadają duży potencjał do wykorzystania a utraciły swoje dawne znaczenie i funkcje, lub ich stan techniczny, czy aktualne zagospodarowanie nie odpowiada pełnionej funkcji. Dla Owińsk zdecydowana większość odpowiedzi dotyczyła potrzeby zagospodarowania niszczonego Pałacu oraz przyległego parku. Pałac jest wizytówką Owińska i mógłby stać się wraz z parkiem atrakcyjnym miejscem do spędzania wolnego czasu i różnych innych aktywności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy Czerwonak, a także jedną z głównych atrakcji turystycznych w najbliższej okolicy. Oprócz pałacu często wskazywano inne niezagospodarowane i niszczące obiekty zabytkowe m.in. starą gorzelnię, czy budynki przedwojennego zakładu psychiatrycznego, w którym później mieścił się ośrodek wychowawczy dla młodzieży. Szczególnie obiekty po dawnym Zakładzie psychiatrycznym są atrakcyjnym miejscem do wprowadzenia nowych funkcji, a wielu mieszkańców Owińska i okolic to dawni pracownicy ośrodka wychowawczego mieszczącego się w tym obiekcie.

W Czerwonaku zdecydowanie najwięcej odpowiedzi dotyczyło Placu Zielonego i przyległych do niego obiektów, szczególnie dawnej siedziby GOPS, który od początku 2023 r. jest opuszczony i niewykorzystany. Jest to miejsce, które posiada wysoki potencjał do zrealizowania atrakcyjnej przestrzeni publicznej, o charakterze centrotwórczym, na wzór rynku miejskiego, gdzie będą mogły wprowadzone nowe funkcje. Drugim przykładem tego typu przestrzeni, którą najczęściej wskazywali ankietowani jest plac przy ulicy Kościelnej. Jest to miejsce położone pomiędzy kościołem pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny a dworcem PKP i główną osią komunikacyjną miejscowości, czyli ulicą Gdyńską. Takie usytuowanie stanowi ogromny potencjał do zagospodarowania dotychczas niewykorzystanej przestrzeni i rozwiązania wskazanego we wcześniejszych pytaniach w ankiecie braku miejsca spotkań i integracji dla mieszkańców Czerwonaka. Warto także zaznaczyć, że w odpowiedziach stosunkowo często wskazano tereny nadwarciańskie w Czerwonaku jako miejsce, które wykazuje duży potencjał zagospodarowania pod kątem rekreacyjno-turystycznym, w tym integrującym lokalną społeczność jako miejsce spędzania wolnego czasu, czy organizacji różnych wydarzeń. Często podkreślano potrzebę budowy drogi rowerowej, czy zagospodarowania terenu przy elewatorach, gdzie znajdują się opuszczone budynki dawnego żurawia nabrzeże portowe.

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Gminy Czerwonak potwierdziło większość występujących na terenie gminy problemów zbadanych w diagnozie oraz pozwoliło uwypuklić inne problemy, które nie są mierzalne za pomocą wskaźników. Punkt widzenia lokalnej społeczności jest kluczowy do przeprowadzenia odpowiednio ukierunkowanych działań rewitalizacyjnych, które uwzględniają lokalne problemy i potrzeby rozwoju. Wyniki ankiety zostały uwzględnione w pogłębionej diagnozie i stanowiły oprócz przeprowadzonej diagnozy, podstawę do określenia wizji i celów programu rewitalizacji.

4.2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI - OWIŃSKA

Jednostką analityczną, w której zdiagnozowano największą kumulację negatywnych zjawisk jest miejscowość Owińska. To wieś położona na północ od Czerwonaka, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 196. Wszystkie przeanalizowane wskaźniki uzyskały wartości gorsze od średniej dla Gminy co wskazuje na występowanie różnorodnych problemów na tym terenie.

Pogłębiona analiza zbadanych problemów

TABELA 18. NEGATYWNE ZJAWISKA ZE SFERY SPOŁECZNEJ - OWIŃSKA

SFERA SPOŁECZNA		
Wskaźnik	Owińska	Gmina Czerwonak
Zmiana liczby ludności w latach 2019 – 2021 (2019 = 100)	96,91	100,18
Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,58	1,41
Liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców danego obszaru	14,22	11,4
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru	15,2	9,37
Liczba przestępstw popełnionych na 1000 mieszkańców danego obszaru	10,78	10,18

Źródło: opracowanie własne

Ze sfery społecznej przeanalizowano łącznie 5 wskaźników obrazujących różne negatywne zjawiska. w Owińskich wszystkie wskaźniki osiągnęły gorsze rezultaty od wartości referencyjnej. Spośród nich szczególnie istotnym problemem jest wyludnianie się miejscowości. Według danych Urzędu Gminy za 2021 rok liczba ludności wyniosła 2040 os., natomiast według spisu powszechnego w 2011 roku liczba ludności wyniosła 2356 os. Porównując te dane zauważalny jest spadek liczby ludności o ponad 13% w ostatniej dekadzie. Może to świadczyć o niskiej atrakcyjności Owińsk jako miejsca do życia, czy pracy. w Owińskich zamieszkuje również największy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, bo aż 23%. Jest to najwyższa wartość spośród zbadanych miejscowości. Porównując te dane z danymi za rok 2011 z Narodowego Spisu Powszechnego to liczba osób w wieku poprodukcyjnym znacząco wzrosła. Według danych za rok 2011 udział osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł blisko 16%. Te statystyki świadczą o procesie starzenia się społeczeństwa. w całej Gminie Czerwonak widoczna jest zmiana udziału osób w wieku poprodukcyjnym z 10,9 % do 19,8%, jednak w Owińskich ten proces postępuje dużo bardziej dynamicznie. Zauważono, że miejscowości położone bliżej Poznania wykazują większy udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, w stosunku do pozostałych jednostek. Im bliżej stolicy regionu tym jej oddziaływanie jest większe i miejscowości takie jak Kliny, Kicin, czy Koziegłowy mogą pełnić funkcję tzw. sypialni miasta.

Spośród problemów społecznych widoczna jest także stosunkowo duża liczba mieszkańców zależna od pomocy społecznej. w Owińskich zamieszkuje zdecydowanie więcej osób korzystając z różnych form pomocy społecznej niż wynosi średnia Gminy dla obydwu zbadanych w diagnozie wskaźników. Świadczy to przede wszystkim o trudnej

sytuacji materialnej mieszkańców. Można założyć, że duży odsetek osób starszych w wyniku relatywnie niewielkich dochodów, w połączeniu z wysokim poziomem inflacji i rosnącymi cenami, coraz gorzej radzi sobie z zapewnieniem podstawowych potrzeb. Stosunkowo duży udział mieszkańców w tym wieku, może sugerować dalsze pogorszenie sytuacji materialnej na terenie całej gminy, a szczególnie w Owińskach.

W Owińskach, jak i w całej Gminie Czerwonak, udział osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest niższy w porównaniu do średniej województwa(2,4), ale nieznacznie wyższy niż średnia powiatu(1,3). Natomiast liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym rośnie, gdzie wskaźnik w roku 2019 osiągał zaledwie 0,95% w porównaniu do 1,58 w 2021 roku.

TABELA 19. NEGATYWNE ZJAWISKA ZE SFERY GOSPODARCZEJ - OWIŃSKA

SFERA GOSPODARCZA		
Wskaźnik	Owińska	Gmina Czerwonak
Zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019-2021 (2019=100)	109,06	111,93
Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców danego obszaru	147,55	149,02

Źródło: opracowanie własne

W sferze gospodarczej 2 wskaźniki na 2 możliwe uzyskały wartości gorsze niż średnia wartość dla gminy Czerwonak. Dynamika zmiany liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych oraz ogólna liczba podmiotów osób fizycznych zbadana w Owińskach nieznacznie odbiega od średniej gminnej. Świadczy to o niższym poziomie przedsiębiorczości w porównaniu do pozostałych miejscowości gminnych, który może być spowodowany sytuacją demograficzną wsi, w której udział osób w wieku produkcyjnym jest stosunkowo nieduży, zatem grupa potencjalnych przedsiębiorców jest niewielka.

TABELA 20. NEGATYWNE ZJAWISKA ZE SFERY ŚRODOWISKOWEJ - OWIŃSKA

SFERA ŚRODOWISKOWA		
Wskaźnik	Owińska	Gmina Czerwonak
Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na 1 mieszkańca danego obszaru (kg/osobę)	95,24	40,44
Udział (%) nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w ogóle nieruchomości na danym obszarze	13,21	12,27

Źródło: opracowanie własne

Ze sfery środowiskowej do analizy wybrano dwa wskaźniki, dla których w Owińskach wykazano wartości gorsze od średniej gminnej. Wyraźnie większą wartość od średniej gminnej osiągnął pierwszy badany wskaźnik. Masa azbestu pozostała do usunięcia jest duża i wiele budynków posiada jeszcze pokrycie dachowe wykonane z płyt włóknowo – cementowych. Oprócz tego problemu nadal wysoki jest udział nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe. Zmiana pieców na inne źródło ogrzewania, czy wymiana azbestowych pokryć dachowych może być kosztowna dla lokalnej społeczności, która znajduje się w trudnej sytuacji materialnej (osoby zależne od pomocy społecznej, osoby bezrobotne, osoby starsze z niskimi dochodami). Dodatkowym utrudnieniem jest obecna sytuacja gospodarcza panująca w kraju związana z wysokim

poziomem inflacji, który utrzymuje się od dłuższego czasu i przyczynia się do zmniejszenia siły nabywczej mieszkańców.

Podsumowując analizę wybranych wskaźników widoczne są pewne zależności pomiędzy badanymi problemami. Negatywne zjawiska ze sfery społecznej współistnieją i oddziałują na pozostałe sfery, gdzie problemy ekonomiczne mieszkańców wpływają na brak możliwości np. inwestycji w modernizację budynków, czy wymianę pieców, a także niższy stopień przedsiębiorczości.

Charakterystyka miejscowości

Owińska to miejscowość położona na prawym brzegu Warty, około 15 km na północ od centrum Poznania. Posiada bogatą historię sięgającą czasów średniowiecznych. Wieś została nadana w XIII w. cysterkom i kształtowała się wokół klasztoru. Drugim istotnym wydarzeniem wpływającym na rozwój wsi była kasacja klasztoru i sprzedaż tutejszych dóbr rodzinie von Treskow.

Najstarsze zabudowania wsi to zespół klasztorny cysterek, w tym m.in. kościół pw. św. Jana Chrzciciela z XIII w. oraz klasztor z 1 poł. XVIII w. Aktualnie w zespole poklasztornym znajduje się Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach. Zabytkowe obiekty prowadzonej przez Powiat Poznański placówki, dzięki dużemu zaangażowaniu środków samorządu, jak i środków zewnętrznych z UE, na przestrzeni blisko 20 lat odzyskały swój dawny blask i stanowią dzisiaj dobry przykład dbałości o zabytki. W ramach obiektu funkcjonuje Park Orientacji Przestrzennej oraz Muzeum Tyfologiczne. Jest to obiekt o znaczeniu ponadlokalnym, do którego uczęszczają m.in. dzieci z całego powiatu poznańskiego i Poznania. Miejsce to wykazuje również duży potencjał turystyczny i przyciąga odwiedzających nawet z dalszej okolicy. Klasztor jest przykładem odpowiednio prowadzonej rewitalizacji, która służy lokalnej społeczności i nie tylko.

Oprócz klasztoru w Owińskach znajduje się wiele zabytkowych obiektów, które obecnie pozostają nieużytkowane i popadają w dalszą ruinę. Jednym z nich jest późnoklasztorystyczny pałac otoczony parkiem wraz z zabudowaniami folwarcznymi, zbudowany dla rodziny von Treskow w latach 1804-06. Od 1945 roku w Pałacu znajdował się zakład dla sierot wojennych, a w latach 1949–1993 szkoła podstawowa. Po nieudanej prywatyzacji w latach 90 XX w. pałac ponownie jest własnością gminy. Obecnie nie pełni żadnej funkcji, jednakże jest to miejsce o wysokim potencjale. Budynek znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga dużych nakładów finansowych na remont i dostosowanie do pełnienia nowych funkcji. Przy odpowiednim zagospodarowaniu i modernizacji budynku pałacu oraz rewaloryzacji przyległego parku może tu powstać nowe miejsce spotkań i integracji dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy Czerwonak.

RYC. 18. PAŁAC W OWIŃSKACH

Źródło: fotografia własna

W przeszłości majątek Owińska oprócz pałacu wraz z parkiem obejmował również zabudowania folwarczne, które w czasach powojennych zostały znacjonalizowane i przejęte przez Państwowe Gospodarstwo Rolne. Zasięg PGR był jednak większy i wychodził poza opisywaną miejscowość. Na terenie Owińsk w ramach PGR rozwinął się przede wszystkim Kombinat Ogrodniczy, z kompleksem wielu szklarni, który był zlokalizowany w południowej części wsi. Po likwidacji PGR, w tym miejscu powstało przedsiębiorstwo ogrodnicze „Owiplant”, które funkcjonuje po dzień dzisiejszy. Jednak wiele z dawnych obiektów szklarniowych popadło w ruinę i jest dzisiaj niewykorzystanych. Miejsce to jest przykładem terenów o charakterze przemysłowym, które posiadają potencjał do wykorzystania w ramach procesu rewitalizacji.

W całym majątku Owińska jest wiele różnych obiektów, które są zagospodarowane w różnorodny sposób, od mieszkań po lokale usługowe. Jednym z najciekawszych budynków, które obecnie jest niewykorzystany i popada w ruinę jest dawna gorzelnia. Zlokalizowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie dawnego klasztoru Cysterek. Widoczny jest tutaj konflikt przestrzenny pomiędzy zrewitalizowaną przestrzenią poklasztorną a obiektami (gorzelnia i Pałac wraz z parkiem), które wraz z najbliższym otoczeniem są niezagospodarowane i znajdują się w złym stanie technicznym. Jednak potencjał ich ponownego wykorzystania, wraz z nadaniem nowych funkcji jest bardzo wysoki.

RYC. 19. DAWNA GORZELNIA MAJĄTKU OWIŃSKA

Źródło: fotografia własna

Jednym z najbardziej znanych miejsc w Owieńskach jest obszar dawnego zakładu psychiatrycznego, znajdujący się na południowy-wschód od Pałacu von Treskov. Zakład powstał w XIX w. i systematycznie go rozbudowywano. w latach 20 XX w. po powrocie Owieńsk do Państwa Polskiego zachował swoją funkcję aż do II wojny. Po wojnie, do roku 1993 mieścił się tutaj Młodzieżowy Zakład Wychowawczy. Obecnie ocalałe budynki popadają w coraz większą ruinę, a ogromny obszar dawnego kompleksu pozostaje niezagospodarowany.

RYC. 20. DAWNY ZAKŁAD PSYCHIATRYCZNY W OWIŃSKACH

Źródło: fotografia własna

Dzisiejszy charakter zabudowy wsi Owińska jest różnorodny. Przedwojenna zabudowa przeplata się z budynkami czasów PRL-u, m. in. blokami z wielkiej płyty, czy współczesnym budownictwem jednorodzinnym. Wiele obiektów z czasów przedwojennych pozostaje niezagospodarowanych. Utraciły one swoje dawne znaczenie i funkcje, popadając z czasem w ruinę. Opisane wcześniej budynki stanowią jednak ogromny potencjał dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy Czerwonak. Niestety aktualnie mogą one generować jedynie problemy natury technicznej, jak i społecznej. Atrakcyjność Owińsk jako miejsca zamieszkania, przez obecność zdegradowanych obiektów i przestrzeni publicznych jest coraz niższa czego skutkiem może być stopniowo zmniejszająca się liczba mieszkańców.

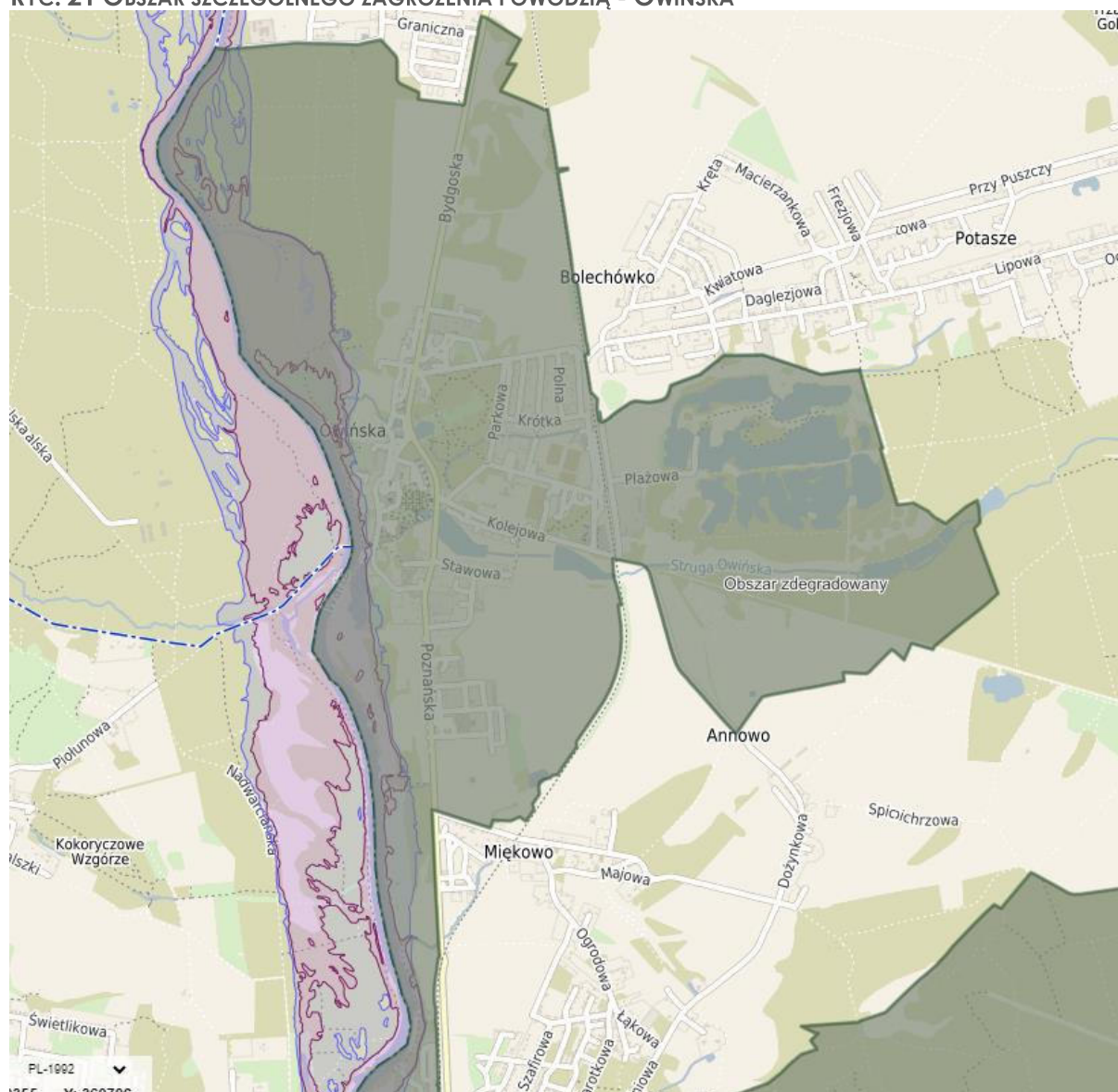
Podsumowując w miejscowości Owińska znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego:

- kościół par. pw. św. Mikołaja, poł. XVI, nr rej.: 1051/Wlkp/A z 6.06.1960;
- d. cmentarz przy kościele, XVI-2 poł. XX, nr rej.: 1051/Wlkp/A z 26.04.2018;
- południowy odcinek ogrodzenia z bramą, XVIII, mur., nr rej.: j.w.;
- zespół klasztorny cystersek, ob. zakład dla dzieci niewidomych:
  - kościół, ob. par. pw. św. Jana Chrzciciela, poł. XIII, 1720-28, nr rej.: 2405 z 21.12.1932;
  - klasztor, 1 poł. XVIII, nr rej.: 2406 z 21.12.1932;

- plebania, k. XVIII, nr rej.: 1177/A z 23.07.1970;
  - dom dyrektora zakładu, poł... XIX, nr rej.: 316/A z 21.10.1968;
  - park, XVIII, nr rej.: 87/A z 28.07.1965;
- zespół szpitalny, d. psychiatryczny, ul. Kolejowa - Poprzeczna - Parkowa - Dworcowa, 2 poł. XIX, nr rej.: 22/A z 6.04.2000:
  - 3 pawilony szpitalne;
  - 3 budynki gospodarcze;
  - kotłownia i maszynownia;
  - trafostacja;
  - kostnica;
  - dom ogrodnika;
  - dom lekarzy, 1912;
  - park szpitalny, nr rej.: 2150/A z 25.08.1998;
  - cmentarz, nr rej.: j.w.;
- zespół pałacowy:
  - pałac, 1805, nr rej.: 317/A z 21.10.1968;
  - 2 bramy, pocz. XIX, nr rej.: j.w.;
  - park, XIX, nr rej.: 22/A z 14.10.1948;
- d. browar, ul. Przemysława 4, ok. 1800, nr rej.: 1024/A z 12.02.1970.

Owińska są miejscowością położoną w dolinie Warty, dlatego istotne w kontekście planowania rewitalizacji są uwarunkowania związane z występowaniem zagrożenia powodziowego. Główna część miejscowości, gdzie występują tereny z największym potencjałem do prowadzenia działań rewitalizacyjnych znajdują się poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 poz. 1478, ze zm) art. 16 pkt 34.

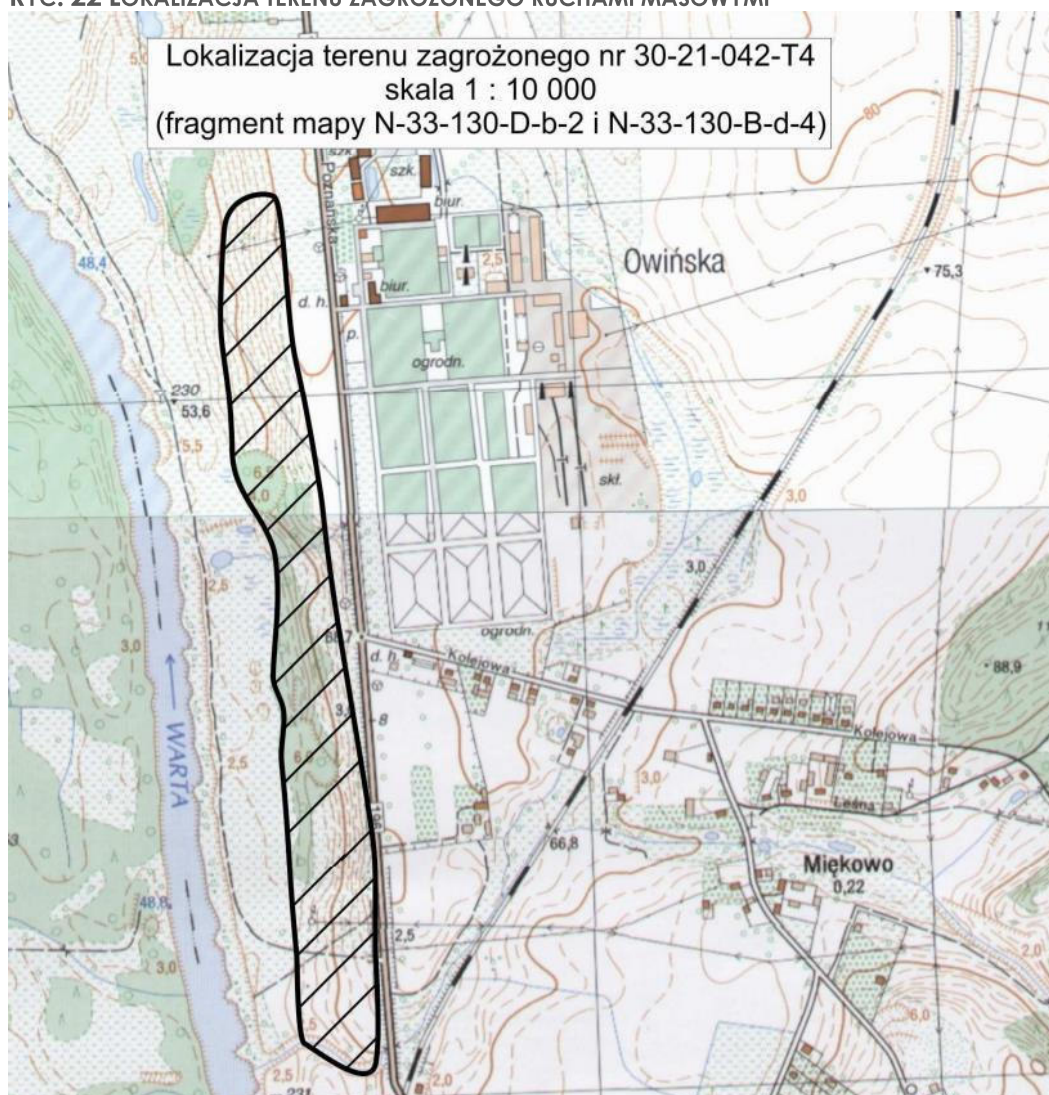
Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy oraz ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy zapewnić swobodny przepływ wód powodziowych, poprzez zakaz nowej zabudowy oraz zakaz zmiany ukształtowania terenu.

RYC. 21 OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ - OWIŃSKA

Źródło: <https://czerwonak.e-mapa.net/>

Spośród ograniczeń środowiskowych występujących na obszarze rewitalizacji występuje również teren zagrożony ruchami masowymi ziemi o numerze 30-21-042-T4. Jest to teren zlokalizowany w południowej części Owieńsk, którego niewielki fragment wchodzi również w granicę jednostki analitycznej Czerwonak. Nie jest to obszar, który wykazuje potencjał do zagospodarowania w ramach programu rewitalizacji. Jest on położony w dolinie Warty.

RYC. 22 LOKALIZACJA TERENU ZAGROŻONEGO RUCHAMI MASOWYMI

Źródło: <https://www.bip.powiat.poznan.pl/plik,15944,t4.pdf>

Potencjał rozwoju obszaru rewitalizacji - Owieńska

Owieńska są miejscowością gdzie dobrze zagospodarowana i zrewitalizowana przestrzeń reprezentowana przez obiekty Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku wraz z Parkiem Orientacji Przestrzennej przeplata się ze zdegradowanymi i niezagospodarowanymi obiektami m.in. pałac. Wpływa to negatywnie na ład przestrzenny i może prowadzić do problemów natury społecznej, czy konfliktów przestrzennych.

Wyzwaniem będzie także aktywizacja i integracja lokalnej społeczności, a także zaangażowanie w działalność społeczną. Podstawą do zaangażowania są funkcjonujące w obszarze organizacje pozarządowe (NGO), których na terenie miejscowości zarejestrowanych jest aż 4, a są to:

- Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu Koło Owieńska,
- Stowarzyszenie Miłośników Owieńsk i Okolic,

- Akademia Piłkarska „Błękitni” Owińska,
- Stowarzyszenie Rozwoju Rekreacji i Ochrony Środowiska w Czerwonaku;
- Stowarzyszenie Pomóż Dziecku Niewidomemu w Owińskich.

Na terenie wsi zlokalizowanych jest także kilka ważnych obiektów infrastruktury społecznej do których należą: Centrum Wsparcia Rodziny i Seniora, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Owińskich, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Owińskich oraz Gminne Przedszkole. Poza tym w miejscowości funkcjonują miejsca sportu i rekreacji, m.in.: Zielony Labirynt, Kompleks sportowy w Owińskich, 2 siłownie zewnętrzne, 3 place zabaw, pole grillowe w Owińskich, Kąpielisko AKWEN Tropicana, przystań kajakowa w Owińskich na rzece Warcie, kładka pieszo-rowerowa nad rzeką Wartą wraz z tarasem widokowym.

Z pogłębionej diagnozy wynika potrzeba realizacji działań naprawczych ukierunkowanych na zbadane problemy natury społecznej, gospodarczej i środowiskowej. Dodatkowym aspektem, który nie został wykazany za pośrednictwem analizowanych wskaźników, ale jest wynikiem pogłębionej diagnozy i badania ankietowego jest potrzeba aktywizacji lokalnej społeczności. Mieszkańcy wskazali potrzebę utworzenia nowych miejsc służących integracji, rekreacji i wypoczynku, które podniosą jakość życia i mogą zachęcić aktualnych mieszkańców do pozostania w Owińskich, czy do osiedlania się nowych osób. Konieczne będzie stopniowe zagospodarowanie zdegradowanych i opuszczonych obiektów zabytkowych, które pozwoli odtworzyć ich potencjał oraz zdefiniować nowe funkcje.

4.3. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI - CZERWONAK

Jednostką analityczną, w której zdiagnozowano drugą co do wielkości liczbę negatywnych zjawisk jest Czerwonak. To miejscowość położona w południowej części gminy, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 196. 6 wskaźników uzyskało wartości gorsze od średniej dla Gminy, co wskazuje na występowanie różnego rodzaju problemów na terenie gminy.

Pogłębiona analiza zbadanych problemów

TABELA 21. NEGATYWNE ZJAWISKA ZE SFERY SPOŁECZNEJ - CZERWONAK

SFERA SPOŁECZNA		
Wskaźnik	Czerwonak	Gmina Czerwonak
Zmiana liczby ludności w latach 2019 – 2021 (2019 = 100)	99,21	100,18
Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,35	1,41
Liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców danego obszaru	26,69	11,4
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru	11,54	9,37
Liczba przestępstw popełnionych na 1000 mieszkańców danego obszaru	10,82	10,18

Źródło: opracowanie własne

Ze sfery społecznej przeanalizowano łącznie 5 wskaźników obrazujących różne negatywne zjawiska. w Czerwonaku 4 wskaźniki osiągnęły gorsze rezultaty od wartości referencyjnej. Jedynym wskaźnikiem, który nie uzyskał przekroczenia była liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym. Jednakże jest to wartość zbliżona do średniej gminy.

Spośród zdiagnozowanych w ośrodku gminnym problemów jednym z najważniejszych jest liczba osób zależnych od środowiskowej pomocy społecznej. Wskaźnik osiąga zdecydowanie największą wartość w całej Gminie. Świadczy to o trudnej sytuacji materialnej mieszkańców, którzy muszą korzystać z różnych form wsparcia. Wykazano także duży odsetek rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego co również świadczy o braku samowystarczalności ekonomicznej części lokalnej społeczności. Problemy te mogą się pogłębiać w związku z oddziaływaniem czynników zewnętrznych do których zalicza długo utrzymującą się inflację, czy wzrost kosztów życia, w tym kosztów utrzymania mieszkania.

Kolejnym zbadanym aspektem jest zmiana liczby ludności Czerwonaka, dla której wskaźnik osiągnął wartość niższą od referencyjnej. Wartość wskaźnika poniżej 100 świadczy o zmniejszeniu liczby mieszkańców. Uwzględniając wcześniejsze dane z NSP 2011 liczba mieszkańców spadła jeszcze bardziej i przez dekadę zmniejszyła się z 5868 do 5545, czyli o 5,5%. Jest to znacząca wartość, która może świadczyć o zmniejszającej się atrakcyjności Czerwonak jako miejsca zamieszkania. Nie bez znaczenia może być dostępność nowych gruntów pod nową zabudowę, która ze względu na usytuowanie miejscowości i bariery przestrzenne (duży udział lasów, rzeka Warta i tereny zalewowe) może prowadzić do niskiej podaży gruntów pod inwestycje. Nie bez znaczenia jest także stały wzrost cen nieruchomości na rynku pierwotnym, jak i wtórnym.

Ostatnim ze wskaźników społecznych gdzie wykazano przekroczenie jest wysoka liczba przestępstw. Świadczy to o niższym poziomie bezpieczeństwa w danej jednostce co dodatkowo negatywnie odbija się na atrakcyjności miejscowości jako miejsca zamieszkania. Na obszarze występuje wiele zdegradowanych przestrzeni, które nie zapewniają odpowiedniego komfortu i poziomu bezpieczeństwa.

TABELA 22. NEGATYWNE ZJAWISKA ZE SFERY GOSPODARCZEJ - CZERWONAK

SFERA GOSPODARCZA		
Wskaźnik	Czerwonak	Gmina Czerwonak
Zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019-2021 (2019=100)	110,53	111,93
Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców danego obszaru	189,36	149,02

Źródło: opracowanie własne

W sferze gospodarczej 1 wskaźnik na 2 możliwe uzyskał wartość gorszą niż średnia dla gminy Czerwonak. Dynamika zmiany liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych oraz jest gorsza od średniej gminnej. Wskaźnik pokazuje, że liczba podmiotów gospodarczych rośnie wolniej niż na pozostałym obszarze Gminy. Natomiast ogólna liczba podmiotów gospodarczych jest stosunkowo wysoka w porównaniu do wartości referencyjnej. Świadczy to o tym, że miejscowość gminna jest centrum gospodarczym dla

całej Gminy. Jednakże zagrożeniem dla funkcjonowania podmiotów gospodarczych może być zmniejszająca się liczba mieszkańców Czerwonaka, którzy są docelową grupą klientów dla lokalnych przedsiębiorców. Struktura wiekowa mieszkańców Czerwonaka również jest niekorzystna i proces starzenia się społeczeństwa postępuje, podobnie jak w Owińskach. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosi obecnie 22,5%. Jest to grupa wiekowa, która posiada odmienne potrzeby i możliwości korzystania z różnorodnych usług.

TABELA 23. NEGATYWNE ZJAWISKA ZE SFERY ŚRODOWISKOWEJ - CZERWONAK

SFERA ŚRODOWISKOWA		
Wskaźnik	Czerwonak	Gmina Czerwonak
Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na 1 mieszkańca danego obszaru (kg/osobę)	11,44	40,44
Udział (%) nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w ogóle nieruchomości na danym obszarze	13,76	12,27

Źródło: opracowanie własne

Ze sfery środowiskowej do analizy wybrano dwa wskaźniki, dla których w Czerwonaku odnotowano wartości gorsze od średniej gminnej dla jednego z nich. Wartość większą od średniej gminnej osiągnął drugi badany wskaźnik. Udział nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe nadal jest bardzo wysoki, przez negatywnie wpływa na jakość powietrza, będąc źródłem niskiej emisji. Zmiana pieców na inne źródło ogrzewania, może być kosztowna dla lokalnej społeczności, która znajduje się w trudnej sytuacji materialnej (osoby zależne od pomocy społecznej, osoby bezrobotne, osoby starsze z niskimi dochodami). Dodatkowym utrudnieniem jest obecna sytuacja gospodarcza panująca w kraju związana z wysokim poziomem inflacji, który utrzymuje się od dłuższego czasu i przyczynia się do zmniejszenia siły nabywczej mieszkańców, analogicznie jak w Owińskach.

Podsumowując, widoczne są zależności pomiędzy zbadanymi problemami sfery społecznej, które oddziałują na pozostałe sfery, gdzie problemy ekonomiczne mieszkańców wpływają na brak możliwości np. możliwość wymiany pieców na paliwa stałe na inne źródła ogrzewania.

Charakterystyka miejscowości

Czerwonak jest położony ok. 10 km na północ od centrum Poznania, na prawym brzegu Warty. Pierwsze wzmianki na temat wsi pochodzą z 1411 r. gdzie określono ją jako Czerwony Młyn, należący do kapituły poznańskiej. We wschodniej części znajdowała się dawna osada olęderska Czerwonczyn założona w 1781 roku.

Współcześnie Czerwonak jest 10-tą co do wielkości wsią w województwie wielkopolskim pod względem liczby mieszkańców². Zabudowa wsi jest rozciągnięta wzdłuż doliny Warty, drogi wojewódzkiej nr 196 i linii kolejowej nr 356. Rzeką Warty tworzy tutaj przełom i rozdziela dwa pojezierza Poznańskie i Gnieźnieńskie, na którym znajduje się większa część wsi

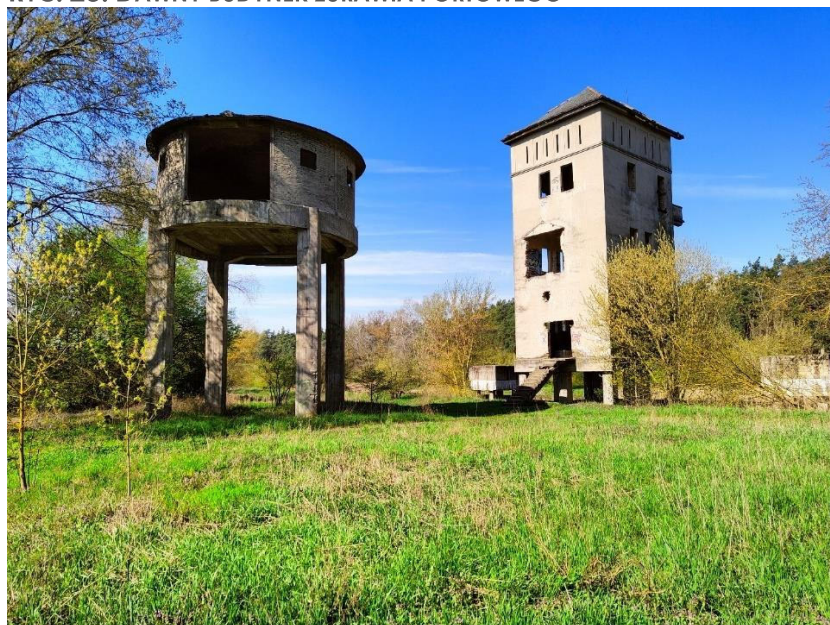
² Wg danych NSP 2021

gminnej. Wzgórza morenowe tworzą urozmaicony krajobraz, który determinuje rozmieszczenie zabudowy wsi. We wschodniej części miejscowości znajduje się fragment Puszczy Zielonki oraz Dziewicza Góra, będąca najwyższym wzniesieniem powiatu poznańskiego.

Czerwonak jest jedną z najbardziej uprzemysłowionych wsi w Wielkopolsce. Tereny przemysłowe skupione są głównie w zachodniej części, ulokowane wzdłuż linii kolejowej w dolinie Warty. Jedne z największych zakładów zlokalizowanych w miejscowości to: Meble VOX Sp. z o.o. sp. k.; Power Engineering S.A.; Fabryka Papieru Czerwonak Sp. z o.o. Mimo wielu dobrze prosperujących firm znajdują się tutaj także tereny poprzemysłowe. Jednym z takich miejsc jest dawny port rzeczny i budynek kosza rozładunkowego znajdujący się w sąsiedztwie Elewatora Czerwonak. Do lat 80 XX w. port spełniał swoją funkcję jako miejsce rozładunku i załadunku zboża. Obecnie obiekty te są opuszczone i popadają w ruinę. Stanowią jednak miejsce o dużym potencjale, szeroko znane wśród lokalnej społeczności, które można zagospodarować jako miejsce aktywizacji i rekreacji dla mieszkańców.

RYC. 23. DAWNY BUDYNEK ŻURAWIA PORTOWEGO

Źródło: fotografia własna

RYC. 24. DAWNE NABRZEŻE PORTOWE

Źródło: fotografia własna

Zabudowa mieszkaniowa wsi Czerwonak ma charakter rozproszony, z dominującą zabudową jednorodzinną i nieliczną zabudową wielorodzinną, która koncentruje się głównie w północnej części wsi (os. Przylesie). w miejscowości nie ma zbyt wielu przestrzeni

publicznych i centrotwórczych, które przyciągałyby i integrowały lokalną społeczność. Brakuje skwerów, miejsc koncentracji usług, czy miejsc do spędzania czasu wolnego.

Dwie lokalizacje posiadają potencjał, który predysponuje je do utworzenia atrakcyjnych przestrzeni społecznych, które mogą być miejscem spotkań i rekreacji mieszkańców Czerwonaka. Jedną z nich jest Plac Zielony. Przestrzeń ta jest obecnie chaotycznie zagospodarowana. Znajdują się tam dwa boiska do gier zespołowych o nawierzchni asfaltowej nie przystosowane do współczesnych standardów oraz aleja drzew oddzielająca część północną od południowej. Pierzeje placu tworzą pojedyncze budynki wielorodzinne, kamienice i budynek Przedszkola Gminnego. Jednym z ciekawych budynków jest dawna siedziba Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Obiekt został opuszczony z początkiem 2023 roku i obecnie nie jest wykorzystywany. Jest on również ujęty w gminnej ewidencji zabytków.

RYC. 25. PLAC ZIELONY

Źródło: fotografia własna

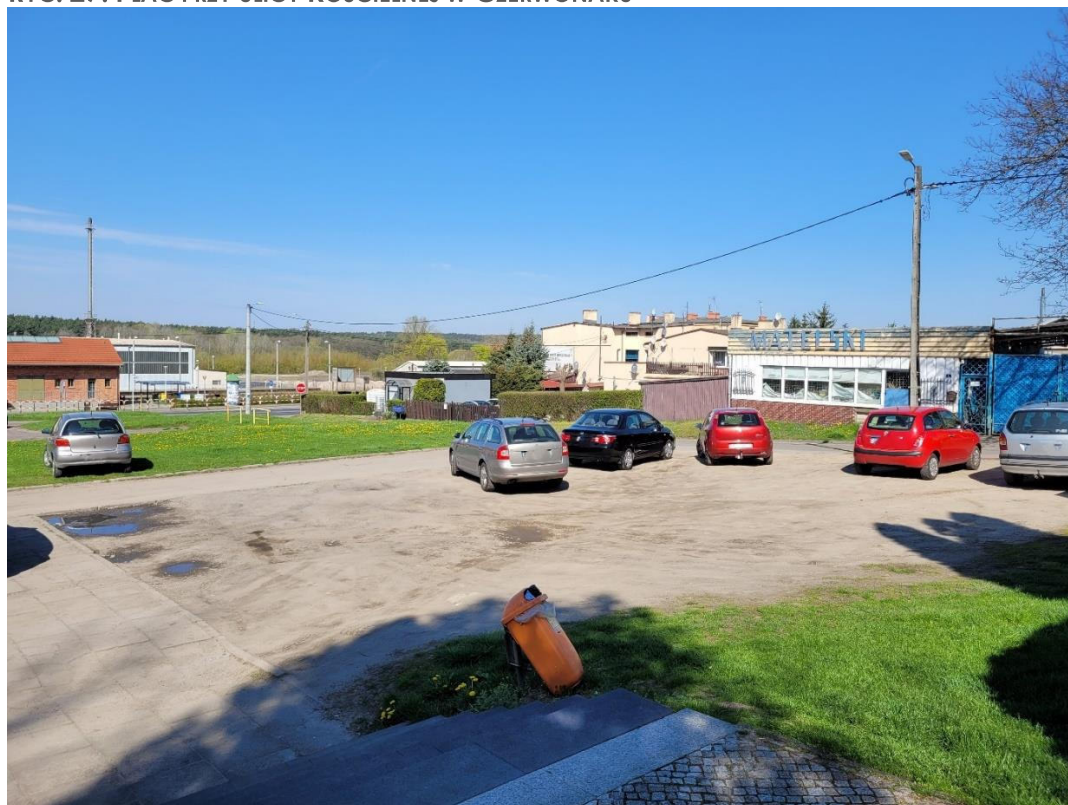

RYC. 26. DAWNA SIEDZIBA GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Źródło: fotografia własna

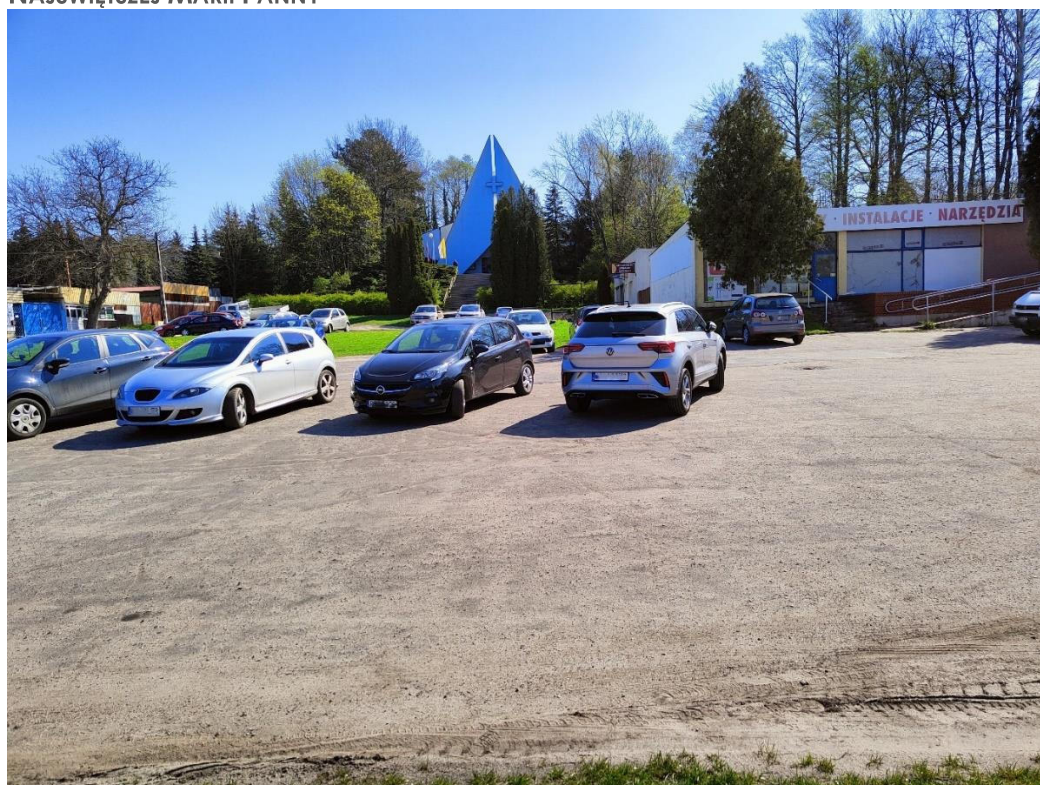
Drugą przestrzenią o podobnym charakterze jest niezagospodarowany plac przy ulicy Gdyńskiej przy tzw. Bergamotce, znajdujący się pomiędzy Stacją PKP Czerwonak na linii kolejowej nr 356, a Kościołem pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny. Jest to miejsce wokół, którego zlokalizowany jest kościół i stacja kolejowa, z której odjeżdżają pociągi m.in. Poznańskiej Kolei Metropolitalnej i Kolei Wielkopolskich. Aktualnie plac służy jako parking, brakuje zieleni. Brak jakiejkolwiek infrastruktury nie zachęca mieszkańców do korzystania z tego miejsca, a jest to lokalizacja o dużym potencjale dla funkcji centrotwórczych. Dowodem na wysoki potencjał tego obszaru i potrzebę jego właściwego zagospodarowania jest przeprowadzony przez Gminę Czerwonak studencki konkurs na koncepcję zagospodarowania tego terenu, na początku 2023 r., który pokazał szereg pomysłów na ożywienie tej przestrzeni.

RYC. 27. PLAC PRZY ULICY KOŚCIELNEJ W CZERWONAKU

Źródło: fotografia własna

RYC. 28. PLAC PRZY ULICY KOŚCIELNEJ W CZERWONAKU – WIDOK NA KOŚCIÓŁ PW. NIEPOKALANEGO SERCA NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY

Źródło: fotografia własna

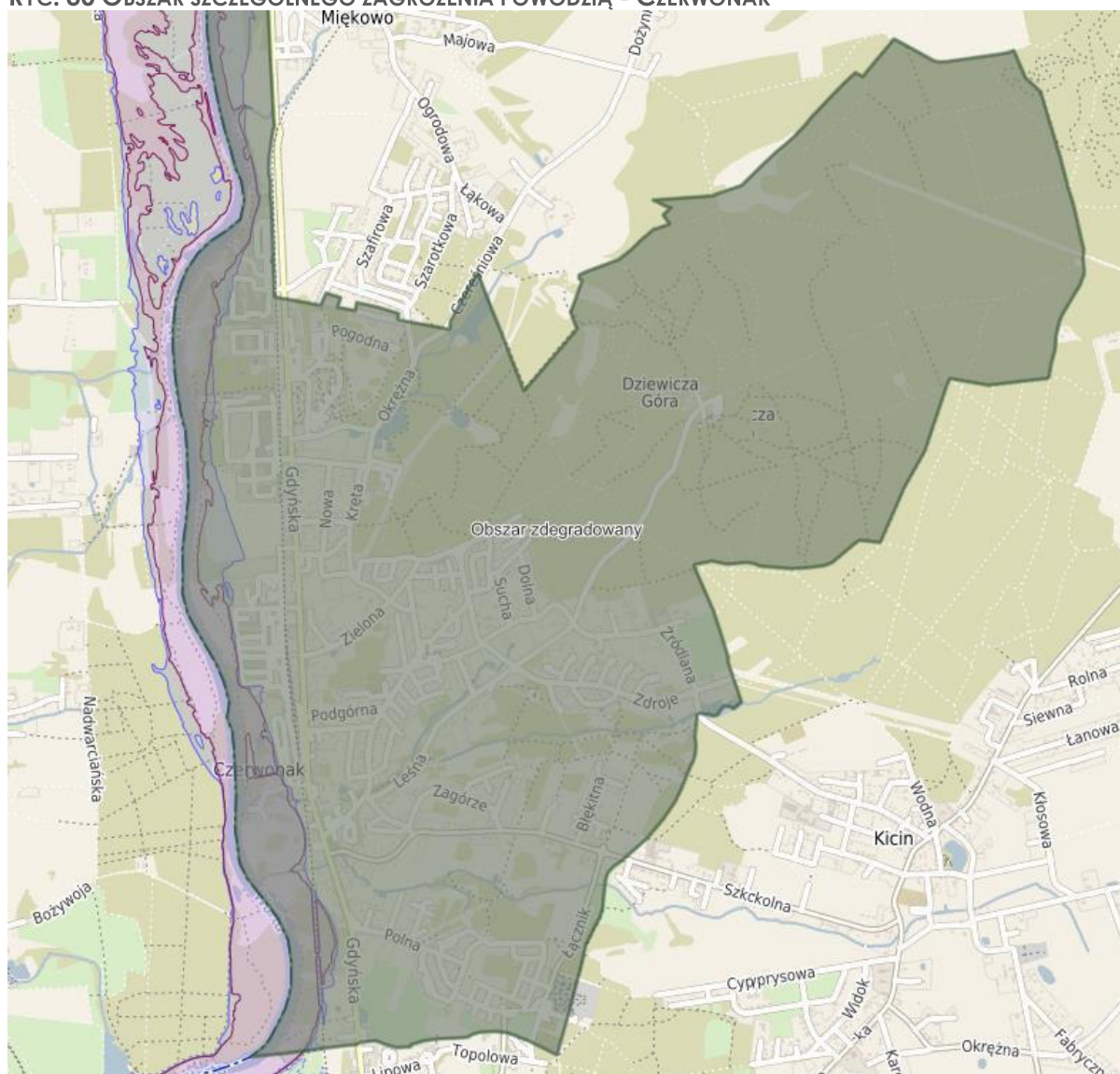
RYC. 29. PLAC PRZY ULICY KOŚCIELNEJ W CZERWONAKU – WIDOK NA STACJĘ PKP CZERWONAK

Źródło: fotografia własna

Czerwonak od zachodniej strony graniczy z rzeką Wartą, dlatego istotne w kontekście planowania rewitalizacji są uwarunkowania związane z występowaniem zagrożenia powodziowego. Główna część miejscowości, gdzie występują tereny z największym potencjałem do prowadzenia działań rewitalizacyjnych znajdują się we centralnej części miejscowości, daleko poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 poz. 1478, ze zm) art. 16 pkt 34.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy oraz ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy zapewnić swobodny przepływ wód powodziowych, poprzez zakaz nowej zabudowy oraz zakaz zmiany ukształtowania terenu.

RYC. 30 OBSZAR SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ - CZERWONAK

Źródło: <https://czerwonak.e-mapa.net/>

Potencjał rozwoju obszaru rewitalizacji - Czerwonak

Czerwonak jest ośrodkiem, który pełni funkcje centrum społeczno-gospodarczego dla mieszkańców całej gminy. To tutaj swoją siedzibę ma Urząd Gminy oraz pozostałe jednostki organizacyjne gminy, m.in. GOPS, SAPO, Gminne Przedsiębiorstwo Społeczne, OSP, czy AKWEN. Wieś jest zamieszkała przez przeszło 5 tys. os. i po Koziegłowach jest drugą największą miejscowością w Gminie. Potencjał kapitału ludzkiego i społecznego jest zatem bardzo duży. Jednak w miejscowości brakuje miejsc przystosowanych do integracji i aktywizacji społecznej dla społeczności obszaru rewitalizacji, co jest jednym z największych problemów w zagospodarowaniu przestrzennym miejscowości.

Wyzwaniem będzie aktywizacja i integracja lokalnej społeczności, a także zaangażowanie w działalność społeczną. Podstawą do aktywizacji są funkcjonujące w obszarze organizacje pozarządowe (NGO), których na terenie miejscowości zarejestrowanych jest 8, a są to:

- Związek Dużych Rodzin „Trzy Plus” – Oddział Wielkopolski – Koło Czerwonak;
- Klub Honorowych Dawców Krwi w Czerwonaku;
- Fundacja Nasz Dom;
- Fundacja „Pora na nas”;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Czerwonaku;
- Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolska Hufiec Czerwonak;
- Wielkopolska Grupa Sportów Wodnych KILWATER;
- Straż Ligi Ochrony Przyrody Grupa Rejonowa w Czerwonaku;

Na terenie ośrodka gminnego zlokalizowane są ważne obiekty infrastruktury społecznej m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ośrodek zdrowia, Szkoła im. Józefa Wybickiego, Gminne Przedszkole im. „Dzieci z Leszczynowej Górki”, Żłobek „Wesołe Smyki” Oddział Czerwonak a i B, Żłobek „Bańka Mydlana”, Przedszkole RUBI, Ochotnicza Straż Pożarna w Czerwonaku, czy Centrum. Poza tym w miejscowości funkcjonują miejsca sportu i rekreacji, m.in.: Hala sportowa w Czerwonaku, Akwen Marina w Czerwonaku, Kompleks sportowy „Orlik 2012”, Kompleks sportowo-rekreacyjny w Czerwonaku, 3 siłownie zewnętrzne, 2 street workout, 8 placów zabaw.

Z analiz wynika potrzeba realizacji działań eliminujących bądź ograniczających negatywne zjawiska ze sfery społecznej, gospodarczej i środowiskowej. Te zjawiska są ze sobą wzajemnie powiązane i szczególnie trudna sytuacja ekonomiczna mieszkańców może być powiązana z trudną sytuacją gospodarczą. Istotna jest także kwestia nie wynikająca bezpośrednio ze wskaźników, którą jest aktywizacja i integracja lokalnej społeczności, która została wskazana w przeprowadzonym badaniu ankietowym. w charakterystyce miejscowości wskazano, że brakuje we wsi gminnej przestrzeni publicznych, które mogą pełnić rolę miejsc aktywizacji i integracji lokalnej społeczności. Dodatkowo zagospodarowanie tych obszarów będzie wiązało się z podniesieniem atrakcyjności Czerwonaka jako miejsca zamieszkania, utworzeniem nowych miejsc pracy, oraz nadaniem nowych funkcji zdegradowanym przestrzeniom i obiektom.

5. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

5.1. POZIOM REGIONALNY

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (SRWW)

Strategia jest dokumentem będącym narzędziem do stymulowania i projektowania rozwoju województwa wielkopolskiego w perspektywie 2030 roku. Strategia opisuje stan i wyzwania rozwoju wielkopolski, wizje, misje, model rozwoju oraz cele rozwojowe Wielkopolski, a także terytorialny wymiar Strategii i oczekiwania względem polityk systemowych.

W SRWW określono 4 cele strategiczne:

1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców.
2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu.
3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski.
4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Rewitalizacja wpisuje się bezpośrednio w założenia przedstawione w celu operacyjnym 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju. W ramach pakietów działań przypisanych do wymienionego celu opisano *Rewitalizację obszarów zdegradowanych*. Wskazano, że w ostatnich latach opracowano wiele programów, które już przyczyniły się do przeprowadzenia przez gminy Wielkopolski wielu inwestycji rewitalizacyjnych, stanowiących zestaw przemyślanych działań na rzecz rozwiązania zdiagnozowanych na zdegradowanych obszarach. Kontynuacja procesu rewitalizacji wpisana jest zatem w SRWW, dlatego Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 jest zgodny z SRWW, ponieważ rewitalizacja obszarów zdegradowanych prowadzona za pomocą odpowiednich narzędzi wynika wprost z celu operacyjnego 4.2. Dodatkowo rewitalizacja odpowiada na zbadane problemy dotyczące wykluczenia społecznego, problemy gospodarcze, czy środowiskowe, które wpisują się w pozostałe cele SRWW. Dodatkowo należy zaznaczyć, że obszar rewitalizacji jest zlokalizowany w obrębie MOF POM, dla którego Strategia określa odpowiednio ukierunkowane działania. Założenia GPR wpisują się w terytorialny wymiar dla MOF POM, m.in. w kierunku interwencji, który dotyczy rewitalizacji obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ (PZPWW)

Podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju województwa jest plan zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten określa politykę przestrzenną, docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Dokument ten, wspólnie ze SRWW, stanowi integralny element systemu planowania rozwoju regionu, pełniąc rolę koordynacyjną wobec wszystkich podejmowanych przedsięwzięć.

W PZPWW określono 8 celów polityki przestrzennej województwa:

1. Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej
2. Ochrona walorów przyrodniczych
3. Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego
4. Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki
5. Zrównoważony rozwój rolnictwa
6. Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa
7. Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej
8. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom

Dla celów polityki przestrzennej określone zostały kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz działania służące osiągnięciu docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Dla celu 4. *Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki*, jednym z działań jest Zachowanie zasobów dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego, które będzie realizowane poprzez ochronę przestrzeni miast i wsi, w tym identyfikowanie obszarów zdegradowanych i obejmowanie ich działaniami planistycznymi w postaci programów rewitalizacji, miejscowych planów rewitalizacji lub planów odnowy miejscowości. Zatem Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 wpisuje się w założenia PZPWW.

5.2. POZIOM LOKALNY

Strategia rozwoju gminy Czerwonak na lata 2021-2025

Strategia to długofalowy plan działania, określający strategiczne obszary oraz przyjmujący takie kierunki działań, które są niezbędne do realizacji przyjętych celów. Strategia rozwoju gminy Czerwonak zawiera diagnozę rozwoju społeczno-gospodarczego, wizję i misję, cele i inicjatywy strategiczne, model struktury funkcjonalno-przestrzennej, czy system realizacji strategii.

W Strategii określono wizję i misję gminy Czerwonak, które brzmią następująco:

Wizja: Gmina Czerwonak to gmina aktywna w ramach Metropolii Poznań, świadoma swojej wartości, dbająca o środowisko naturalne, silna aktywnością swoich mieszkańców na polu społecznym i gospodarczym, którym oferuje przyjazne warunki życia, pracy i wypoczynku, a jednocześnie Gmina otwarta na nowych ludzi i inicjatywy.

Misja: Gmina Czerwonak oferuje i stwarza wszystkim mieszkańcom możliwość podnoszenia poziomu życia i rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego, buduje lokalną tożsamość, rozwija swój potencjał społeczny i gospodarczy w poszanowaniu dla środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego dla dobra swoich obecnych i przyszłych mieszkańców w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Określono także 6 celów strategicznych:

1. Poprawa jakości infrastruktury i usług dla mieszkańców
2. Rozwój turystyki, rekreacji, sportu, oferty czasu wolnego
3. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
4. Stworzenie warunków do rozwoju lokalnej gospodarki
5. Poprawa poziomu zdrowia mieszkańców
6. Wsparcie nowoczesnej edukacji w Gminie

Założenia GPR reprezentowane przez cele i wynikające z nich projekty i przedsięwzięcia wpisują się w cele zaprezentowane w opisywanej strategii. Cel 1 GPR wpisuje w cele strategiczne 1, 3, 4, 6, natomiast cel 2 GPR odpowiada celom strategicznym 1 i 2.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czerwonak na lata 2021-2025

Strategia ta to długofalowy plan działania, określający strategiczne obszary oraz przyjmujący takie kierunki działań, które są niezbędne do realizacji przyjętych celów. Strategia ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany lub też poprawy zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie oraz kontynuacji przedsięwzięć ocenianych pozytywnie.

Niniejsza strategia określa misję i wizję Gminy Czerwonak w zakresie polityki społecznej:

Misja: Gmina Czerwonak stwarza wszystkim mieszkańcom możliwości rozwoju i podnoszenia poziomu życia, wzmocnienia i wspierania rodziny, skutecznie przeciwdziała zjawisku wykluczenia społecznego poprzez stałą profesjonalizację systemu wsparcia społecznego i integrację podmiotów i osób działających w sferze gminnej polityki społecznej.

Wizja: Gmina Czerwonak to gmina równych szans dla wszystkich mieszkańców, wdrażająca innowacje społeczne na rzecz mieszkańców, atrakcyjne miejsce do życia w poczuciu bezpieczeństwa i wspólnoty, w którym prowadzona jest zintegrowana polityka społeczna, oparta na silnych instytucjach, organizacjach pozarządowych i aktywności mieszkańców na polu społecznym.

Wyznaczono także cele strategiczne:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
2. Profilaktyka problemów społecznych
3. Profesjonalizacja systemu wsparcia

GPR wpisuje się w założenia Strategii. Cel 1 GPR odpowiada na wszystkie cele strategiczne przedstawione w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czerwonak na lata 2021-2025.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czerwonak

Obowiązujące Studium zostało uchwalone Uchwałą nr 173/XXVIII/2000 z dnia 14 czerwca 2000 r. Gmina Czerwonak ze względu na konieczność aktualizacji zmian w zagospodarowaniu przestrzennym i wyznaczenia nowych kierunków rozwoju odpowiadających współczesnym potrzebom, podjęła się opracowania nowego dokumentu.

Projekt nowego Studium uwzględnia potrzebę określenia kierunków zagospodarowania przestrzennego, w tym kierunków zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy, gdzie wskazano modyfikacje względem poprzedniego dokumentu i konieczność uwzględnienia kierunków rewitalizacji i przekształceń terenów.

Działania o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym i społecznym, realizowane na obszarze rewitalizacji wpisują się w kierunki zagospodarowania przestrzennego wyznaczone w Studium, szczególnie jeśli chodzi o Pałac i Zabytkowy Park, teren po byłym zakładzie psychiatrycznym, a także Plac Zielony i plac przy ulicy Kościelnej w Czerwonaku.

6. WIZJA

W tym rozdziale przedstawiono wizję stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzonej rewitalizacji. Wizja uwzględnia zbadane na obszarze rewitalizacji problemy, a także specyfikę obszaru rewitalizacji i jego potencjał rozwojowy. Jest także odpowiedzią na kluczowe pytanie tj.: Do jakiego stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzonej interwencji dążymy?

Odpowiednie określenie wizji rozwoju pozwala wyznaczyć rozwiązanie problemów obszaru cele rewitalizacji i przypisanie do nich właściwych kierunków działań.

Docelowym efektem realizacji Programu jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji. Odpowiednio ukierunkowana interwencja wyrażona w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych jest szansą na osiągnięcie zrównoważonego poziomu rozwoju Gminy Czerwonak i zmniejszenie bądź eliminację zbadanych problemów.

Interwencja dla obszaru rewitalizacji, który tworzą miejscowości Czerwonak i Owińska będzie polegała na przeprowadzeniu działań o charakterze aktywizującym i integrującym lokalną społeczność przy wykorzystaniu zmodernizowanej i dostosowanej do potrzeb mieszkańców infrastruktury i przestrzeni publicznych.

Wobec przedstawionych informacji sformułowano wizję stanu obszaru rewitalizacji, która uwzględnia najważniejsze przyczyny zbadanego kryzysu i specyfikę obszaru rewitalizacji Gminy Czerwonak. Wizja prezentuje się następująco:

Wizja stanu obszaru rewitalizacji do 2029 r.:

- **Społeczność lokalna jest zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo oraz wspólnie buduje poczucie tożsamości lokalnej;**
- **Ograniczono zbadane problemy społeczne występujące na obszarze rewitalizacji m.in. bezrobocie, zależność od pomocy społecznej oraz przeprowadzono skuteczne działania integrujące lokalną społeczność zmniejszając wykluczenie społeczne;**
- **Zagospodarowano i nadano nowe funkcje zdegradowanym obiektom i przestrzeniom w Owińskich i Czerwonaku tworząc nowe miejsca pracy i miejsca integracji lokalnej społeczności;**
- **Zrewitalizowane obiekty i przestrzenie są miejscami integracji lokalnej społeczności, podnoszą jakość życia w miejscowościach obszaru rewitalizacji.**

7. CELE REWITALIZACJI

Rewitalizacja na terenie Gminy Czerwonak będzie prowadzona w oparciu o cele rewitalizacji, które są dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji i ukierunkowane są na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji są także zgodne z założeniami powiązanych dokumentów strategicznych i planistycznych, zarówno na poziomie województwa, jak i gminy, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Głównym celem Programu jest *Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszaru rewitalizacji poprzez ukierunkowane na zbadane problemy działania społeczne i infrastrukturalne*. Uszczegółowieniem celu głównego, są 2 cele szczegółowe i odpowiadające im kierunki działań rewitalizacyjnych, które odnoszą się do zidentyfikowanych problemów opisanych w diagnozie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

CEL GŁÓWNY	
Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszaru rewitalizacji poprzez ukierunkowane na zbadane problemy działania społeczne i infrastrukturalne	
CELE SZCZEGÓŁOWE	
1. Aktywizacja społeczna gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji	2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owińsk i Czerwonaka
KIERUNKI INTERWENCJI	
1.1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców 1.2. Aktywizacja zawodowa mieszkańców 1.3. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych	2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej

8. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Program rewitalizacji powinien zawierać wykaz dopełniających się wzajemnie najważniejszych projektów głównych, a także charakterystykę ogólną przedsięwzięć uzupełniających. Wszystkie zawarte w GPR projekty rewitalizacyjne są pochodną wizji oraz wynikają z wyznaczonych celów rewitalizacji i odpowiadającym im kierunkom działań. w związku z tym odpowiadają na zbadane problemy cechujące obszar rewitalizacji Gminy Czerwonak, które zostały opisane w części diagnostycznej. Dzięki temu również jest możliwe odpowiednie ukierunkowanie i osiągnięcie kompleksowego efektu interwencji w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji.

W niniejszym rozdziale przedstawiono opis głównych projektów rewitalizacyjnych oraz charakterystykę uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

8.1. GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Wykaz projektów głównych ukierunkowanych na osiągnięcie celów rewitalizacji prezentuje się następująco:

1. Adaptacja pałacu w Owińskach na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej – KAMPUS KULTURY I INNOWACJI
2. Nowe Centrum Czerwonaka
3. Modernizacja Placu Zielonego i przeniesienie Gminnego Ośrodka Kultury Sokół do dawnego budynku GOPS
4. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
5. AKTYWNI CZERWONAK – aktywizacja społeczno-gospodarcza lokalnej społeczności
6. Modernizacja budynku przy ul. Kolejowej 7 w Owińskach na cele aktywizacji społecznej
7. Kulturalne miejsce spotkań w Owińskach
8. Letnie czytelnie aktywizują mieszkańców Czerwonaka i Owińsk
9. Integracja lokalnej społeczności poprzez organizację wydarzeń społeczno-kulturalnych w Owińskach: Plenerowe kino pałacowe i Wianki
10. Rozbudowa i przebudowa budynku strażnicy OSP w Czerwonaku – siedziba OSP
11. Dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla uczniów Szkoły Podstawowej w Czerwonaku wymagających dodatkowego wsparcia
12. Sobotnie spacer historyczne
13. Czerwonak na kółkach

Poniżej został przedstawiony szczegółowy opis zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych w postaci kart projektów. Zawarto w nich informacje dotyczące powiązań z celami i kierunkami działań, zakres realizowanych zadań, a także prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia oraz powiązania z innymi projektami/przedsięwzięciami ujętymi w GPR. Wskazano również lokalizację danego projektu, okres realizacji, szacunkową wartość i potencjalne źródła finansowania.

KARTA PROJEKTU NR 1	
Nazwa projektu	Adaptacja pałacu w Owińskach na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej – KAMPUS KULTURY I INNOWACJI
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owińsk i Czerwonka 2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak, podmioty prywatne, stowarzyszenia
Lokalizacja	Owińska: Pałac w Owińskach wraz z zabrytkowym parkiem Projekt zakłada gruntowny remont Pałacu von Treskow oraz uporządkowanie i odnowienie zabrytkowego parku otaczającego obiekt. Ze względu na wielkość obiektu i samego parku oraz wysoki szacunkowy koszt realizacji, projekt został podzielony na etapy: I etap – Renowacja parku przypałacowego – zadanie polega na uporządkowaniu zieleni parku, wraz z inwentaryzacją roślin w nim żyjących, odnowieniem alejek, budową nowej małej architektury w postaci ławek, stolików, czy stojaków na rowery oraz wyznaczeniem części o funkcji sportowo-rekreacyjnej. Dodatkowo planowana jest realizacja tablic edukacyjnych informujących o roślinach parku oraz historii pałacu i samego parku. Efektem realizacji etapu jest utworzenie atrakcyjnej przestrzeni dla aktywizacji i integracji społecznej dla osób w każdym wieku. Dodatkowo park będzie przestrzenią dla organizacji różnych wydarzeń kulturalnych, czy integracyjnych dla społeczności Owińsk, jak i całej Gminy, oraz miejscem, które może być atrakcyjne dla turystyki podmiejskiej. II etap - Przyrodnicza ścieżka edukacyjna na polanie parku zabrytkowego w Owińskach – zagospodarowanie polany południowej, gdzie postawione zostaną tablice edukacyjne dotyczące fauny i flory żyjącej w parku, utworzona zostanie ścieżka sensoryczna dla dzieci, budowa małej architektury w postaci ławek, huśtawek. Efektem realizacji etapu będzie powstanie miejsca międzypokoleniowej integracji lokalnej społeczności i organizacji różnorodnych wydarzeń np. edukacyjnych. III etap – Adaptacja Pałacu w Owińskach i nadanie nowych funkcji społecznych i gospodarczych – ten etap polega na gruntownym remoncie Pałacu i dostosowaniu go do pełnienia nowych funkcji społecznych, skierowanych do różnych grup, a szczególnie dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, oraz do osób starszych, czy niepełnosprawnych. Planowane jest także znalezienie i nawiązanie współpracy z podmiotami prywatnymi, które zaangażowałyby się w proces odbudowy

	<p>Pałacu i prowadzić tam swoją działalność wpisując się w ożywienie społeczno-kulturalne obiektu, np. działalność gospodarczą (hotel, restauracja) i kulturalną (galeria, kino, instytucja kultury). Sam obiekt zostanie dostosowany do pełnienia nowych funkcji oraz zapewni dostępność dla osób z ograniczoną mobilnością.</p> <p>Efektom realizacji projektu będzie poprawa estetyki zabudowy Pałacu oraz poszerzenie oferty kulturalno-społecznej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy. Będą mogły odbywać się tutaj różnorodne wydarzenia o charakterze aktywizacyjnym, integracyjnym, czy kulturalnym. Dodatkowo Pałac i Park stworzą kompleksową przestrzeń publiczną dla integracji lokalnej społeczności i będą wspomagały budowanie tożsamości lokalnej. Zostaną także utworzone nowe miejsca pracy. Pałac wraz z przyległym parkiem może zostać jedną z największych atrakcji turystycznych, i przyczynić się do rozwoju turystyki podmiejskiej, na której mogą skorzystać i dalej rozwijać swoje działalności lokalni przedsiębiorcy. Obiekty ujęte w projekcie znajdują się w rejestrze zabytków, wobec czego konieczne jest uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego na wszelkie roboty budowlane oraz konserwatorsko-restauratorskiego.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	<p>I etap – 10 000 000</p> <p>II etap – 200 000</p> <p>III etap – 50 000 000</p>
Okres realizacji projektu	2024-2029
Prognostowane rezultaty	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zdegradowanych i niewykorzystywanych obiektów i przestrzeni zabudowlanych, – braku miejsca przystosowanego do realizacji zadań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców, – braku atrakcyjnej otwartej przestrzeni publicznej, – niskiego poziomu przedsiębiorczości, – zależności mieszkańców od pomocy społecznej, – bezrobocia. <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – powstanie atrakcyjnej przestrzeni publicznej odpowiadającej potrzebom mieszkańców, – stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i integracji społecznej, – integracja lokalnej społeczności, w tym integracja międzypokoleniowa, – włączenie społeczne wykluczonych społecznie mieszkańców obszaru rewitalizacji realizację usług społecznych, skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,

	<ul style="list-style-type: none"> ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji, poprzez lokalizację nowej działalności gospodarczej i utworzenie nowych miejsc pracy, budowanie miejsca tożsamości lokalnej dla mieszkańców Owieńsk. <p>Dany projekt jest powiązany z następującymi projektami głównymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Projekt 9 i 12 – realizacja zadań ujętych w projektach na obszarze Pałacu i Parku. <p>Raport z realizacji projektu</p>
Powiązanie z innymi projektami	
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźnik/i produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,17 km² <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji – 7585 os. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 2 szt. Liczba przedsięwzięć proekologicznych – 1 szt. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> dane Urzędu Gminy Czerwonak. <p>środki własne Gminy Czerwonak, środki podmiotów prywatnych (partnerstwo publiczno-prywatne), fundusze UE, środki budżetu państwa</p>
Potencjalne źródło finansowania	

KARTA PROJEKTU NR 2	
Nazwa projektu	Nowe Centrum Czerwonaka
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owieńsk i Czerwonaka 2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak, podmioty prywatne
Lokalizacja	Czerwonak, plac przy ulicy Kościelnej
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada zagospodarowanie placu przy ulicy Kościelnej, znajdującym się pomiędzy Stacją PKP Czerwonak, drogą wojewódzką nr 196 a Kościołem pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny. w tym miejscu ma powstać nowa ogólnodostępna przestrzeń publiczna będąca miejscem spotkań

	<p>i integracji mieszkańców Czerwonaka. W ośrodku gminnym brakuje takiej przestrzeni, która byłaby charakterystycznym, centralnym punktem spotkań i organizacji wydarzeń integrujących, kulturalnych czy aktywizujących lokalną społeczność.</p> <p>W ramach projektu zakłada się utworzenie placu spełniającego funkcje głównego miejsca spotkań i organizacji wydarzeń dla Czerwonaka, jak i całej gminy. Oprócz tego powstaną budynki, stanowiące pierzeje placu, które przeznaczone zostaną na usługi publiczne o charakterze społeczno-kulturalnym oraz komercyjną działalność gospodarczą np. gastronomiczną, czy handlową. W obszarze placu powstanie obiekt lub przestrzeń utożsamiająca zmodernizowany plac z Czerwonakiem. Zastosowane zostaną także proekologiczne rozwiązania zwiększające retencję wody i wykorzystanie wód opadowych. Teren Nowego Centrum będzie obszarem z różnorodną roślinnością. Powstałe budynki będą zaprojektowane w sposób efektywny energetycznie, wykorzystujący nowoczesne rozwiązania oraz dostosowane dla osób z ograniczoną mobilnością.</p> <p>Będzie to miejsce pełniące funkcje centralnego placu w miejscowości, głównego miejsca spotkań, integracji i aktywizacji lokalnej społeczności. Dzięki charakterystycznym zagospodarowaniu plac ten będzie miejscem budowania tożsamości lokalnej mieszkańców Czerwonaka, jak i całej gminy.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	7 000 000
Okres realizacji projektu	2024-2029
	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – braku atrakcyjnej przestrzeni publicznej pełniącej funkcję centrum miejscowości gminnej, – braku zagospodarowania zdegradowanego placu w centrum Czerwonaka, – braku miejsca przystosowanego do realizacji działań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców, – niskiego poziomu przedsiębiorczości, – bezrobocia. <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – powstanie atrakcyjne przestrzeni publicznej odpowiadającej potrzebom mieszkańców – stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i integracji społecznej, – integracja lokalnej społeczności, w tym integracja międzypokoleniowa, – ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie miejsca działalności dla nowych przedsiębiorców – budowanie tożsamości lokalnej poprzez utworzenie charakterystycznego Nowego Centrum Czerwonaka.
Prognozowane rezultaty	

Powiązanie z innymi projektami	-
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: <ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 2 szt. - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 5 800 m²
	Wskaźnik/i rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> - Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji – 7585 os. - Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 3 szt. - Liczba przedsięwzięć proekologicznych – 2 szt.
	Źródło pozyskania danych: <ul style="list-style-type: none"> - dane Urzędu Gminy Czerwonak.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, fundusze UE

KARTA PROJEKTU NR 3	
Nazwa projektu	Modernizacja Placu Zielonego i przeniesienie Gminnego Ośrodka Kultury Sokół do dawnego budynku GOPS
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	1. Aktywizacja społeczna i gospodarstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji 2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owińsk i Czerwonaka 2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak
Lokalizacja	Czerwonak, Plac Zielony, dawny budynek GOPS
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada zagospodarowanie Placu Zielonego oraz adaptacji dawnego budynku GOPS na działalność Gminnego Ośrodka Kultury Sokół. I etap - Plac Zielony zostanie podzielony na dwie strefy rekreacyjno-wypoczynkową i sportową. w północnej części placu zostanie zlokalizowany skwer, w którym zastosowane nawierzchnie alejek wykonane zostaną z przepuszczalnych materiałów. Dodatkowo na terenie zielonym planuje się zastosowanie niecek chłonnych, w których czasowo gromadzi się woda. Będą one porośnięte odpowiednią roślinnością. Zostanie również zainstalowana mata architektura w postaci ławek, stojaków na rowery. Przestrzeń ta będzie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Południowa

	<p>część placu będzie miała charakter miejsca integracji wielopokoleniowej lokalnej społeczności. Zostaną tutaj utworzone wielofunkcyjne boisko sportowe (siatkówka, koszykówka, tenis) oraz wielopokoleniowy plac zabaw dla dzieci młodszych, starszych i przestrzeń rekreacji dla seniorów, która wyposażona będzie w siłownię zewnętrzną, betonowe stoły do gry w szachy i warcaby, tor do gry w bule.</p> <p>Przestrzeń placu ma charakter integrujący seniorów i najmłodszych mieszkańców Gminy Czerwonak. Zapewnia ona możliwość włączenia społecznego dla wszystkich grup wiekowych i wspólne spędzanie czasu i nawiązywanie więzi społecznych. Miejsce to też nie jest przypadkowe ponieważ przy placu znajduje się Przedszkole Gminne, ZHP Hufiec Czerwonak im. Wojska Polskiego.</p> <p>II etap Zakłada się całkowitą przebudowę i wyposażenie budynku na pl. Zielonym w Czerwonaku aby dostosować go do funkcji społecznych m.in. działalności edukacyjnej z zakresu kultury, Klubów Seniora, NGO i grup nieformalnych. Wnętrze budynku, oraz dostęp do niego zostanie dostosowany dla osób z ograniczoną mobilnością. Budynkiem oprócz pomieszczeń przeznaczonych na działalność kulturalną będzie udostępniał pomieszczenia m.in. na potrzeby spotkań sołeckich, działalności NGO, czy innym inicjatywom mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy. Zmodernizowany budynek będzie miejscem integracji i aktywizacji mieszkańców, w którym będą mogły być realizowane różne zadania związane z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu. Budynkiem jest ujęty w gminnej ewidencji zabytków i wszelkie roboty budowlane mające wpływ na wygląd zewnętrzny budynku należy uzgodnić z Powiatowym Konserwatorem Zabytków.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	I etap – 3 000 000 II etap – 20 000 000
Okres realizacji projektu	2023-2029
Prognozowane rezultaty	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograniczonego zagospodarowania zdegradowanego Placu Zielonego, – braku zagospodarowania opuszczonego budynku po GOPS, – braku miejsca przystosowanego dla integracji wielopokoleniowej, – braku miejsca przystosowanego do realizacji zadań: z zakresu aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców oraz usług kulturalnych. <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – powstanie atrakcyjne przestrzeni publicznej odpowiadającej potrzebom mieszkańców, – stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i integracji wielopokoleniowej, – integracja lokalnej społeczności, w tym integracja międzypokoleniowa, – ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie atrakcyjnego miejsca, które może przyciągnąć nowych przedsiębiorców, – włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, – utworzenie nowych miejsc pracy w nowej siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury Sokół.

Powiązanie z innymi projektami	-
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźnik/i produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 9 000 m² <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji – 7585 os. - Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. - Liczba przedsięwzięć proekologicznych – 2 szt. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dane Urzędu Gminy Czerwonak.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, fundusze UE, środki budżetu państwa

KARTA PROJEKTU NR 4	
Nazwa projektu	Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	1. Aktywizacja społeczna i gospodarstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji 1.1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców 1.2. Aktywizacja zawodowa mieszkańców
Podmiot/y realizujące	Gminne Przedsiębiorstwo Społeczne, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Lokalizacja	ul. Leśna 8 Czerwonak
Zakres realizowanych zadań	Projekt realizowany przez GPS obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> - staże pracy polegające na przygotowaniu do wykonywania danych czynności na określonym stanowisku pracy przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym; - szkolenia podnoszące kompetencje zwiększające możliwość znalezienia pracy; - utworzenie punktu doradztwa zawodowego/poradnictwa zawodowego; - indywidualna praca z coachem/psychologiem podnosząca kompetencje miękkie; - zapewnienie dostępności architektonicznej w budynku przy ul. Leśnej 8 w Czerwonaku, - zapewnienie dostępności cyfrowej i komunikacyjnej w siedzibie GPS przy ul. Leśnej 8 w Czerwonaku.

	Dodatkowo projekt przewiduje, że część ww. zadań będzie realizowana w zrewitalizowanych w ramach innych projektów obiektach, czy w innych lokalizacjach np. w Marinie w Czerwonaku, gdzie mogą odbywać szkolenia, warsztaty, czy staże. Projekt jest skierowany do mieszkańców gminy Czerwonak, w tym priorytetowo do mieszkańców Owieńsk i Czerwonaka.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	2 500 000
Okres realizacji projektu	2023-2027
Prognozowane rezultaty	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bezrobocia, – zależności od pomocy społecznej. <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji, – nabycie nowych kompetencji i umiejętności społecznych, – włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, – wzrost poziomu kompetencji zawodowych, – zwiększenie jakości kapitału społecznego..
Powiązanie z innymi projektami	<p>Dany projekt jest powiązany z następującymi projektami głównymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projekt nr 10 – budynek strażnicy OSP będzie głównym miejscem realizacji wskazanych w projekcie zadań.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźnik/i produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Całkowita liczba osób objętych wsparciem – 25 os. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie – 5 os. – Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu – 15 szt. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dane GPS.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, fundusze UE, PFRON

KARTA PROJEKTU NR 5	
Nazwa projektu	„AKTYWNI CZERWONAK” – aktywizacja społeczno-gospodarcza lokalnej społeczności
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	<p>1. Aktywizacja społeczna gospodarza mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>1.1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców</p> <p>1.2. Aktywizacja zawodowa mieszkańców</p> <p>1.3. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych</p>
Podmiot/y realizujące	Gminne Przedsiębiorstwo Społeczne, Gmina Czerwonak
Lokalizacja	ul. Leśna 8 Czerwonak
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt realizowany przez GPS obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie cyklu szkoleń podnoszących kompetencje miękkie oraz techniczne; - zapewnienie 3 doradców dla organizacji pozarządowych, liderów i działaczy społecznych; - przeprowadzenie różnicowanych form poradnictwa; - działania animacyjne – cykliczne spotkania tematyczne; - utworzenie strefy CHILL ZONE w siedzibie GPS przy ul. Leśnej 8, gdzie inne podmioty będą mogły przeprowadzać zadania z zakresu aktywizacji i integracji społecznej. <p>Dodatkowo projekt przewiduje, że część ww. zadań będzie realizowana w ramach innych projektów obiektach. Projekt jest skierowany do mieszkańców gminy Czerwonak, w tym priorytetowo do mieszkańców Owińsk i Czerwonaka.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	2 000 000
Okres realizacji projektu	2023-2027
Prognozowane rezultaty	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zależności od pomocy społecznej, - braku oferty usług społecznych skierowanych do osób starszych. <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji, - nabycie nowych kompetencji i umiejętności społecznych, - włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, - wzrost poziomu kompetencji zawodowych, - podniesienie jakości kapitału społecznego, - zwiększenie poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym, - zwiększenie poziomu integracji lokalnej społeczności.
Powiązanie z innymi projektami	Dany projekt jest powiązany z następującymi projektami głównymi:

	<ul style="list-style-type: none"> Projekt nr 10 – budynek strażnicy OSP będzie głównym miejscem realizacji wskazanych w projekcie zadań.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźnik/i produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Całkowita liczba osób objętych wsparciem – 25 os. <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba działań na rzecz mieszkańców – 20 szt. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> dane GPS.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, fundusze UE, budżet państwa

KARTA PROJEKTU NR 6	
Nazwa projektu	Modernizacja budynku przy ul. Kolejowej 7 w Owińskach na cele aktywizacji społecznej
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	1. Aktywizacja społeczna gospodarza mieszkańców obszaru rewitalizacji 1.3. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych 2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owińsk i Czerwonaka 2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak
Lokalizacja	Ul. Kolejowa 7, Czerwonak
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada modernizację nieużytkowanego budynku przy ul. Kolejowej 7 w Owińskach, który kiedyś był częścią kompleksu dawnego ośrodka wychowawczego dla młodzieży w Owińskach. W ramach projektu przewiduje się kompleksowy remont, przebudowę budynku, dostosowaniem do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, oraz zwiększeniem efektywności energetycznej obiektu. Obiekt planowany jest do przeznaczenia na cele aktywizacji i integracji społecznej, gdzie będzie możliwość prowadzenia różnorodnych zadań i działań na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy Czerwonak. Szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dodatkowym elementem projektu może być wprowadzenie funkcji gospodarczych i prowadzenie działalności o charakterze komercyjnym, którego efektem będzie utworzenie nowych miejsc pracy.
Stacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	3 000 000

Okres realizacji projektu	2023-2029
Prognozowane rezultaty	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – braku zagospodarowania zdegradowanego budynku na obszarze dawnego Zakładu Psychiatrycznego w Owinskach, – braku miejsca przystosowanego do realizacji zadań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców. <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja społeczna mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, – wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, – włączenie społeczne mieszkanców obszaru rewitalizacji, – wzrost umiejętności i kompetencji społecznych.
Powiązanie z innymi projektami	<p>Dany projekt jest powiązany z następującymi projektami głównymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projekt 4 i 5 – możliwa realizacja zadań ujętych w projekcie w budynku przy ulicy Kolejowej 7;
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźnik/i produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji – 7585 os. – Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba przedsięwzięć proekologicznych – 1 szt. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dane Urzędu Gminy Czerwonak.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, fundusze UE, środki budżet państwa

KARTA PROJEKTU NR 7	
Nazwa projektu	Kulturalne miejsce spotkań w Owieńskach
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	1. Aktywizacja społeczna gospodarza mieszkańców obszaru rewitalizacji 1.1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców 1.2. Aktywizacja zawodowa mieszkańców 2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owieńsk i Czerwonaka 2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej 2.2. Stowarzyszenie na rzecz krzewienia kultury „Retro Café”
Podmiot/y realizujące	Stowarzyszenie na rzecz krzewienia kultury „Retro Café”
Lokalizacja	ul. Bydgoska 4 Owieńska
Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu planowane jest wykonanie następujących działań: – wymiana nawierzchni przed budynkiem, – wybudowanie podjazdu dla osób z niepełnosprawnością ruchową, – adaptacja akustyczna pomieszczeń dla poprawienia komfortu mieszkańców wyższych pięter – wyposażenie lokalu w sprzęt elektroakustyczny, multimedialny i oświetleniowy, – ławki i nasadzenia przed budynkiem. Efektem realizacji projektu będzie powstanie nowoczesnej przestrzeni do działalności kulturalnej i integracji międzypokoleniowej mieszkańców jakim będzie powstała w obiekcie pracownia muzyczna, klubokawiarnia, sala prób oraz miejsce np. wystaw, spotkań czy koncertów.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	500 000
Okres realizacji projektu	2024-2025
Prognozowane rezultaty	Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci: – braku atrakcyjnego miejsca dla aktywizacji i integracji społecznej, – braku dostępności do instytucji kultury. W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów: – powstanie atrakcyjnego miejsca spotkań odpowiadającego potrzebom mieszkańców (brak ośrodka kultury w Owieńskach) – aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, – zwiększenie jakości kapitału społecznego..
Powiązanie z innymi projektami	-
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu:

	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt., <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji – 7585 os. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Raport z realizacji projektu, dane Urzędu Gminy Czerwonak. <p>środki własne stowarzyszenia, fundusze UE, środki budżetu państwa.</p>
Potencjalne źródło finansowania	

KARTA PROJEKTU NR 8	
Nazwa projektu	Letnie czytelnie aktywizują mieszkańców Czerwonaka i Owińska
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	1. Aktywizacja społeczna gospodarstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji 1.1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców 1.3. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych 2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owińska i Czerwonaka 2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej
Podmiot/y realizujące	Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonaku, Sołectwo Owińska, Zarząd Osiedla Przylesie w Czerwonaku
Lokalizacja	Czerwonak: os. Przylesie 7a (przy placu zabaw), Owińska: ul. Poprzeczna, teren koło Gminnej Biblioteki Publicznej filia Owińska
Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu zakłada się prowadzenie cyklicznych działań skupionych wokół tematyki książkowej, aktywności na świeżym powietrzu, a także tworzenia mini ogrodów społecznych. Uzupełniając w ramach projektu planowane jest zagospodarowanie terenu parku przy placu zabaw w Czerwonaku jednocześnie tworząc ogród społeczny oraz odnowienie części „pszczelarskiej” w Owińskach, gdzie mogą być organizowane cykliczne zajęcia w zgodzie z naturą. Efektem będzie aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz podnoszenie umiejętności społecznych poprzez dostęp do wiedzy, nabycie nowych umiejętności i gospodarowanie ogrodem społecznym. W ramach projektu planuje się także remont budynku (os. Przylesie 7 a), w którym mieści się siedziba Biblioteki Publicznej. Obiekt wymaga poprawy stanu technicznego, m.in. remontu dachu.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	1 100 000
Okres realizacji projektu	2024-2025
Prognozowane rezultaty	Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:

	<ul style="list-style-type: none"> - braku atrakcyjnego miejsca dla aktywizacji i integracji społecznej, - braku miejsca budowania tożsamości lokalnej, <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powstanie atrakcyjnych miejsc spotkań odpowiadającego potrzebom mieszkańców - aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, - integracja międzypokoleniowa, - budowanie tożsamości lokalnej poprzez utworzenie i gospodarowanie ogrodem społecznym, - zwiększenie jakości kapitału społecznego.
Powiązanie z innymi projektami	-
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźnik/i produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba zorganizowanych wydarzeń rocznie – 10 szt. <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba uczestników rocznie – 250 os. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Raport z realizacji projektu. <p>środki własne Gminy Czerwonak</p>
Potencjalne źródło finansowania	

KARTA PROJEKTU NR 9	
Nazwa projektu	Integracja lokalnej społeczności poprzez organizację wydarzeń społeczno-kulturalnych w Owińskach
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	1. Aktywizacja społeczna gospodarza mieszkańców obszaru rewitalizacji 1.1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców 1.2. Aktywizacja zawodowa mieszkańców 1.3. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych
Podmiot/y realizujące	Gminny Ośrodek Kultury Sokół
Lokalizacja	Park Pałacowy w Owińskach
Zakres realizowanych zadań	W ramach projektu zakłada się realizację zadań plenerowych integrujących i aktywizujących społeczność obszaru rewitalizacji m.in.:

	<p>Plenerowe Kino Pałacowe –realizacja cyklicznych seansów filmowych w Parku Patacowym w Owińskach, których zadaniem będzie promowanie kultury filmowej, integracja mieszkańców, edukacja i budowanie świadomości kulturalnej, oraz stworzenie możliwości spędzania wolnego czasu w a atrakcyjnej przestrzeni publicznej parku przypatacowskiego. Dodatkowym efektem projektu jest zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców do obsługi np. gastronomicznej.</p> <p>Wianki – coroczne wydarzenie kulturalne, które obejmuje m.in.: plenerowe warsztaty inspirowane tradycją i kulturą ludową, spektakl teatralny przygotowany przez mieszkańców, czy tradycyjny obrzęd wiankowy. Efektem realizacji działania będzie bezpośrednia aktywizacja społeczności mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej Gminy poprzez współtworzenie i uczestnictwo w wydarzeniu. Jest to także przykład budowania tożsamości lokalnej poprzez organizację cyklicznego wydarzenia, mającego szansę stać się lokalną tradycją; budującą silne więzi społeczne. Dodatkowym efektem projektu jest zaangażowanie sponsorów i lokalnych przedsiębiorców, którzy będą mogli zaprezentować swoją ofertę podczas wydarzenia, a także będą mieli okazję do promocji swojej działalności.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	500 000
Okres realizacji projektu	2024-2029
Prognozowane rezultaty	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niskiego poziomu integracji społeczności lokalnej, – braku wydarzeń kulturalnych budujących tożsamość lokalną, – niskiego poziomu przedsiębiorczości, – niskiego poziomu integracji lokalnej społeczności, <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, – integracja międzypokoleniowa, – budowanie tożsamości lokalnej, więzi społecznych i lokalnej tradycji, – zwiększenie jakości kapitału społecznego.
Powiązanie z innymi projektami	<p>Dany projekt jest powiązany z następującymi projektami głównymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projekt 1 – Zabytkowy park będzie miejsc realizacji zadań ujętych w projekcie.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźnik/i produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych seansów w ramach Plenerowego rocznie – 6 szt. – Liczba zorganizowanych wydarzeń Wianki rocznie – 1 szt. <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba uczestników wydarzeń rocznie – 2 000 os.

	Źródło pozyskania danych: – Raport z realizacji projektu.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak; środki budżetu państwa, środki podmiotów prywatnych

KARTA PROJEKTU NR 10	
Nazwa projektu	Rozbudowa i przebudowa budynku strażnicy OSP w Czerwonaku – siedziba OSP
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owieńsk i Czerwonaka 2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak
Lokalizacja	ul. Leśna 8
Zakres realizowanych zadań	Projekt będzie polegał na rozbudowie i przebudowie budynku przy ul. Leśnej 8 w Czerwonaku poprzez rozbudowę strażnicy OSP w Czerwonaku oraz zapewnienie dostępności architektonicznej budynku. Celem jest poprawa warunków socjalnych i technicznych (poprawa warunków BHP strażaków i osób przebywających na terenie strażnicy) oraz szkoleniowych oraz zapewnienie dostępności architektonicznej. Remont budynku jest istotny dla efektywnej realizacji zadań realizowanych przez GPS, które ma siedzibę w tym samym obiekcie.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	6 000 000
Okres realizacji projektu	2023-2025
Prognozowane rezultaty	Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci: – braku odpowiedniego miejsca dla aktywizacji i integracji społecznej, W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów: – powstanie atrakcyjnego miejsca spotkań odpowiadającego potrzebom mieszkańców – aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, – zwiększenie jakości kapitału społecznego..
Powiązanie z innymi projektami	Dany projekt jest powiązany z następującymi projektami głównymi: Projekt 4 i 5 – realizacja zadań ujętych w projektach w zmodernizowanym obiekcie;
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu:

	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji – 7585 os. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – raport z realizacji projektu.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, fundusze UE

KARTA PROJEKTU NR 11	
Nazwa projektu	Dodatkowe zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze dla uczniów Szkoły Podstawowej w Czerwonaku wymagających dodatkowego wsparcia
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	1. Aktywizacja społeczna gospodarstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji 1.1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców
Podmiot/y realizujące	Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych w Czerwonaku
Lokalizacja	Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Czerwonaku, ul. Rolna 8
Zakres realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie nauczyciela wspomagającego w klasach edukacji wczesnoszkolnej dla uczniów wykazujących trudności bez konieczności uzyskania orzeczenia z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. • cotygodniowe zajęcia z pedagogiem oraz raz w tygodniu zajęcia z pedagogiem specjalnym dla całych klas w celu treningu umiejętności społecznych, wzmocnienia mocnych stron uczniów, budowania poprawnej komunikacji itp. • Zatrudnienie psychologa szkolnego, który będzie dostępny dla dzieci w godzinach pracy szkoły. <p>Projekt jest skierowany w szczególności do uczniów z rodzin zagrożonych wykluczeniem zamieszkałych na obszarze rewitalizacji.</p>
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	400 000
Okres realizacji projektu	2024-2027
Prognozowane rezultaty	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zależności od pomocy społecznej, – zagrożenia wykluczeniem społecznym.

	<p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczna i integracja najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji, - nabycie nowych kompetencji i umiejętności społecznych, - włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, - wzrost poziomu kompetencji społecznych, - zwiększenie jakości kapitału społecznego.
Powiązanie z innymi projektami	-
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	<p>Wskaźnik/i produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem – 100 os. - Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym – 1 szt. <p>Wskaźnik/i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu – 80 os. <p>Źródło pozyskania danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Raport z realizacji projektu.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, fundusze UE, środki budżetu państwa

KARTA PROJEKTU NR 12	
Nazwa projektu	Sobotnie spacer historyczne
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	1. Aktywizacja społeczna gospodarza mieszkańców obszaru rewitalizacji 1.1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców 1.3. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych
Podmiot/y realizujące	Molendium. Towarzystwo Historyczne Wsi Gminy Czerwonak
Lokalizacja	Owińska
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada realizację cyklicznych spacerów historycznych dla mieszkańców gminy Czerwonak, jak i turystów w okresie od maja do września, podczas których przedstawiciele stowarzyszenia Molendium poprowadzą jedną z kilku tras przedstawiając i omawiając pocysterską i treshkowską historię miejscowości. Uczestnicy będą mogli dowiedzieć wielu ciekawych informacji na temat dzieł Owińsk,

	związanych ze wsią wydarzeń i postaci historycznych, oraz uzyskać informacje o pozostałych atrakcjach, punktach gastronomicznych i noclegowych w okolicy. Dodatkowym elementem projektu jest opracowanie i wydanie folder turystycznego poświęconego Owińskom i najbliższej okolicy. Efektem realizacji projektu jest m.in. integracja i budowanie więzi społecznych mieszkańców Owińsk, której to potrzeba została wskazana w pogłębionej diagnozie. Dodatkowym efektem jest promocja turystyczna miejscowości.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	60 000
Okres realizacji projektu	2023-2025
Prognozowane rezultaty	<p>Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – niskiego poziomu integracji społeczności lokalnej, – braku wydarzeń budujących tożsamość lokalną, <p>W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, – integracja międzypokoleniowa, – budowanie tożsamości lokalnej, więzi społecznych wokół historii i tradycji związanych z Owińskami, – zwiększenie jakości kapitału społecznego.
Powiązanie z innymi projektami	<p>Dany projekt jest powiązany z następującymi projektami głównymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projekt 1 – Zabytkowy Patac i Park będą miejsc realizacji zadań ujętych w projekcie.
Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych spacerów rocznie – 15 szt.
	Wskaźnik/i rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba uczestników spacerów rocznie – 200 os.
	Źródło pozyskania danych: <ul style="list-style-type: none"> – Raport z realizacji projektu.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, środki własne stowarzyszenia, środki budżetu państwa

KARTA PROJEKTU NR 13	
Nazwa projektu	Czerwonak na kółkach
Zgodność z celami strategicznymi i kierunkami działań	2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego Owieńsk i Czerwonaka 2.1. Adaptacja przestrzeni i budynków na rzecz aktywizacji społecznej i gospodarczej
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak
Lokalizacja	Czerwonak, nieużytkowany teren przy skrzyżowaniu ul. Leśnej i Źdroje
Zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada powstanie parku rekreacyjno-sportowego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, a głównie dla dzieci i młodzieży. Zakłada się zagospodarowanie obszaru poprzez budowę miasteczka ruchu drogowego, budowy pumphucka, przestrzeni wypoczynkowej, strefy gier podwórkowych. Teren parku zostanie zagospodarowany w matą architekturę, w tym oświetlenie, oraz alejki z nawierzchni asfaltowej umożliwiającej doskonalenie jazdy na rolkach, deskorolkach, i innych urządzeniach transportu osobistego. Efektem realizacji projektu będzie zagospodarowanie nieużytkowanego i zdegradowanego terenu i powstania miejsca integracji i aktywizacji dzieci młodzieży z obszaru rewitalizacji. Dodatkowym elementem będzie możliwość doskonalenia umiejętności poruszania się w ruchu drogowym, co podniesieni poziom bezpieczeństwa publicznego, oraz potrzeba utworzenia miejsc pracy do obsługi nowego parku.
Szacunkowa wartość projektu (przybliżony koszt w zł)	5 000 000
Okres realizacji projektu	2024-2026
Prognozowane rezultaty	Niniejszy projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w postaci: <ul style="list-style-type: none"> - braku atrakcyjnej przestrzeni publicznej dla dzieci i młodzieży, - braku miejsca przystosowanego do realizacji działań z zakresu i integracji społecznej mieszkańców, - niski poziom bezpieczeństwa publicznego, - bezrobocie. W ramach realizacji zadania przewiduje się osiągnięcie następujących efektów: <ul style="list-style-type: none"> - powstanie atrakcyjnej przestrzeni publicznej odpowiadającej potrzebom mieszkańców - stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i integracji społecznej.
Powiązanie z innymi projektami	Dany projekt jest powiązany z następującymi projektami głównymi: <ul style="list-style-type: none"> - Projekt 4 i 5 – możliwa realizacja zadań ujętych w projekcie w budynku dawnego GOPS;

Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w stosunku do celów rewitalizacji	Raport z realizacji projektu
Wskaźniki realizacji projektu	Wskaźnik/i produktu: <ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 20 800 m² Wskaźnik/i rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji – 7585 os. Źródło pozyskania danych: <ul style="list-style-type: none"> – dane Urzędu Gminy Czerwonak.
Potencjalne źródło finansowania	środki własne Gminy Czerwonak, fundusze UE

8.2. CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ UZUPEŁNIAJĄCYCH

Lista uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawia się następująco:

1. Rozwój infrastruktury sportowo rekreacyjnej CRKF AKWEN
2. Świetlice dla mieszkańców
3. Powrót do tradycji cysterskich – festyn w centrum Owińsk
4. Zagospodarowanie terenu przy ul. Plażowej w Owińskach
5. Ścieżka rowerowa wzdłuż Warty do kładki w Owińskach
6. Owińska – przyjazna przestrzeń integracji społecznej
7. Modernizacja budynków mieszkalnych w zasobie TBS

Poniżej została przedstawiona charakterystyka przedsięwzięć uzupełniających w postaci kart przedsięwzięć. Zawarto w nich syntetyczny opis planowanych działań w ramach danych przedsięwzięć.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 1	
Nazwa projektu	Rozwój infrastruktury sportowo rekreacyjnej CRKF AKWEN
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak
Lokalizacja	Owińska, Czerwonak
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>W ramach przedsięwzięcia planowana jest realizacja zadań z zakresu rozwoju infrastruktury sportowo rekreacyjnej zarządzanej przez CRKF AKWEN na terenie Owińsk i Czerwonaka, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa toru modelarskiego w Czerwonaku, • Pierwsze kroki dla piłkarzy – rozbudowa kompleksu sportowego w Owińskach, • Owińska – Twoja przygoda zaczyna się tutaj, • Przebudowa kąpieliska oraz budowa ścieżki rowerowo-roolkowej w Owińskach , • Grillownia przy kładce pieszo-rowerowej w Owińskach – przestrzeń integracyjna, • Pokoleniowy plac zabaw – od malucha do starca. <p>Celem projektu jest utworzenie miejsc spotkań, integracji i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Gminy Czerwonak, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Oferują one możliwości różnorodnych form spędzania czasu, integracji międzypokoleniowej i sąsiedzkiej wspierając zadania ujęte w projektach głównych. Wysokiej jakości przestrzeń o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym będzie ogólnodostępna dla wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy i pozwoli na budowanie nowych więzi społecznych, oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 2	
Nazwa projektu	Świetlice dla mieszkańców
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak, sołectwa
Lokalizacja	Czerwonak
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>W ramach przedsięwzięcia planowane jest wyposażenie i realizacja różnorodnych działań skierowanych do dzieci, dorosłych i seniorów, zwłaszcza zagrożonych wykluczeniem społecznym. Świetlice czy kluby osiedlowe mają na celu działania integracyjne, włączające w społeczność lokalną i rozwijające kompetencje i umiejętności społeczne. Obiekty pełniące funkcje świetlic, które mogą zostać doposażone i dostosowane do realizacji zadań znajdują się w Czerwonaku i Owińskach.</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 3	
Nazwa projektu	Powrót do tradycji cysterskich – festyn w centrum Owińsk
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak, NGO
Lokalizacja	Owińska
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie polega na organizacji cyklicznego festynu, którego motywem przewodnim jest kultywowanie historii i tradycji cysterskich w Owińskach. W ramach wydarzenia będą realizowane m.in. różnorodne warsztaty, spotkania z historią, wystawy i stoiska lokalnych produktów, w tym piernika z Potasz, złoty zabytkowych pojazdów.</p> <p>Festyn będzie promocją Owińsk oraz całej Gminy Czerwonak jako wyjątkowego miejsca w całym regionie. Wydarzenie to ma również znaczenie dla budowania więzi społecznych i tożsamości lokalnej wokół tradycji cysterskich związanych z Owińskami. To także możliwość dla rozwoju lokalnych przedsiębiorców i okazja do promocji lokalnych wyrobów. Festyn będzie organizowany na zrewitalizowanych obszarach, m.in. przy Pałacu i zabytkowym parku w Owińskach.</p>

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 4	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenu przy ul. Plażowej w Owińskach
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak
Lokalizacja	Owińska
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>W ramach przedsięwzięcia planowane jest zagospodarowanie terenu przy ul. Plażowej w Owińskach przed wjazdem na Tropikanę w potocznie ze ścieżką edukacyjną od Pałacu w Owińskach wzdłuż strugi Owińskiej w kierunku Potasz. Przedsięwzięcie wykracza poza obszar rewitalizacji, jednakże ma</p>

	wpływ na integrację obszaru rewitalizacji z pozostałą częścią gminy oraz z dalszym zagospodarowaniem obszaru rekreacyjno-wypoczynkowego w Owińskach co wpłynie na jakość życia lokalnej społeczności. Obszar Tropikany jest również miejscem realizacji różnych wydarzeń o charakterze integrującym mieszkańców.
--	--

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 5	
Nazwa projektu	Ścieżka rowerowa wzdłuż Warty do kładki w Owińskach
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak
Lokalizacja	Owińska, Czerwonak
Charakterystyka przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Warty z wykorzystaniem terenów przyległych do ścieżki pod działania integrujące i rozwijające sportowo lokalną społeczność, m.in. teren przeznaczony do jazdy w terenie (offroad, motocross) w Czerwonaku, teren za młynem w Czerwonaku przeznaczony do zagospodarowania jako przestrzeń rekreacyjno-wypoczynkowa, tereny nad Stawem Mayera w Owińskach przeznaczone pod utworzenie przestrzeni integracji społecznej, rekreacji i podnoszące walory turystyczne, m.in. plaża nad stawem dostosowaną do osób niepełnosprawnych i niewidzących. W ramach przedsięwzięcia planowany jest także rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprzez udostępnienie terenów wzdłuż ścieżki rowerowej na działalność np. gastronomiczną, handlową.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 6	
Nazwa projektu	Owińska – przyjazna przestrzeń integracji społecznej
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak, podmioty prywatne, stowarzyszenia
Lokalizacja	Owińska
Charakterystyka przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie polega na zagospodarowaniu unikatowej przestrzeni od terenów przy kładce pieszo-rowerowej, poprzez teren ośrodka, plac Przemysława, teren Patacu i zabytkowego parku w Owińskach, zespołu ośrodka szkolno – wychowawczego, terenów wzdłuż Strugi Owińskiej nad stawami w kierunku Potasz jako przestrzeni dostępnej i przyjaznej dla osób niewidzących i niepełnosprawnych. Przestrzeń ta zostanie wyposażona w infrastrukturę, która uwzględni potrzeby osób z ograniczoną mobilnością, w tym osób niewidomych i niedowidzących, w tym powstanie historyczna i przyrodnicza ścieżka edukacyjna. W ramach zadania planowane jest także zagospodarowanie terenu po byłym zakładzie psychiatrycznym na cele społeczne, m.in. skierowane do dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

	Efektom realizacji projektu jest przywrócenie dawnej funkcji miejscowości jako miejsca przyjazdów młodzieży z zewnątrz, która korzystała tutaj z różnych usług społecznych. Dodatkowym efektem będzie wsparcie lokalnej przedsiębiorczości i utworzenie nowych miejsc pracy.
--	--

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 7	
Nazwa projektu	Modernizacja budynków mieszkalnych w zasobie TBS
Podmiot/y realizujące	Gmina Czerwonak
Lokalizacja	Czerwonak, Owińska
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie obejmuje modernizację obiektów będących w zasobie Gminy Czerwonak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawę dostępności, termomodernizację oraz poprawę układu komunikacyjnego budynku przy ulicy Bydgoskiej 8 w Owińskach – przebudowa budynku zwiększająca dostępność dla osób z ograniczoną mobilnością, poprawa efektywności energetycznej budynku, poprawa stanu technicznego oraz adaptacja części pomieszczeń na rzecz usług społecznych, w tym medycznych; • Poprawę dostępności, termomodernizację oraz poprawę układu komunikacyjnego budynków wielorodzinnych przy ulicy Gdyńskiej 84, 84A, 84B w Czerwonaku – przebudowa budynków zwiększająca dostępność dla osób z ograniczoną mobilnością, poprawa efektywności energetycznej budynków, poprawa stanu technicznego oraz zagospodarowanie przyległych terenów zielonych i przebudowa układu komunikacyjnego; • Poprawę dostępności, termomodernizację oraz poprawę układu komunikacyjnego budynku przy ul. Gdyńskiej 145 w Czerwonaku – przebudowa budynków zwiększająca dostępność dla osób z ograniczoną mobilnością, poprawa efektywności energetycznej budynków, poprawa stanu technicznego oraz zagospodarowanie przyległych terenów zielonych i przebudowa układu komunikacyjnego. <p>Realizacja przedstawionych zadań przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym osób zamieszkujących w lokalach komunalnych (w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym). Zagospodarowanie terenów przyległych do budynków stworzy warunki dla organizacji działań integrujących społeczność lokalną. Realizacja zadań dotyczących budynku przy ul. Bydgoskiej 8 w Owińskach przyczyni się ponadto do poprawy dostępności i jakości usług medycznych na terenie Owińsk.</p>

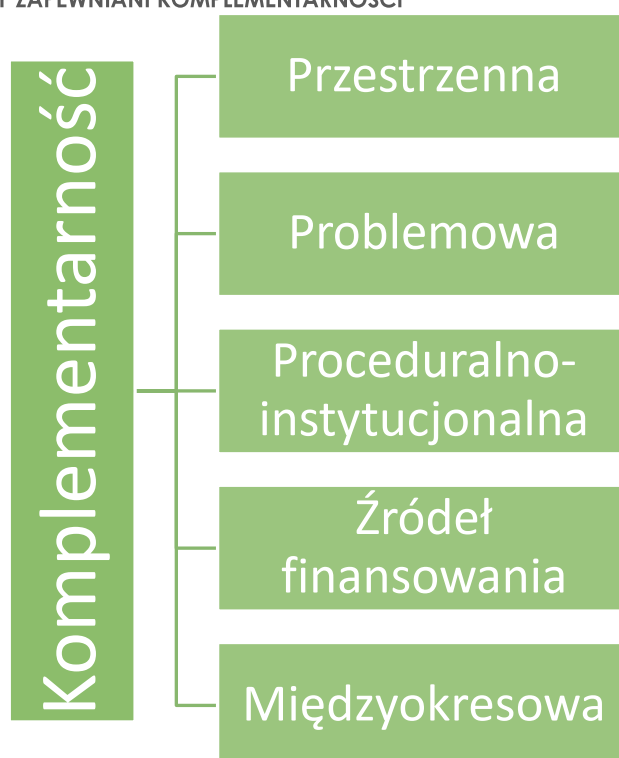
9. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

W rozdziale przedstawiono mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych. Opisano mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze rewitalizacji. Przedstawiono również syntetyczny opis działań zapewniających włączenie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.

9.1. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach FEW 2021+. Poszczególne wymiary zostały przedstawione w grafice poniżej.

RYC. 31. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Źródło: opracowanie własne

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Szczegółowy opis komplementarności GPR dla poszczególnych wymiarów został przedstawiony w następnych podrozdziałach.

9.1.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Zachowanie komplementarności przestrzennej GPR było możliwe dzięki zaplanowaniu interwencji w postaci poszczególnych projektów i przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji, który tworzą miejscowości Owińska i Czerwonak.

Wszystkie projekty i przedsięwzięcia są zlokalizowane w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Założeniem zlokalizowania projektów i przedsięwzięć w obszarze rewitalizacji jest osiągnięcie jak największej efektywności podjętej interwencji w ramach rewitalizacji i ograniczenie zbadanych na tym terenie różnorodnych problemów.

Zawarte w programie główne projekty i przedsięwzięcia są ze sobą powiązane i wzajemnie się dopełniają. Pomiędzy danymi działaniami zachodzi efekt synergii, który prowadzi do kompleksowej interwencji w obszarze kryzysowym. Działania nie wpływają tylko i wyłącznie na rozwiązanie problemów punktowo, a oddziałują na cały obszar rewitalizacji, co prowadzi do osiągnięcia komplementarności przestrzennej.

Zaplanowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne służą poprawie warunków i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także stwarzają warunki do dalszego rozwoju. Wszystkie działania infrastrukturalne i przestrzenno funkcjonalne ujęte w projektach nr 1, 2, 3, 6, 7, 10 oraz w przedsięwzięciach nr 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 są zlokalizowane w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Razem z projektami społecznymi, które wykorzystują istniejącą, modernizowaną i nowoutworzoną infrastrukturę wpływają kompleksowo na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej całego obszaru rewitalizacji, a także przeciwdziałają i ograniczają skalę zbadanych negatywnych zjawisk.

Dana interwencja wpisuje się również w politykę rozwoju Gminy Czerwonak określoną w dokumentach strategicznych i planistycznych, będąc jej kontynuacją. Wdrożenie założeń programu rewitalizacji prowadzi również do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju Gminy Czerwonak dzięki wyjściu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji.

9.1.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Komplementarność problemowa GPR została zachowana, dzięki temu że planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują wszystkie sfery rewitalizacji, w których zdiagnozowano poszczególne negatywne zjawiska. Przeciwdziałanie zbadanym problemom wyrażone zostało w wyznaczonych celach, kierunkach działań i wynikających z nich projektów.

Prawidłowo prowadzona rewitalizacja odnosi do wszystkich sfer, w których zbadano negatywne zjawiska i dopiero wtedy prowadzi ona do skutecznej interwencji obszaru znajdującego się w sytuacji kryzysowej. Projekty zawarte w GPR wzajemnie dopełniają się tematycznie i oddziałują na wszystkie zdiagnozowane problemy. Powiązania pomiędzy projektami zostały wskazane w kartach projektów w wierszu *Powiązanie z innymi projektami*.

Kluczową sferą w ramach procesu rewitalizacji jest sfera społeczna i to na eliminację problemów z tej sfery jest ukierunkowana zaplanowana interwencja. w wyniku analizy problemów w sytuacji społecznej został wyznaczony cel szczegółowy 1.

W ramach sfery społecznej zbadano i wykazano występowanie problemów tj.: bezrobocie, zależność od pomocy społecznej, niski poziom bezpieczeństwa publicznego, brak infrastruktury społecznej, czy zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa, zdegradowane przestrzenie i obiekty zabytkowe. Wymienione problemy stały się podstawą do określenia zakresu niezbędnej interwencji, której efektem są zaplanowane działania miękkie skierowane do mieszkańców wsi Czerwonak i Owińska. Projekty społeczne są skierowane przede wszystkim do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie z powodu bezrobocia, ubóstwa, czy trudnej sytuacji życiowej. w tym celu został wybrany odpowiedni zestaw wskaźników, który wskazał miejsca koncentracji danych problemów natury społecznej.

Działania rewitalizacyjne ujęte w GPR są ukierunkowane na aktywizację mieszkańców obszaru rewitalizacji pod kątem zawodowym oraz społecznym. Taki zakres interwencji pozwoli zintegrować się lokalnej społeczności, jak i powrócić do aktywnego życia społecznego dla osób wykluczonych. Uzupełnieniem danej interwencji są powiązane inwestycje infrastrukturalne i przestrzenno-funkcjonalne. Dlatego głównym obszarem projektów twardych stały się zdegradowane i niefunkcjonalne przestrzenie obiekty w Czerwonaku i Owińskach. Stanowią one niezbędną infrastrukturę do realizacji zaplanowanych działań miękkich, których efektywność zależy od możliwych do wykorzystania narzędzi, w tym przypadku odpowiednio wyposażonego miejsca do realizacji zadań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej. Są to również miejsca spotkań dla społeczności danych miejscowości, co również wpływa na wzrost tożsamości lokalnej, i budowania więzi społecznych.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 zostały zawarte różnorodne projekty, zarówno społeczne, infrastrukturalne, jak i przestrzenno-funkcjonalne. Dane działania są ze sobą ściśle powiązane. Takie zintegrowanie działań rewitalizacyjnych zapobiega ich fragmentacji i skupianiu się tylko na aspektach społecznych (rewitalizacja „społeczna”) lub wyłącznie na aspektach pozaspołecznych (rewitalizacja „techniczna”), które są błędnym założeniem, ponieważ rewitalizacja jest działaniem kompleksowym oddziałującym na wszystkie sfery rewitalizacji.

Główne projekty rewitalizacyjne są powiązane i chodzi tutaj przede wszystkim o te projekty, które mogą otrzymać dofinansowanie z funduszu EFRR i EFS. Są to działania zintegrowane i wspólnie ukierunkowane na osiągnięcie efektu w postaci ograniczenia problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, a także wykorzystują lokalny potencjał do rozwiązania wskazanych problemów. Szczegółowy opis powiązań został zawarty w opisie każdego z projektów głównych.

W GPR zaplanowano 9 przedsięwzięć uzupełniających, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów głównych. w charakterystyce ogólnej pozostałych przedsięwzięć zawarto najbardziej istotne zagadnienia z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji,

określono charakter wsparcia jakie przedsięwzięcie zapewnia w ramach kompleksowej interwencji, a także przybliżoną lokalizację.

Opisano także jak przedsięwzięcia są powiązane z projektami głównymi. Takie powiązanie projektów z pozostałymi przedsięwzięciami prowadzi do osiągnięcia efektu synergii, który pozwoli zachować kompleksowość podejmowanej interwencji.

9.1.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna polega zachowaniu wypracowaniu systemu zarządzania i oceny programu rewitalizacji. W ramach realizacji GPR utworzono system zarządzania i oceny efektywności wdrażanych działań. Wybrano wskaźniki monitorujące przebieg procesu rewitalizacji, a także wskazano podmioty odpowiedzialne za zarządzanie procesem rewitalizacji w Gminie Czerwonak. Szczegółowy opis wszystkich powyższych założeń jest zawarty w rozdziale XI Opis struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji i XII System monitorowania i oceny programu rewitalizacji.

9.1.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa została zachowana dzięki integracji działań o charakterze rewitalizacyjnym zrealizowanych bądź w trakcie realizacji na terenie Gminy Czerwonak. Dane działania są komplementarne z zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami ujętymi w niniejszym GPR. Program jest także kontynuacją i uzupełnieniem wcześniejszych projektów o charakterze rewitalizacyjnym i nie powiela zrealizowanych przedsięwzięć. Wykaz zrealizowanych projektów przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich, czy budżetu państwa został zaprezentowany w poniższej tabeli:

TABELA 24. WYKAZ PROJEKTÓW ZREALIZOWANYCH I W TRAKCIE REALIZACJI

Lp.	Tytuł projektu	Źródło dofinansowania	Lata realizacji
1	Rozbudowa systemu dróg pieszo-rowerowych w Owińskach wraz z budową kładki pieszo-rowerowej przez rzekę Wartę	WRPO	2021-23
2	Integracja węzłów na północnej obwodnicy towarowej M. Poznania z miejskim transportem zbiorowym – dokumentacja	WRPO	2023
3	Metropolitalny System Tras Rowerowych w gminie Czerwonak oraz w gminie Murowana Goślina – budowa ścieżki rowerowej w miejscowości Bolechowo i Owińska	WRPO	2019-23
4	Węzeł przesiadkowy Czerwonak	WRPO	2018-21
5	Węzeł przesiadkowy Czerwonak Osiedle	WRPO	2018-21
6	Węzeł przesiadkowy Owińska	WRPO	2018-21
7	Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania – I edycja	WRPO	2017 - 2020
8	Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania – II edycja	WRPO	2020 - 2023

9	Ja w Internecie	WRPO	2019
10	Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa, Podprogram 2021+	FEAD	2014 - 2020
11	Korpus Wsparcia Seniorów	budżet państwa	Edycja 2023
12	Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej	budżet państwa	Edycja 2023
13	Posiłek w Szkole i w Domu	budżet państwa	2019 - 2023
14	Udzielenie dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach społecznych	WRPO	2021-2022
15	Udzielenie podstawowego wsparcia pomostowego	WRPO	2021-2022
16	Udzielenie dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy w istniejących przedsiębiorstwach społecznych	WRPO	2022-2023
17	Udzielenie podstawowego wsparcia pomostowego	WRPO	2022-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Czerwonaku, Gminnego Przedsiębiorstwa Społecznego, GOPS,

W ostatniej perspektywie finansowej najczęściej zrealizowano projektów typowo społecznych. w powyższej tabeli są to działania o nr od 7 - 17. Dotyczyły one przede wszystkim aktywizacji społecznej, poprawy dostępu do usług społecznych, wsparcia najuboższych, wsparcia seniorów, czy rozwoju przedsiębiorstw ekonomii społecznej.

Zrealizowano także 6 projekty o charakterze infrastrukturalnym (projekty 1-6), które dotyczyły głównie poprawy dostępności transportowej Gminy Czerwonak.

Działania zawarte w przedmiotowym programie rewitalizacji będą kontynuacją poprzednio zrealizowanych zadań, a także ich uzupełnieniem. Jeśli chodzi o rodzaj interwencji zostanie on poszerzony o zagospodarowanie terenów zdegradowanych, szczególnie obszarów zabytkowych w Owińskach oraz dwóch placów w Czerwonaku.

W GPR zaplanowano także szereg działań społecznych, które są ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową i integrację mieszkańców. Jest to uzupełnienie i niezbędne rozszerzenie zakresu wcześniej realizowanych projektów.

9.1.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Komplementarność źródeł finansowania została zachowana we wszystkich przedsięwzięciach, co oznacza, że w kontekście polityki spójności 2021-2027 projekty opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym: środki własne podmiotów realizujących dane zadania. Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne mogą zostać dofinansowane z różnych źródeł, także krajowych. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i szacunkowa wielkość została przedstawiona w rozdziale X Finansowanie programu rewitalizacji i harmonogram realizacji działań.

9.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

W pierwszym etapie prac nad GPR opracowano Diagnozę na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czerwonak. w trakcie procesu przygotowania Diagnozy odbyły się dwa spotkania (12.12.2022 r. oraz 28.02.2023 r.) robocze z Zespołem ds. rewitalizacji w skład, którego wchodzi przedstawiciele władz samorządowych, urzędu gminy oraz innych jednostek organizacyjnych samorządu, na których przedstawiono możliwości prowadzenia rewitalizacji w gminie oraz omówiono najważniejsze problemy i lokalne potencjały, które występują na terenie Gminy. Podczas dwóch spotkań przeprowadzono dyskusje i zebrano informacje, które pozwoliły opracować projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Kolejnym etapem było przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu ww. uchwały, gdzie zaprezentowano wyniki przeprowadzonej diagnozy. Konsultacje odbyły się w terminie od 15 marca do 14 kwietnia 2023 r. Wybrano następujące formy konsultacji:

- Spotkanie otwarte i debatę, które odbyły się w Gminnym Ośrodku Kultury „Sokół” w Czerwonaku zlokalizowanym przy ul. Gdyńskiej 47, 24 marca 2023 roku o godzinie 17:00;
- Zbieranie uwag ustnych – uwagi można było składać w terminie od 15 marca do 14 kwietnia 2023 r. w Urzędzie Gminy w Czerwonaku, ul. Źródlana 39, 62-004 Czerwonak;
- Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Gminy Czerwonak w Biuletynie Informacji Publicznej. Uwagi można było składać w terminie od 15 marca do 14 kwietnia 2023 r.

Podczas spotkania otwartego przedstawiono szczegółowo uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czerwonak oraz omówiono szczegółowo diagnozę, która jest podstawą wyznaczeniu obszaru rewitalizacji. Zebrani interesariusze, podczas debaty zwrócili uwagę na występujące na obszarze rewitalizacji problemy, potwierdzając zasadność przeprowadzonych analiz. Wskazali również na potrzebę przeprowadzenia niezbędnych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji, m.in. Plac Zielony w Czerwonaku, czy Pałac w Owińskach.

W trakcie trwania konsultacji wpłynęły 3 uwagi zgłoszone za pośrednictwem formularzy konsultacyjnych, które zawierały propozycję różnorodnych działań do ujęcia w programie rewitalizacji. Dane propozycje zostały wzięte pod uwagę podczas dalszych prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029.

Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Czerwonak.

Z dniem 20 kwietnia 2023 r. Rada Gminy Czerwonak przyjęła Uchwałę Nr 679/LXV/2023 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Czerwonak.

Część dotycząca włączenia interesariuszy rewitalizacji na etapie opracowania projektu programu rewitalizacji zostanie opisana po konsultacjach społecznych.

Następnie Gmina przystąpiła do opracowania projektu programu na podstawie Uchwały Nr 687/LXVI/2023 Rady Gminy Czerwonak z dnia 25 maja 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022 – 2029. Opracowany projekt dokumentu został poddany konsultacjom społecznym, które trwały od dnia 27 lipca do 28 sierpnia 2023 r. w formie:

- Punktu konsultacyjnego podczas pikniku gminnego w dniu 29 lipca 2023 r. przed pałacem w Owińskach w godzinach od 17-20
- Spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji oraz debaty, na których został przedstawiony projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029, Spotkanie odbyło się w Gminnym Ośrodku Kultury „Sokół” w Czerwonaku, ul. Gdyńska 47, 62-004 Czerwonak.
- Zbierania uwag ustnych, które można było składać w okresie od dnia 27 lipca do 28 sierpnia 2023 r. w Urzędzie Gminy Czerwonak, ul. Źródlana 39, 62-004 Czerwonak, w godzinach pracy Urzędu,
- Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej, formularza konsultacyjnego zamieszczonego na stronie Gminy Czerwonak i Biuletynie Informacji Publicznej, oraz skrzynki podawczej – skrytka ePuap.

Punkt konsultacyjny był ogólnodostępnym miejscem dla mieszkańców, w którym mogli poznać szczegóły dotyczące projektu programu a także samego procesu rewitalizacji. W tym samym dniu o godzinie 18 planowany był również spacer studyjny w Owińskach, jednak nie odbył się ze względu na złe warunki pogodowe.

Podczas spotkania otwartego w Czerwonaku przedstawiono główne założenia programu rewitalizacji. Interesariusze zgodzili się z planowaną wizją rewitalizacji, celami, kierunkami działań i planowanymi projektami i przedsięwzięciami. Wskazali na potrzebę odpowiedniego zagospodarowania zdegradowanych obszarów w Owińskach i Czerwonaku, które pozwoli na dalszy rozwój obszaru rewitalizacji jak i całej gminy.

W trakcie trwania konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi w formie pisemnej złożone za pomocą formularza konsultacyjnego. Wpłynęły za to dwie uwagi ustne zgłoszone w Urzędzie Gminy dotyczące nazw projektów nr 1 i 5. Uzasadnieniem zmian nazw danych projektów głównych był ich zbyt ogólny charakter i brak odniesienia do zakresu zaplanowanych w ramach nich zadań. Druga uwaga dotyczyła korekty przedsięwzięć uzupełniających. Przedsięwzięcie uzupełniające nr 7 wpisywało się w zakres projektu nr 5 i zaproponowano jego włączenie do projektu głównego, natomiast dla

przedsięwzięcia nr 9 zaproponowano jego nie uwzględnienie w GPR, ze względu na weryfikację planów rozwojowych dotyczących ujętych w nim instytucji

W dniach od 16 sierpnia do 15 września odbyły się konsultacje społeczne projektu projektu uchwały Rady Gminy Czerwonak w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w formie:

- Zbierania uwag ustnych – uwagi można było składać w Urzędzie Gminy w Czerwonaku, ul. Źródlana 39, 62-004 Czerwonak.
- Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Gminy Czerwonak w Biuletynie Informacji Publicznej.
- Spotkania otwartego i debaty z interesariuszami, na którym omówiono szczegółowo projekt przedmiotowej uchwały. Spotkanie odbyło się 17 sierpnia 2023 r. o godzinie 18:00 (zaraz po spotkaniu otwartym w ramach konsultacji GPR).

W trakcie spotkania otwartego omówiono projekt uchwały oraz szczegółowo przedstawiono zasady wyznaczania składu i powołania Komitetu Rewitalizacji. W trakcie konsultacji społecznych nie zgłoszono żadnych uwag.

10. FINANSOWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Rozdział przedstawia szacunkowe wartości danych projektów głównych wraz ze wskazaniem wielkości dofinansowania możliwego do uzyskania z różnych źródeł. Wielkość dofinansowania dotyczy całego okresu trwania projektu. Możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych zostały przedstawione w tabeli wraz ze wskazaniem szacowanej, maksymalnej wielkości dofinansowania. podano również zakładany termin realizacji projektów rewitalizacyjnych.

W tym rozdziale określono także harmonogram realizacji działań związanych z opracowaniem, wdrażaniem i monitoringiem Gminnego Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029.

Szacowana wartość wszystkich głównych projektów rewitalizacyjnych wynosi 106,26 mln złotych. Na większość projektów zakładana jest możliwość pozyskania dofinansowania na ich realizację ze środków funduszy unijnych, w tym FEU 2021+, które przy maksymalnej wielkości dofinansowania 70 %. Natomiast środki własne podmiotów realizujących dane projekty czyli Gminy Czerwonak i pozostałych podmiotów stanowią ich wkład własny, którego minimalna wartość przy dofinansowaniu z FEU 2021+ powinna wynieść 30 %.

TABELA 25. PROJEKTY GŁÓWNE – SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot/y realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Potencjalne źródło dofinansowania		
				Środki UE	Krajowe środki publiczne	Środki prywatne
2024-2029	Adaptacja pawacu w Owińskach na cele aktywizacji społecznej i gospodarczej – KAMPUS KULTURY I INNOWACJI	Gmina Czerwonak, podmioty prywatne, stowarzyszenia	60 200 000	42 140 000	8 060 000	10 000 000
2024-2029	Nowe Centrum Czerwonaka	Gmina Czerwonak	7 000 000	4 900 000	2 100 000	-
2023-2029	Modernizacja Placu Zielonego i przeniesienie Gminnego Ośrodka Kultury Sokół do dawnego budynku GOPS	Gmina Czerwonak	23 000 000	16 100 000	6 900 000	-
2023-2027	Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gminne Przedsiębiorstwo Społeczne, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2 500 000	1 750 000	750 000	-
2023-2027	AKTYWNI CZERWONAK – aktywizacja społeczno-gospodarcza lokalnej społeczności	Gminne Przedsiębiorstwo Społeczne, Gmina Czerwonak	2 000 000	1 400 000	600 000	-
2023-2029	Modernizacja budynku przy ul. Kolejowej 7 w Owińskach na cele aktywizacji społecznej	Gmina Czerwonak	3 000 000	2 100 000	900 000	-
2024-2025	Kulturalne miejsce spotkań w Owińskach	Stowarzyszenie na rzecz krzewienia kultury „Retro Café”	500 000	350 000	100 000	50 000
2024-2025	Letnie czytelnie aktywizując mieszkańców Czerwonaka i Owińsk	Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonaku, Sołectwo Owińska, Zarząd Osiedla Przylesie w Czerwonaku	1 100 000	-	1 100 000	-
2024-2029	Integracja lokalnej społeczności poprzez organizację wydarzeń społeczno-kulturalnych w Owińskach: Plenerowe kino pałacowe i Wianki	Gminny Ośrodek Kultury Sokół	500 000	-	500 000	-

2023-2025	Rozbudowa i przebudowa budynku strażnicy OSP w Czerwonaku – siedziba OSP	Gmina Czerwonak	6 000 000	4 200 000	1 800 000	-
2024-2027	Dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla uczniów Szkoły Podstawowej w Czerwonaku wymagających dodatkowego wsparcia	Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych w Czerwonaku	400 000	-	400 000	-
2023-2025	Sobotnie spacer historyczne	Molendium. Towarzystwo Historyczne Wsi Gminy Czerwonak	40 000	-	60 000	-
2024-2026	Czerwonak na kółkach	Gmina Czerwonak	5 000 000	3 500 000	1 500 000	-

Źródło: opracowanie własne

TABELA 26. PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE – SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE

Przedsięwzięcie	Podmiot/y realizujący	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Potencjalne źródło finansowania		
			Środki UE	Krajowe środki publiczne	Środki prywatne
Rozwój infrastruktury sportowo rekreacyjnej CRKF AKWEN	Gmina Czerwonak	-	-	-	-
Świetlice dla mieszkańców	Gmina Czerwonak	-	-	-	-
Powrót do tradycji cysterskich – festyn w centrum Owińsk	Gmina Czerwonak	-	-	-	-
Zagospodarowanie terenu przy ul. Plażowej w Owińskach	Gmina Czerwonak	500 000	350 000	150 000	-
Ścieżka rowerowa od projektowanej kładki w Czerwonaku (przy Akwen Marinie) do kładki w Owińskach	Gmina Czerwonak	-	-	-	-
Owińska – przyjazna przestrzeń integracji społecznej	Gmina Czerwonak, podmioty prywatne, stowarzyszenia	-	-	-	-
Warsztaty dla młodzieży w Marinie	Gmina Czerwonak	30 000	-	-	-
Modernizacja budynków mieszkalnych w zasobie TBS	Gmina Czerwonak	10 000 000	7 000 000	3 000 000	-

Adaptacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury na rzecz działalności Biblioteki Publicznej	Gmina Czerwonak	-	-	-	-	-
--	-----------------	---	---	---	---	---

Źródło: opracowanie własne

11. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 wymaga odpowiedniego systemu zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji. GPR jest niezbędnym narzędziem do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja GPR wymaga współpracy interesariuszy rewitalizacji.

Za realizację GPR odpowiedzialny jest Wójt Gminy Czerwonak. Organem wspomagającym Wójta i odpowiedzialnym za wdrażanie i realizację GPR będzie Zespół ds. rewitalizacji powołany przez Wójta. Zespół ds. rewitalizacji będzie funkcjonował w strukturze Urzędu Gminy i tam również będzie jego siedziba. w skład Zespołu wchodzić będą pracownicy Urzędu Gminy zaangażowani w realizację założeń GPR i przedstawiciele jednostek organizacyjnych. Za obsługę administracyjną prac Zespołu odpowiada Urząd Gminy Czerwonak.

Zespół będzie aktywnie współpracował ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji i będzie odpowiedzialny za:

- koordynację wdrażania GPR;
- aktualizację założeń Programu (zmiany granic obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, weryfikacji efektywności prowadzonych działań);
- aktualizację danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie;
- organizację systemu monitoringu GPR;
- aktywną współpracę z Komitetem Rewitalizacji i pozostałymi interesariuszami rewitalizacji;
- opracowywanie raportów z realizacji GPR i przedstawienie ich opinii publicznej;
- promocję projektów rewitalizacyjnych (działania marketingowe mające na celu pozyskanie inwestorów, włączenie w proces rewitalizacji społeczności lokalnej).

Zespół będzie działał w strukturze Urzędu Gminy i bezpośrednio podlegał Wójtowi. Zespół ds. rewitalizacji realizuje zadania związane z wdrażaniem, monitoringiem i oceną Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych, dlatego nie określa się kosztów zarządzania programem rewitalizacji. Zespół ds. rewitalizacji zostanie powołany niezwłocznie po uchwaleniu programu i będzie funkcjonował do zakończenia jego realizacji.

Jednym z zadań Zespołu ds. rewitalizacji będzie aktywna partycypacja społeczna w sprawach dotyczących procesu rewitalizacji, a w szczególności w zakresie aktualizacji programu, czy promowania projektów i przedsięwzięć. Celem dialogu społecznego jest

poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować GPR.

Dlatego powołany zostanie Komitet Rewitalizacji, który jest organem pełniącym funkcje opiniotwórczo-doradczą dla Wójta Gminy Czerwonak. Jednym z zadań Komitetu będzie aktywna partycypacja we wdrażaniu założeń GPR i ocena skuteczności prowadzonej rewitalizacji. Zespół wraz z Komitetem będzie organizował spotkania podsumowujące realizację GPR, gdzie przedstawiony raport i prognoza realizacji działań rewitalizacyjnych w przyszłych latach. Podczas perspektywy obowiązywania programu odbędą się co najmniej 2 spotkania tego typu.

Podstawą prawną dla powołania Komitetu będzie uchwała w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Określono w niej zadania (Rozdział 1) oraz organizację i tryb pracy Komitetu (Rozdział 2).

Wspomniana wyżej Uchwała określa szczegółowo zasady powołania Komitetu. Członków Komitetu powołuje Wójt Gminy Czerwonak w drodze Zarządzenia.

Komitet liczy od 5 do 17 członków, w tym:

- nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska oświaty, kultury i służby zdrowia,
- nie więcej niż 1 przedstawiciela Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku,
- nie więcej niż 2 przedstawicieli Rady Gminy,
- nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska architektów, urbanistów i planistów przestrzennych,
- nie więcej niż 4 mieszkańców Gminy Czerwonak niewymienionych w innych podpunktach,
- nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska gospodarczego,
- nie więcej niż 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na obszarze Gminy Czerwonak,
- nie więcej niż 2 przedstawicieli pozostałych grup interesariuszy niewymienionych w innych podgrupach.

Zgłoszenie chęci przystąpienia do Komitetu następuje na podstawie pisemnej deklaracji, której wzór stanowi załącznik do Regulaminu.

Informacja o naborze członków do Komitetu udostępniona będzie publicznie na stronie www.bip.czerwonak.pl oraz poprzez tablice ogłoszeń w sposób zwyczajowo przyjęty w Gminie Czerwonak. Ogłoszenie obowiązkowo określa termin i miejsce składania zgłoszeń kandydatów. Termin dokonywania zgłoszeń nie może być krótszy niż 14 dni od ukazania się informacji.

W przypadku zgłoszenia większej ilości kandydatów niż maksymalna określona liczba członków Komitetu, wyboru kandydata dokonuje Wójt Gminy Czerwonak. w przypadku zgłoszenia mniejszej ilości kandydatów niż dopuszczona, wyboru członków Komitetu

dokonywać się z dostępnej grupy kandydatów. Kadencja Komitetu trwa do czasu zakończenia procesu rewitalizacji, co najmniej w latach 2023-2029.

W trakcie kadencji Komitetu Wójt Gminy Czerwonak może odwołać obecnego członka Komitetu lub powołać nowego z własnej inicjatywy, z inicjatywy interesariuszy lub na wniosek Przewodniczącego Komitetu.

Zadaniem Komitetu jest wspieranie działań Wójta Gminy Czerwonak w obszarze rewitalizacji. Komitet stanowi także forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami miasta oraz sprawuje funkcje opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 oraz oceną przebiegu procesu rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji jest uprawniony do wyrażenia opinii, podejmowania inicjatyw oraz działań odnoszących się do rewitalizacji Gminy Czerwonak, a także uczestniczy w przygotowaniu projektów uchwał Rady Gminy Czerwonak i zarządzeń Wójta Gminy Czerwonak związanych z rewitalizacją.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 ma charakter otwarty i w trakcie jego realizacji kluczową rolę będą odgrywali mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inni interesariusze zainteresowani aktywnym uczestnictwem we wdrażaniu programu. Członkowie Zespołu będą zbierać od pozostałych interesariuszy propozycje zmian dotyczących działań możliwych do ujęcia w dokumencie, a także występujących problemów. Uwagi będą mogły być zgłaszane bezpośrednio u członków Zespołu ds. rewitalizacji, ale także do:

- pracowników Urzędu Gminy w Czerwonaku bezpośrednio zaangażowanych w proces rewitalizacji;
- za pośrednictwem Radnych Gminy i Sołtysów, którzy są bezpośrednimi przedstawicielami mieszkańców;
- za pośrednictwem Komitetu Rewitalizacji, którzy są przedstawicielami różnych grup interesariuszy.

Interesariusze rewitalizacji będą mogli brać czynny udział w procesie przygotowania, wdrażania i monitoringu GPR w ramach sporządzanej **raz na trzy lata** ocenie aktualności i realizacji programu, począwszy od roku 2026. Dana ocena będzie sporządzana w formie raportu, którego zakres został opisany w rozdziale **XIII System monitorowania i oceny programu rewitalizacji**. Raport zostanie podany do publicznej wiadomości za pośrednictwem Biuletynu Informacji Publicznej. Umożliwi to aktywny udział interesariuszy, którzy będą mogli zapoznać się oceną prowadzonego procesu rewitalizacji w gminie i będą mogli zgłaszać swoje uwagi, pomysły i własne projekty. Taka procedura zarządzania programem umożliwi wpływ interesariuszy na kształt procesu rewitalizacji, dostosowany do dynamicznie zmieniającej się sytuacji w Gminie Czerwonak i lokalnych potrzeb w zakresie rewitalizacji. Uwagi zgłoszone przez interesariuszy będą rozpatrzone i brane pod uwagę podczas ewentualnej aktualizacji programu.

12. SYSTEM OCENY I MONITORINGU PROGRAMU REWITALIZACJI

Odpowiedni system monitorowania i oceny GPR to niezbędne narzędzie kontroli efektywności realizacji programu. Cele rewitalizacji i stopień ich realizacji oraz skuteczność poszczególnych projektów musi być weryfikowana przez odpowiedni podmiot. Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę GPR będzie wspomniany wcześniej Zespół ds. rewitalizacji.

System monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 zawiera **raport** stanowiący podstawę do monitoringu i oceny aktualności GPR. System zawiera następujące elementy:

- wskaźniki monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 – wybrane wskaźniki ukazujące osiągnięte efekty w odniesieniu do zbadanych negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji oraz wskaźniki realizacji GPR (wskaźniki produktu i rezultatu określone w każdym z projektów głównych). Wskaźniki zostały ujęte w formie tabelarycznej w dalszej części rozdziału;
- raporty z realizacji projektów/przedsięwzięć – opisujące przebieg procesu wdrażania poszczególnych działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty główne i przedsięwzięcia uzupełniające wraz oceną zgodności zrealizowanych zadań z zamierzonymi efektami (raporty z realizacji projektów zawierające **karty oceny projektów/przedsięwzięć**);
- dane jakościowe, które będą zawierać opis zaangażowania interesariuszy w proces rewitalizacji, opis zmian w sytuacji społecznej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej i środowiskowej (dane opisowe);
- wykaz uwag zgłoszonych do programu oraz sposób ich rozpatrzenia;
- prognoza realizacji programu i wskazanie ewentualnej potrzeby jego aktualizacji.

Monitoring i ocena Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 sporządzana będzie **raz na 3 lata**, począwszy od **2026** roku. Wynik przeprowadzonej oceny i wnioski z niej płynące mogą stanowić podstawę do wszczęcia procedury aktualizacji programu rewitalizacji, która w zależności od skuteczności prowadzonej interwencji może okazać się konieczna.

Zespół będzie zobowiązany do składania raportów z wdrażania GPR Wójtowi Gminy Czerwonak. Raport będzie sporządzany przy uwzględnieniu uwag zebranych w trakcie konsultacji z udziałem mieszkańców i pozostałych interesariuszy rewitalizacji oraz opinii Komitetu Rewitalizacji.

Dane niezbędne do monitorowania programu oraz jego okresowej ewaluacji będą zbierane od następujących instytucji: Urzędu Gminy w Czerwonaku, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwonaku, Powiatowego Urzędu Pracy w Czerwonaku, Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu.

TABELA 27. KARTA OCENY PROJEKTU/PRZEDSIĘWZIĘCIA

Nazwa projektu/przedsięwzięcia			
Podmiot/y realizujące			
Planowany termin realizacji		Rzeczywisty termin realizacji	
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Wartość założona	Wartość osiągnięta	
Wskaźniki bezpośredniego rezultatu	Wartość założona	Wartość osiągnięta	
Opis realizacji projektu i informacje dodatkowe			
Sporządził		Data	
Zatwierdził		Data	

Źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia główne wskaźniki monitorowania efektów realizacji programu rewitalizacji, które umożliwią ocenę jego skuteczności. Przedstawiony został stan docelowy wskaźników planowy do osiągnięcia w 2029 r., które najlepiej odzwierciedlą wyjście z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji Gminy Czerwonak.

Określono zmiany wartości wskaźników odnoszących się do sfery społecznej, środowiskowej i gospodarczej. Są to wskaźniki, które użyto podczas delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, i które odpowiadają określonym celom.

TABELA 28. WSKAŹNIKI REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY CZERWONAK NA LATA 2022-2029

Cel	Wskaźnik	Wartość bazowa		Wartość docelowa w 2029 r.		Źródło pozyskania danych
		Owińska	Czerwonak	Owińska	Czerwonak	
Sfera społeczna						
1. Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji	Zmiana liczby ludności w latach 2019 – 2021 (2019 = 100)	96,91	99,21	wzrost	wzrost	Gmina Czerwonak
1. Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,58	1,35	spadek	spadek/constans	Gmina Czerwonak, Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu
1. Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców danego obszaru	14,22	26,69	spadek	spadek	Gmina Czerwonak, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku
1. Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru	15,2	11,54	spadek	spadek	Gmina Czerwonak, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonaku
1. Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba przestępstw popełnionych na 1000 mieszkańców danego obszaru	10,78	10,82	spadek	spadek	Gmina Czerwonak, Komenda Miejska Policji w Poznaniu
Sfera środowiskowa						
2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz żywienia społeczno-gospodarczego Owińsk i Czerwonaka	Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na 1 mieszkańca danego obszaru (kg/osobę)	95,24	11,44	spadek	Spadek	Gmina Czerwonak
2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz żywienia społeczno-	Udział (%) nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej	13,21	13,76	spadek	Spadek	Gmina Czerwonak

gospodarczego Owieńsk i Czerwone	emisyj w ogóle nieruchomości na danym obszarze						
Sfera gospodarcza							
2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno- gospodarczego Owieńsk i Czerwone	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019- 2021 (2019=100)	109,06	110,53	wzrost	wzrost	Gmina Czerwone	
2. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni i obiektów na rzecz ożywienia społeczno- gospodarczego Owieńsk i Czerwone	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców danego obszaru	147,55	189,36	wzrost	wzrost	Gmina Czerwone	

Źródło: opracowanie własne

13. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonka na lata 2022-2029 nie przewiduje konieczności wprowadzenia zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 725, ze zm.).

GPR nie wprowadza zmian w uchwale o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 485, ze zm.) dotyczącej zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

14. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI

W obszarze rewitalizacji Gminy Czerwonak nie przewiduje się konieczności wprowadzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

15. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

15.1. ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niezbędne do wprowadzenia zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czerwonak przedstawiają się następująco:

- wprowadzenie zapisu o obszarach zdegradowanych ustanowionych mocą Uchwały Nr 679/LXV/2023 Rady Gminy Czerwonak z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Czerwonak i oznaczenie ich w części graficznej Studium.

Proponowane ustalenia GPR są w całości zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium, ale wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie jego zmiany, w celu wymaganego ustawowo wprowadzenia ustaleń dotyczących obszarów zdegradowanych wynikającego z art. 10 ust. 2 pkt 14a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2023 r., poz. 977).

Zmiany te zostaną ujęte w ramach projektu nowego Studium, które jest aktualnie procedowane.

15.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I MIEJSCOWE PLANY REWITALIZACJI KONIECZNE DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

Poszczególne miejscowości obszaru rewitalizacji pokryte są MPZP:

- Owińska: miejscowość w większości jest pokryta MPZP, poza niewielkim obszarem w południowej części miejscowości;
- Czerwonak: południowa część miejscowości jest w większości pokryta miejscowymi planami. Część północna i część wschodnia w większości nie pokrywają plany.

Przewidziane projekty są zgodne z obecnym przeznaczeniem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz z przeznaczeniem planowanym zgodnie z już podjętymi uchwałami w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania obejmujących teren rewitalizacji. Zatem założenia i proces wdrażania GPR nie wymusza konieczności:

- uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bądź wprowadzenia zmian w obowiązujących miejscowych planach;
- uchwalenia nowych miejscowych planów rewitalizacji.

16. PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022–2029 została sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, a mianowicie Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.).

Dokument ten umożliwia wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto jednym z głównych celów tego opracowania jest przedstawienie rozwiązań mających na celu kompensację negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, jak również ocena potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji zadań zawartych w GPR. Wyznaczone w dokumencie cele i kierunki działań wpisują się w cele w zakresie ochrony środowiska, ustalone na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. W GPR wyznaczono obszar rewitalizacji, który stanowi podstawę szczegółowych zapisów dotyczących konkretnych działań przestrzennych, społecznych i gospodarczych, a tworzą go miejscowości Owińska i Czerwonak.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 jest podstawą do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji oraz narzędziem do koordynacji działań na rzecz aktywizacji społeczno- gospodarczej oraz działań mających na celu poprawę estetyki zdegradowanych obiektów i przestrzeni, czy przywrócenie dawnych lub nadanie nowych funkcji w zakresie usług o charakterze społecznym, gospodarczym, czy sportowo-rekreacyjnym.

W Prognozie opisano aktualny stan środowiska. Charakterystyka i ocena środowiska na obszarze objętym rewitalizacją skupia się przede wszystkim na analizie zagrożeń i problemów tych elementów środowiska, które najbardziej narażone są na negatywne oddziaływanie inwestycji. Wyznaczono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku braku realizacji celów zawartych w dokumencie GPR takie jak:

- dalsza degradacja obszaru rewitalizacji,
- pogarszanie się stanu technicznego obiektów zabytkowych, budynków, w tym pałacu i parku w Owińskach o dużym znaczeniu dla mieszkańców,
- pogorszenie się jakości życia mieszkańców spowodowane degradacją przestrzeni publicznych,
- niekontrolowana dewastacja obszarów cennych przyrodniczo,
- zastój gospodarczy i brak nowych impulsów rozwojowych.

W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zadań. Omówiono wpływ tych zadań na następujące elementy środowiska: powietrze, klimat, wody, zwierzęta i rośliny, powierzchnia ziemi, zasoby naturalne, ludzie. Przeprowadzona analiza wykazała, że przewidywane w ramach projektu działania oddziaływać będą pozytywnie bądź neutralnie na analizowane aspekty. Tylko w pojedynczych przypadkach na etapie realizacji dostrzega się możliwość wystąpienia negatywnych skutków środowiskowych. Realizacja GPR w głównej mierze wpłynie pozytywnie na:

- lokalny krajobraz – ze względu na poprawę wyglądu i funkcjonalności zdegradowanych obszarów,
- klimat i powietrze – ze względu na działania ograniczające emisję pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery,
- mieszkańców i pozostałych interesariuszy rewitalizacji – ze względu na realizację działań z sektora społecznego i gospodarczego,

Negatywne oddziaływania zadań GPR będą związane z pracami remontowo-budowlanymi i ziemnymi, które mogą być uciążliwe dla środowiska naturalnego i ludzi. Negatywne oddziaływania, związane głównie z emisją gazów i pyłów do atmosfery oraz emisją hałasu, będą miały charakter krótkotrwały, chwilowy i nie wpłyną w znaczący sposób na pogorszenie się stanu środowiska w tym zdrowia ludzi. Oddziaływania te mogą być znacznie ograniczone, w zależności od poprawności wykonania projektu, trzymania się harmonogramu robót i przestrzegania podstawowych zasad dotyczących bezpieczeństwa i jakości robót budowlanych.

GPR nie przewiduje inwestycji, które stanowiłyby zagrożenie dla środowiska, lub takich, w których degradacja środowiska służyłaby osiągnięciu celów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Program stanowi spójną koncepcję, łączącą poprawę sytuacji w Gminie Czerwonak, poprzez wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji i eliminację bądź ograniczenie zbadanych na etapie diagnozy problemów. Nie wskazano zatem rozwiązań alternatywnych w stosunku do tych przedstawionych w GPR. Nie wskazano także na możliwość oddziaływania transgranicznego.

W analizowanym GPR nie znajduje się ustaleń, które dyskwalifikowałyby go ze względu na skalę i charakter oddziaływań na środowisko.

Podsumowując można stwierdzić, iż Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 zarówno w kontekście oddziaływań bezpośrednich, jak i pośrednich – nie wpłynie negatywnie na środowisko.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Cechy gminnego programu rewitalizacji	8
Ryc. 2. Podział na jednostki analityczne Gminy Czerwonak	12
Ryc. 3. Wskaźnik 1. Zmiana liczby ludności w latach 2019-2021	15
Ryc. 4. Wskaźnik 2. Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	17
Ryc. 5. Wskaźnik 3. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców danego obszaru	19
Ryc. 6. Wskaźnik 4. Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru	21
Ryc. 7. Wskaźnik 5. Liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na 1000 mieszkańców danego obszaru	24
Ryc. 8. Wskaźnik 6. Udział (%) nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w ogóle nieruchomości na danym obszarze	27
Ryc. 9. Wskaźnik 7. Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na 1 mieszkańca danego obszaru (kg/osobę)	30
Ryc. 10. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Czerwonak	32
Ryc. 11. Wskaźnik 8. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019-2021 (2019=100).....	35
Ryc. 12. Wskaźnik 9. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców danego obszaru	37
Ryc. 13. Położenie Gminy Czerwonak na tle gmin powiatu poznańskiego.....	38
Ryc. 14. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2019-2021 z wyszczególnieniem miejscowości Gminy Czerwonak	40
Ryc. 15. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy w latach 2019-2021 jednostkach analitycznych	41
Ryc. 16. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla Gminy Czerwonak	44
Ryc. 17. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Czerwonak	48
Ryc. 18. Pałac w Owińskach	57
Ryc. 19. Dawna gorzelnia majątku Owińska	58
Ryc. 20. Dawny zakład psychiatryczny w Owińskach	59
Ryc. 21. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią - Owińska	61
Ryc. 22. Lokalizacja terenu zagrożonego ruchami masowymi.....	62
Ryc. 23. Dawny budynek żurawia portowego	66
Ryc. 24. Dawne nabrzeże portowe	67
Ryc. 25. Plac Zielony	68
Ryc. 26. Dawna siedziba Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	69
Ryc. 27. Plac przy ulicy Kościelnej w Czerwonaku	70

Ryc. 28. Plac przy ulicy Kościelnej w Czerwonaku – widok na kościół pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny	70
Ryc. 29. Plac przy ulicy Kościelnej w Czerwonaku – widok na stację PKP Czerwonak.....	71
Ryc. 30 Obszar szczególnego zagrożenia powodzią - Czerwonak.....	72
Ryc. 31. Mechanizmy zapewniani komplementarności	105

SPIS TABEL

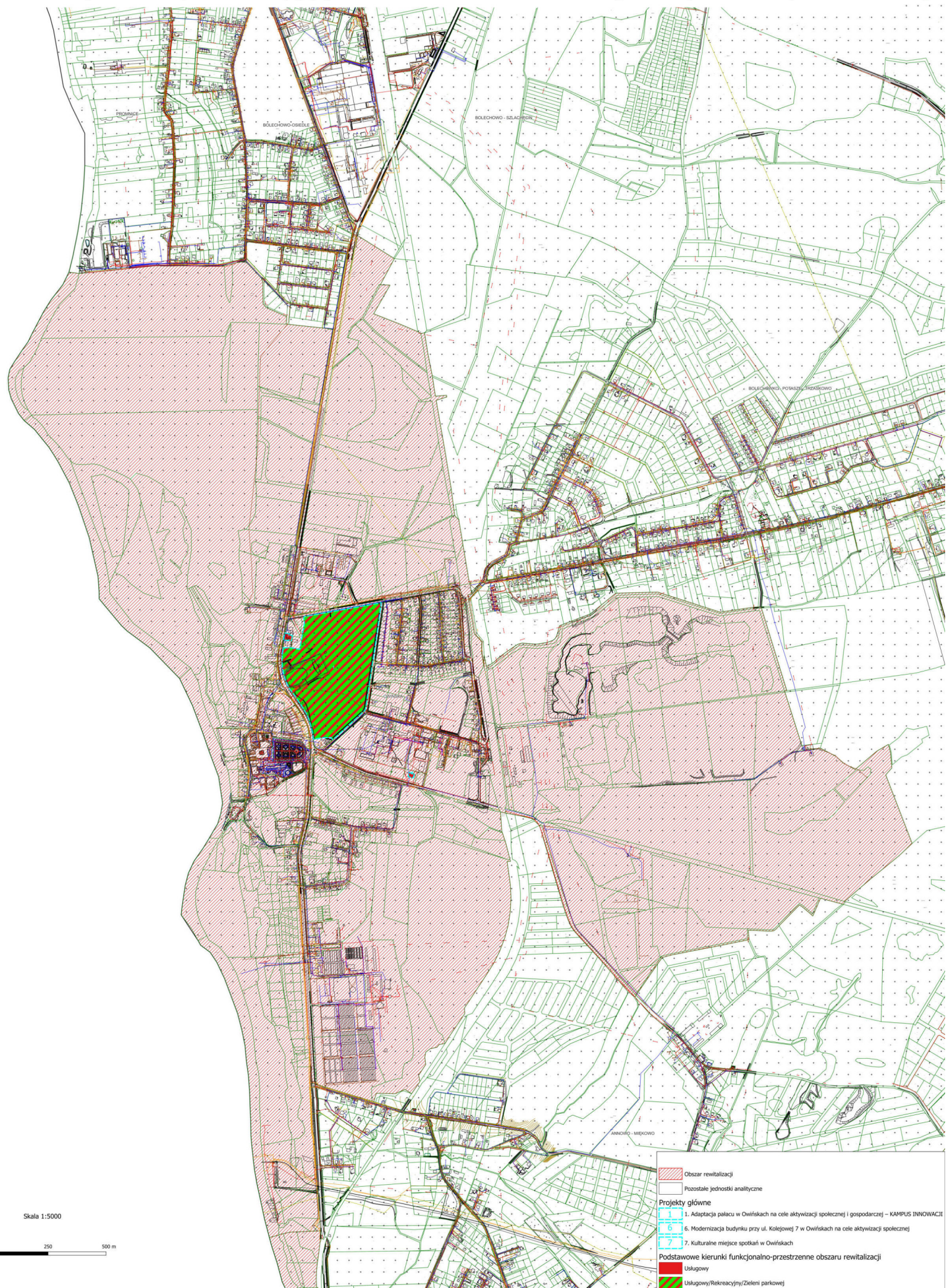
Tabela 1. Podział na miejscowości w Gminie Czerwonak	10
Tabela 2. Podział na jednostki analityczne Gminy Czerwonak	11
Tabela 3. Wskaźnik 1. Zmiana liczby ludności w latach 2019-2021	14
Tabela 4. Wskaźnik 2. Liczba osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	16
Tabela 5. Wskaźnik 3. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców danego obszaru.....	18
Tabela 6. Wskaźnik 4. Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców danego obszaru.....	20
Tabela 7. Wskaźnik 5. Liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na 1000 mieszkańców danego obszaru	23
Tabela 8. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie wielkopolskiej w 2022 roku z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.....	25
Tabela 9. Wskaźnik 6 Udział (%) nieruchomości użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w ogóle nieruchomości na danym obszarze.....	26
Tabela 10. Wskaźnik 7 Masa odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na 1 mieszkańca danego obszaru (kg/osobę)	29
Tabela 11. Wskaźnik 8. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w latach 2019-2021 (2019=100)	34
Tabela 12. Wskaźnik 9. Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 1000 mieszkańców danego obszaru	36
Tabela 13. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla Gminy Czerwonak	43
Tabela 14. Dane respondentów	49
Tabela 15. Pytanie 2. Odpowiedzi	50
Tabela 16. Pytanie 3. Odpowiedzi	51
Tabela 17. Pytanie 4. Odpowiedzi	52
Tabela 18. Negatywne zjawiska ze sfery społecznej - Owińska.....	54
Tabela 19. Negatywne zjawiska ze sfery gospodarczej - Owińska	55
Tabela 20. Negatywne zjawiska ze sfery środowiskowej - Owińska	55
Tabela 21. Negatywne zjawiska ze sfery społecznej - Czerwonak.....	63
Tabela 22. Negatywne zjawiska ze sfery gospodarczej - Czerwonak	64

Tabela 23. Negatywne zjawiska ze sfery środowiskowej - Czerwonak	65
Tabela 24. Wykaz projektów zrealizowanych i w trakcie realizacji	108
Tabela 25. Projekty główne – szacunkowe ramy finansowe.....	113
Tabela 26. Przedsięwzięcia uzupełniające – szacunkowe ramy finansowe	114
Tabela 27. Karta oceny projektu/przedsięwzięcia	120
Tabela 28. Wskaźniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czerwonak na lata 2022-2029	121

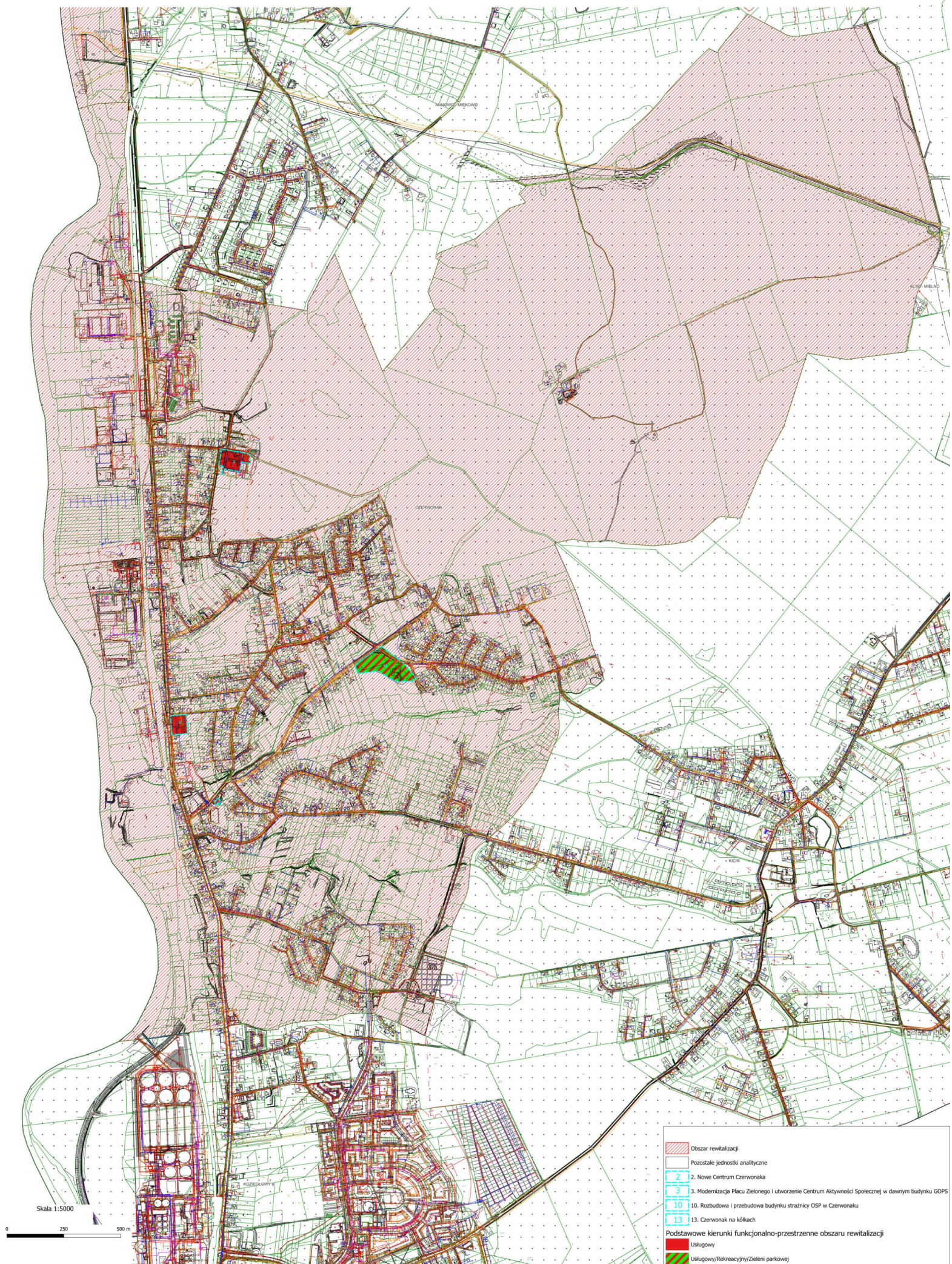
ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik nr 1 przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych
2. Załącznik nr 2 przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych

Uzasadnienie

projektu uchwały Rady Gminy Czerwonak

w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 485 ze zm.), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Gmina Czerwonak przystąpiła do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029. W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji Wójt Gminy Czerwonak zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Diagnoza potwierdzająca spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia została przedstawiona Radzie Gminy Czerwonak. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został określony Uchwałą Nr 679/LXV/2023 Rady Gminy Czerwonak z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Czerwonak. Następnie przystąpiono do opracowania przedmiotowego programu na podstawie Uchwały Nr 687/LXVI/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022 - 2029. W ramach procesu rewitalizacji zapewniono także udział społeczeństwa poprzez przeprowadzenie konsultacji społecznych zarówno na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, jak i opracowania projektu programu rewitalizacji.

Projekt Programu został zaopiniowany przez podmioty wskazane w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 485 ze zm.). Otrzymane w ramach opinii uwagi zostały uwzględnione w projekcie Programu. Jedna opinia otrzymana od PGW Wody Polskie była negatywna. Wskazano w niej uwagi, które zostały wprowadzone do projektu Programu. Łącznie wystąpiono o zaopiniowanie do 19 podmiotów, otrzymano 14 opinii, w tym jedną negatywną i pozostałe pozytywne lub pozytywne z uwagami. Podmioty, które nie odpowiedziały w terminie, uznaje się że zaopiniowały pozytywnie projekt Programu Rewitalizacji.

Przeprowadzono także strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko projektu dokumentu. W tym celu wystąpiono z prośbą o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu uzgodniła zakres przedmiotowej Prognozy, natomiast Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny odstąpił od zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie zgodnie z treścią pisma znak: DN-NS.9011.786.2023 z dnia 18 lipca 2023 roku.

Sporządzono prognozę, którą poddano konsultacjom społecznym wraz projektem Programu. Procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzono zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1094 ze zm.). Wystąpiono z prośbą o zaopiniowanie prognozy oddziaływania na środowisko do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu zaopiniowała prognozę oddziaływania na środowisko oraz projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029, natomiast Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: DN-NS.9011.925.203 z dnia 13 września 2023 r. zaopiniował pozytywnie projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029, a następnie pismem znak: DN-NS.9011.926.2023 z dnia 13 września 2023 r.

ponownie odstąpił od zajęcia stanowiska w sprawie wniosku dotyczącego zaopiniowania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko powołując się na brak podstawy dla przedłożonego dokumentu na jakiej jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz brak uzgodnienia zakresu stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Projekt Programu został sporządzony zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 485, ze zm.), zgodnie z założeniami Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce, w których wskazano przepisy dotyczące instrumentów terytorialnych w ramach perspektywy finansowej 2021-2027, w szczególności tych wynikających z ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. z 2022 poz. 1079).

Realizacja założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czerwonak na lata 2022-2029 ma na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wyznaczonego obszaru rewitalizacji – miejscowości Owińska i Czerwonak.

W związku z powyższym podjęcie uchwały uznaje się za zasadne.